

Ci
ne
ma

Nr. 8
Anul XII (140)

Revistă a Consiliului
Culturii și Educației Socialiste
București, august 1974

**„Spre voi, aleși în sfatul comunist al țării,
Se îndreaptă nădejdea întregului popor;
Gîndiți cutezător, spre largurile zării!
Să urce națiunea spre comunism, în zbor!“**

Croniciari devotați

**România
XXX**

«Fără nici o îndoială că întregul partid și întregul popor vor în-
timpina a XXX-a aniversare a răsturnării dictaturii fasciste și Congresul al XI-lea cu noi și noi succese în toate domeniile de activitate. Avem deplina convingere că în această luptă uriașă vom obține, sub conducerea partidului, noi și noi succese, vom realiza prevederile actualului cincinal înainte de termen, vom asigura pregătirea în bune condiții a viitorului plan cincinal!»

Nicolae CEAUȘESCU

Cei 30 de ani care s-au împlinit de la 23 August 1944 au trecut în filele de aur ale istoriei milenare a poporului nostru, ca timp glorios al libertății cucerite prin lupta și sacrificiile celor mai bune forțe ale națiunii, unite și conduse de Partidul Comunist Român.

Cei 30 de ani trăiesc în memoria generațiilor prezente și viitoare, ca trepte ale unui continuu proces revoluționar și constructiv, prin care ne-am câștigat un nou statut social și un nou nivel de viață, prin munca eroică, cu brațele și cu mintea, a tuturor celor pe care i-a inspirat învățătura marxistă, patriotică și umanistă a partidului clasei muncitoare.

Cei 30 de ani și-au înscris, durabil, însemnele în oțelul înzecit al cetăților industriale, în configurația nouă a pământului străbun al patriei, în piatra unor înălțătoare edificii.

Cu certitudine, aceste trei decenii românești s-au fixat definitiv în însăși conștiința umanității, care a luat act de noul profil și de noul loc în lume al României socialiste, independentă și suverană, decisă să aibă un rol al său, activ, în opera de construire a unei ere de pace, demnitate și colaborare între toate națiunile.

Și cei 30 de ani trăiesc, aveau, în lumina pilpitoare a săliilor de proiecție, recitând vibrația și înfățișarea lor reală, cu forța incomparabilă a acestei arte născute să dea omului modern imaginea cea mai

concretă despre sine însuși și sentimentul cel mai viu al permanenței.

Filmul, prin creatorii și slujitorii săi numeroși și pasionați, a fost și este un martor sensibil și concludent al fiecărei trepte și al fiecărui moment din traseul istoric al celor trei decenii de libertate și construcție socialistă.

Pornind din zilele insurecției și ale marii campanii a armatei române pentru eliberarea patriei, pentru alungarea fascismului din această parte a Europei și înfrângerea lui definitivă, continuând cu anii luptelor politice înverșunate pentru instaurarea puterii populare, cu anii reconstrucției și ai primelor șantiere ale muncii voluntare, cronica în imagine și sunet a jurnalului de actualități și documentarul cinematografic au adunat un uriaș material inestimabil, în același timp mărturie și adevărate la tot ceea ce poporul nostru, condus de partid, a trăit, a voit și a tradus în faptă.

În lumina tare a ecranului, imaginea acestui timp istoric scot cu deosebire în evidență marelui salt pe care ultimul dintre cele trei decenii l-a marcat pe toate planurile vieții noastre social-politice, constructive și spirituale. Este perioada marcată de alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului, perioada în care Congresul al IX-lea, urmat de Congresul al X-lea și de Conferințele Naționale au trasat liniile directoare ale împlinirii întregii opere începute la 23 August și visate din timpuri imemorabile de poporul român și naționalitățile frațiești conlocuitoare.

Noul dinamism, impulsul revoluționar insuflat de secretarul general al partidului, dau peliculelor noastre o viață tumultuoasă și un sens superior. Ele au oglindit și oglinesc dialogul permanent pe care secretarul general al partidului, întâiul președinte al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îl poartă cu oamenii muncii din toate colțurile țării, la locurile lor de muncă, în județele de baștină, în marile uzine, pe ogoarele care ne hrănesc, în laboratoarele în care inteligența și știința românească se străduiesc să contribuie la ridicarea tot mai sus a nivelului de civilizație și de cultură al poporului român.

Cronica marelui și micului ecran aduce, în fața și în casele milioanele de spectatori și telespectatori, imaginea cea mai concludentă a spiritului marxist-leninist, creator, în care Partidul Comunist Român în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, conduce destinele țării, mobilizează energiiile și aspirațiile întregului popor pentru cauza socialismului și a comunismului pe pământul românesc.

Aceste cronici reflectă cu fidelitate eforturile pe care Partidul și Secretarul general le desfășoară necontenit și succesele care încununază aceste eforturi pentru ca România să lege și să dezvolte raporturi de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, cu toate forțele progresiste și democratice, cu întreaga familie a popoarelor lumii.

Ca toate celelalte categorii de produ-

cători și proprietari ai bunurilor materiale și spirituale, creatorii de filme au beneficiat ei înșiși de șansa unor repetate întâlniri cu conducătorul partidului și statului. De importanță vitală pentru afirmarea deplină a unei școli mature de artă cinematografică, aceste întâlniri memorabile au fost în cel mai înalt grad eficiente, decisive pentru sporirea producției până la cifra de 25 de filme de lung-metraj anual, pentru clarificarea perspectivelor tematice, elaborarea unei metodologii avansate și total angajate, pentru instaurarea unui climat ideologic militant și stimulator. «Sint convins, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, la întâlnirea sa cu cineștii din primăvara acestui an, că toți cei ce lucrează în cinematografie vor face totul pentru a răspunde cu cinste încrederii pe care le-o acordă partidul, așteptărilor întregului popor».

În pragul celui de-al patrulea deceniu al libertății, însufleții de încrederea și îndemnul conducătorului iubit al partidului și al țării, de grandiosul Program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, pe care îl va adopta apropiatul Congres al XI-lea al Partidului, cineștii din țara noastră se angajează să fie croniciari devotați ai timpului eroic pe care îl trăiesc, să slujească cu toată forța talentului și a vocației lor cauza ridicării României și poporului român pe cele mai înalte culmi ale gloriei și fericirii.

«CINEMA»

ai unui timp eroic

România XXX

«Pe lângă conținutul de idei — care trebuie să stea permanent în atenția noastră — este necesar să avem în vedere că filmul își are legile lui artistice. Numai în măsura în care este accesibil, plăcut, interesant, el poate exercita o influență puternică asupra spectatorilor, asupra maselor populare.»

Nicolae CEAUȘESCU

Ce este mai semnificativ și mai durabil în realizările filmului românesc?

Participă la colocviu:

scenariștii

Mihnea Gheorghiu
Dumitru Radu Popescu
Petre Sălcudeanu

regizorii

Manole Marcus
I. Moscu
Sergiu Nicolaescu
Ion Popescu Gopo
Mircea Veroiu

actorii

Irina Petrescu
Mircea Albulescu

producătorii

Marin Stanciu, *director general al Centralei România-film*
Constantin Pivniceru, *director general adjunct al Centralei România film.*

Mihnea Gheorghiu:

Am fost prezenți
în
arena
luptei ideologice

— Am avut câteva filme mari și multe filme bune. Judecându-ne experiența la nivelul istoriei filmului, cred că mai însemnată decât rezultatele, adică decât opera în sine, este concepția care a făcut ca talentul și știința artistului să inflorescă spre a-și da roadele pe care, cercetându-le, filmologii și spectatorii le-au înregistrat la rubrica lor, de bune sau rele. Filmologia română e plină de exemple semnificative, la majoritatea categoriilor existente. Nimic nu le-a fost străin cineastilor noștri din experiența altor cinematografii, atunci când au fost

bine inspirați sau chiar atunci când au imitat fără har destul. Importanța trăsăturilor originale în cinematografia nu se prezintă unilateral, fiindcă limbajul însuși al artei acesteia este universal. Aceste trăsături au apărut însă, mai evident, în cazurile — de noi toți cunoscute — când opera artistului a argumentat sau a apărut cu succes concepția, ideea operei. Pentru că arta spectacolului contemporan — filmul inclus — este o arenă a confruntării ideilor. Despre societate și personalitate, despre națiune și istorie. Filmul artistic de lung metraj, filmul documentar, filmul de animație, ca și celelalte genuri de peliculă prezentate pe ecranele noastre după Eliberare, semănate de scriitorii, artiștii și tehnicienii noștri, s-au pronunțat pentru acest mod de a înțelege și exprima misiunea cinematografului, serviciul pe care arta și tehnica

D.R. Popescu:

Am cucerit
un pisc
al
profesionalismului

— Cinematografia românească și-a câștigat publicul de la noi, ceea ce este un merit incontestabil. Unul peste altul, filmele noastre sînt vizionate. E una dintre condițiile care-i oferă cinematografului dreptul să aspire la mai mult, o condiție fără

de clasă, scenografi, tehnicieni, tot ce vrei. Uneori și scenariști. Profesionalismul presupune o pregătire exemplară, dar din păcate crește în burta o perla care e sinucigașă: rutina. Zece filme despre același punct din timp, filmate din același unghi, asta presupune o mare precizie și o mare siguranță. Dar capodopera are nevoie de un nu știu ce în plus, poate de mai mult curaj, poate de un tremur de voce, poate de o linie frîntă, poate chiar de un punct necunoscut și un unghi de filmare mai proaspăt. Oricum, filmul nostru se află într-un pisc al profesionalismului. De aici sînt două posibilități: capodopera pe care o dorim și rutina care e mai comodă, mai mănoasă și nu ne dă palpatii. Depinde numai de cineștii noștri ce viitor își aleg singuri. Eu prevăd un viitor de aur filmului românesc.

O milenară sete de dreptate («Setea»)

ei sînt chemate să-l aducă națiunii noastre socialiste. Găsec că scenariștii, regizorii, operatorii și toți ceilalți lucrători din cinematografia (apoi din televiziune) și-au făcut datoria cea mai importantă și mai semnificativă atunci când au găsit mijloacele intelectuale de a-și dirija opera nu către speculația vulgară sau pretențioasă — care a tentat o bună parte a cineaștilor contemporani din alte țări — ci spre reflecția serioasă asupra destinului omului în lumea sa și asupra destinului națiunilor. Pot spune, deci, cu deplină certitudine că, pe măsura puterilor sale, filmul românesc și-a făcut datoria, servind cauza socialismului și a poporului român.

de care i-ar veni destul de greu să mai ființeze. Calitatea principală cu care a cucerit adevărul plătitorilor (și, pe săritate, a cronicarilor care, din păcate, nu fac totdeauna corp comun cu fenomenul cinematografic, ei prezentându-se doar în final, la gale, ca niște recepționeri neutri și parcă picați din cer, neștiind nimic despre etapele pe care le parcurge la noi un film, ei fiind vama vămilor — lucru absolut adevărat, dar uneori nedrept și necolect) este profesionalitatea realizatorilor. Avem actori extraordinari, de toată genurile — unde-i distribuți, acolo par născuți și crescuți. Avem regizori — o, da, regizori — care știu toate secretele, excelenți profesioniști. Avem operatori

Petre Sălcudeanu:

În primul rînd:
nașterea
filmului românesc
politic

— În mod deosebit, în ultimii ani, este de remarcant nașterea filmului românesc politic. Mă refer la filmele, inegale valoric,

dar toate deosebit de sugestive, pe care le-am realizat de la «Puterea și Adevărul» la «De bună voie și nesilit de nimeni», de la «Viforita» la «Proprietarii». Această direcție tematico-stilistică cred că poate sta la baza unei reale școli naționale de artă cinematografică. Pentru că această categorie de filme ne îngăduie, prin excelență, să fim în pas cu viața social-politică a țării și, poata prima dată, în sincronism cu cele mai semnificative dezvoltări ale cinematografiei contemporane. Pentru că o școală presupune nu numai o angajare decisa și inspirată față de un mod propriu de gândire și de viață, ci și o influență, egală așa spune, pe plan internațional.

profesional, aptă să ne ofere mari și plăcute surprize.
Actualmente, putem vorbi de două direcții în care cinematografia românească este în plin proces de afirmare. Este, de o parte, filmul contemporan, de dezbatere politică, civică și etică, domeniu în care se desfășoară cu foarte multe șanse o luptă delicată și decisivă pentru un plus de veridicitate și realism, pentru un plus de elocvență a narațiunii și dialogului. Sint, pe de altă parte, ecranizările după opere clasice bine cunoscute, care au condus și conduc la filme cu totul remarcabile. Dacă ar fi să numesc numai «Pădurea spinzuraților» de Liviu Ciulei, «Nunta de piatră» de Dan Pița și Mircea

să aibă în favoarea lor decât jumătate din răbdarea de care au beneficiat alții care au încercat, unul după altul, multe filme și toate au fost slabe.
În ceea ce privește documentarul, el mi se pare mai fecund în direcții și realizări care, din păcate, nu au fost fructificate în măsura posibilității. Există, în acest domeniu, un Virgil Calotescu care a fost, pentru noi, un model de patos cinematografic: «1907», «Întimplări din Portul Roșu», «Ultima generație de săraci». Există Ion Bostan, care, fără să fi inițiat vreo revoluție formală, a adus în cimpul nostru ordinea indispensabilă oricărei arte, atât în documentarul propriu-zis, cât și în filmul științific sau turistic. Există Mi-

Sergiu Nicolaescu:

Un profil
distinct
al școlii naționale
de film

— În primul rînd, aceste trei decenii au fost marcate de afirmarea filmului românesc ca o cinematografie națională.

Integritatea morală a comunistului («Proprietarii»)

Film de acțiune, dar și de etică («Capcana»)

Fiește, am avut și avem succese importante, dar sporadice. Fiește, am realizat un bun început de drum. Dar în artă, după părerea mea, trebuie să ne considerăm în permanență la un început. Pentru că, o dată un lucru făcut, el naște nu numai satisfacții, dar și nemulțumiri, adică dorința de mai bine. Cred că, atât în domeniul filmului istoric, cât și în domeniul filmului de actualitate, al filmului politic, se cer încă mulți și importanți pași — nu înainte, cum se spune, ci în adîncime. Sper, cred, în apariția unei noi generații de scenariști, capabili să scrie un scenariu care și cînd ar debuta în literatură, cu aceeași franchețe, cu aceeași încredere, cu exigență. Evident, au apărut în acești ani nu numai regizori buni, ci și scenariști buni, dar vechea problemă, a scenariului, discutată ani la rînd, continuă să fie o problemă. Scenariul și filmul în general nu sînt altceva decît o cotă-parte din viața noastră și sîntem datorii față de noi înșine și mai ales față de cei pentru care reprezentăm un forum spiritual să răspundem la încredere prin încredere.

Verou și «Felix și Otilia» de Iulian Mihu — realizate în epoci și în stiluri regizorale total diferite — ar fi cred suficient pentru a sugera cît de mari și certe sînt șansele noastre viitoare.

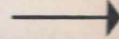
I. Moscu:

Talente incontestabile,
stiluri personale,
un stil cinematografic
național

— Esențial este că, în acești 30 de ani, s-au afirmat talente incontestabile, au apărut stiluri personale și începe să se contureze un anumit stil cinematografic național. Ca să nu începem cu noi înșine, să cităm pentru început scenariștii. A apărut un Titus Popovici care este un mare și prolific talent scenic; au consacrat cinematograful o parte din talentul lor Mihnea Gheorghiu și Eugen Barbu și Ioan Grigorescu. Dintre regizorii actualmente activi, așa cîta în primul rînd pe Sergiu Nicolaescu. Spre deosebire de alții, care-și închipuie că lumea începe cu ei și, vrînd să ia totul de la început, oferă uneori hibridi atemporalii, Sergiu Nicolaescu a studiat foarte serios practica cinematografului mondiale și a reușit să toarne în marile tipare ale unor genuri consacrate și populare un conținut național, social-politic original. L-aș cita de asemenea pe Manole Marcus, în alt registru, mai modulată și mai grav, autorul primului nostru film politic de tip evoluat. Regizor apt încă de mari surprize. Există regizori încercați care dau filme de o profesionalitate din ce în ce mai ridicată: Mircea Mureșan, Mircea Drăgan, Virgil Calotescu și Gheorghe Vitanidis. Există pe urmă un stil Ciulei, cu toată raritatea extremă a manifestărilor sale cinematografice, un stil Săucan, cu toată dificultatea realizării și receptării lui; există un stil Pintilie, cu toată puținătatea operei sale. Sînt apoi tinerii sau cei cu o filmografie tînără, ca Alexandru Boianu, care se află de-abia la al doilea film de lung metraj. Și există, mai ales, marea majoritate a celor care n-au făcut încă nici un film. Sînt absolut convins că avem încă forțe neîncercate și neutilizate, viitori cineaști care vor da rezultate foarte bune și care n-ar trebui

rel Ilieșiu care nu e un simplu meserias, ci este un virtuos al cinematografului de documentare, cu un neobosit spirit de investigație a mijloacelor genului. Există un Alexandru Boianu, promotorul ciné-vérité-ului românesc: «Casa noastră ca o floare» și «Cazul D». Există un Slavomir Popovici și un Erich Nussbaum care s-au aflat printre inițiatorii inovării limbajului nostru cinematografic: «Ziua nasterilor bine cusuți» și «Cartea». Există un Titus Mesaros care a inventat pentru noi filmul industrial, patetic, dar fără comentariu. Acum, cînd jurnalul de actualități și-a îndeplinit misiunea, cred că avem datoria nu numai să elogiem aportul său publicistic, desfășurat cu energie și talent, în toți anii luptei pentru socialism, dar să și punem în lumină semnificația apariției sale din sălile de cinema. S-a încheiat, cu aceasta, o etapă foarte importantă din activitatea cinematografului și în special a celei documentare. Rolul acestuia din urmă nu se diminuează, ci se redefineste, în raport cu mijloacele mult mai prompte de informare ale televiziunii și în raport cu șansele actului artistic durabil, tot atât de durabil în documentar ca în filmul de ficțiune. De acum înainte, cinematografia documentară poate și are obligația să oglindească realitatea imediată prin priză unor idei și a unor personalități artistice mult mai bine definite, mai conștiente de ele însele.

Dacă în primele două decenii puteam vorbi mai puțin despre consacrară unor genuri sau a unei școli originale de artă, cred că în prezent putem s-o facem cu mai multă îndreptățire. Putem remarca afirmarea pe plan național și internațional a filmului istoric românesc, a unor filme social-politice care au avut succes în țară și au fost distribuite și peste granițe. Părerea mea este că, în momentul de față, cinematografia românească a intrat într-o fază definitivă. Sint pe cale de cristalizare stiluri personale capabile să configureze un profil distinct al școlii noastre de film. Dar încă n-aș putea semnală reușite cu totul excepționale. Am văzut cîteva realizări ale unor tineri care, pornind pe linia filmului de actualitate — ceea ce este foarte laudabil — au făcut sau sint pe cale să facă producții lucruri promițătoare. E vorba în primul rînd de Dan Pița și de Mircea Verou — mă refer la filmele lor aflate în producție, «Flap cel bun» și «Hyperion». Se poate vorbi de o oarecare maturizare a unora dintre regizorii din generația mijlocie: Iulian Mihu, Manole Marcus, Mircea Drăgan. Gheorghe Vitanidis a pornit și el la realizarea unor filme mai grele, lăsîndu-se atras și de faptul de care n-a dispus în filmele anterioare — probabil că va depăși această fază și rezultatele vor fi mai mulțumitoare. Și sint și alții regizori cu multă

Manole Marcus:
Am dovedit
că avem aptitudini
pentru arta
cinematografică

— Cred că elementul cel mai semnificativ pentru cinematografia românească este următorul: aceia care vorbeau, acum 15 ani, din virful buzelor despre filmul românesc sau chiar insinuu o inaptitudine fatală față de această artă, își înghit astăzi ironia. Ei sint în situația de a constata că cinematografia românească este un organism viu, puternic, eficient. Acest lucru e demonstrat de apetența cu care publicul urmărește filmele românești, în condițiile unei competiții serioase și deschise cu producțiile de virf ale cinematografiilor străine. Acest lucru este demonstrat de cel puțin cîteva filme al căror succes a fost confirmat și în țară și în străinătate de către spectatori, de către critică și de către juriile cele mai autorizate. Acest lucru este demonstrat de actuala și viitoarea generație de cineaști — într-un net și hotărît progres

Crezul demnității naționale («Mihai Viteazul»)

Ce este mai semnificativ și mai durabil în realizările filmului românesc

(Urmare din pag. 5)

sensibilitate, cu multe calități artistice, dar cărora le lipsește încă un plus de forță pentru o afirmare deplină: Malvina Urșianu, Lucian Bratu, Mircea Săucan, Mircea Mureșan. Eu cred că fiecare dintre ei pot da mai mult decât au dat până acum. În producțiile din ultima vreme, am simțit de asemenea dorința regizorilor, mai puțin a scenariștilor, de a face comedii, de a încerca și acest gen în care noi, românii, am avut întotdeauna un deosebit talent. N-aș putea cita o comedie cinematografică care să-mi fi plăcut pe deplin. Inșă pot cita, cu multa plăcere, scene de comedie, de cel mai bun gust, în unele filme dramatice, de pildă în «Felix și Otilia». Am văzut scene interesante în filmele lui Geo Saizescu, care a făcut comedii propriu-zise, după scenarii mai mult sau mai puțin reușite.

Avem, acest lucru aș vrea să-l subliniez, un grup de actori excepționali, un grup de actori care depășește, poate, calitatea grupului de regizori: Amza Pelelea, Gheorghe Dinică, Ion Besoiu, Emmerich Schäffer, George Constantin, Ilarion Ciobanu, Jean Constantin. Sint de părere că avem și o acțiură sau două care ar merita să fie citate, dar cu care eu n-am terminat încă nici un film, așa că i-aș lăsa să vorbească despre acțiure pe acei regizori care au lucrat cu ele. Cred în împlinirea viitoare a cinematografilor noastre, în măsura în care toți factorii de creație și de concepție, inclusiv baza tehnică, vor înțelege pe deplin ce este necesar unei producții mult sporite, diverse, chemată să câștige și să captiveze mase largi de spectatori.

Ion Popescu Gopo: Am devenit o cinematografie cu potențe competitive

— Sint fericit că am fost unul din partii capitanii la activitatea cinematografilor din aceste trei decenii. Am fost martor și martori la nașterea adevăratei cinematografilor românești, cinematografia socialistă. Mi-am adus și ne-am adus în acest sens contribuția prin filmele realizate. Și sint, de asemenea, fericit să privesc înapoi, în calitate de creator al studioului de filme de animație, sarcină pe care am realizat-o în 1950, împreună cu un colectiv de desenatori mai în vîrstă și foarte capabili, ca Pascal Rădulescu și Constantin Popescu. Am pus bazele unui studio care astăzi produce peste 20 de filme anual și s-a făcut cunoscut pre-tutindeni. În ceea ce privește munca mea, ca autor, aș vrea să spun că am învățat din experiența înaintașilor și colegilor noștri, Jean Georgescu, Jean Mihail și, în deosebi, Victor Iliu. Am participat, împreună cu un colectiv de entuziaști, ca Liviu Ciulei, Francisc Munteanu, Haralambie Boros, la primele încercări și succese, în genuri, teme și specii cinematografice de mare viitor pentru filmul românesc. Am asistat la afirmarea unor noi serii de cineaști care au dezvoltat, au consolidat drumurile începute și au deschis altele noi.

Aportul filmelor românești la educația socialistă, patriotică, estetică, a poporului nostru a fost uneori puternic și eficient, după cum importantă a fost contribuția filmelor noastre la răspîndirea în lume a cunoștințelor despre țara noastră, despre limba noastră, despre cultura noastră. România este astăzi cunoscută în lumea întreagă prin realizările sale pe toate planurile producției cinematografice. Am luat parte la numeroase festiva-

luri și pot aduce mărturia trăirii acestui mare moment de trecere, de la o cinematografie necunoscută la o cinematografie cunoscută și apoi la o cinematografie cu potențe competitive la nivelul maxim al exigențelor. Toate acestea sint dovezi ale unei bune îndrumări, ale unei educații avansate, în lumina ideologiei noastre marxiste. Succesele filmului românesc — atunci și atîtea cîte au existat și sint convins că ele vor fi mai multe și mai mari în viitor — se datoresc și se vor datorator bogăției de sugestii a surselor de inspirație de care dispunem — viața noastră contemporană, folclorul, specificul nostru românesc.

Mircea Verouiu: Am făcut saltul spre 25 de filme

— Putem cita cu certitudine, la un bilanț obiectiv, «Moara cu noroco», «Pădurea spinzuraților», mai putem cita «Felix și Otilia», «Puterea și Adevărul» și «Nunta de piatră». Un bilanț subiectiv ar mai aduce, desigur, în discuție și alte filme de diverse categorii: filmele Malvine Urșianu, ale lui Lucian Bratu, ale lui Andrei Blaiar, ale lui Lucian Pintilie. Explozia profesională și de public la filmele lui Sergiu Nicolaescu ar trebui de asemenea amintită — nu se poate trece peste ea, în nici un caz. Raportul dintre timpul scurs și numărul de filme citabile mi se pare însă nesatisfăcător. De aceea eu cred că trebuie să marcăm ca salutar momentul cînd producția s-a ridicat la 25 de filme de lung metraj anual, în perspectivă atingerii și depășirii cifrei de 30 de

Irina Petrescu:

Sintem în stare să depășim faza artizanală

— Memorabile sint efortul, buna credință, profesionalismul. Producțiile cele mai semnificative sint cele ale adevăraților mari profesioniști: Liviu Ciulei, Lucian Pintilie, Iulian Mihi. Unele dintre cele mai bune filme în care am jucat au fost turnate sub regia acestor creatori: «Valurile Dunării», «Duminică la ora 6», «Poveste sentimentală». Alături de cineaștii care, prin calitatea producțiilor lor, au început foarte de sus și au rămas foarte sus, sint alții cîțiva regizori care au crescut foarte mult în ultima perioadă: Mircea Mureșan, Manole Marcus și alții. Notabil este de asemenea începutul noului val care de cîțiva ani înscrie nume de tineri foarte talentați: regizorii Mircea Verouiu, Dan Pîța, Șerban Creangă, operatorii Dinu Tănase, Călin Ghibu, Nicolae Marinescu. Toate reușitele și progresele au fost însă posibile și vor fi din ce în ce mai certe grație constanței de bază, care, cred eu, este scenariul de calitate. Scenariul scris de Titus Popovici, de Eugen Barbu, de Ioan Grigorescu. Nu mi s-a întimplat pînă acum să văd un rebuț semnat de vreunul din acești scenariști. În sfîrșit, dar nu drept cei din urmă, sint actorii, care totdeauna au fost semnalați și de critică și de public. Aici n-am să dau nume, în schimb am să formulez o obiecție. Cred că se face prea puțin uz de imaginație, din partea regizorilor, pentru a crea o galerie mai bogată, nu atît în figuri, cît în tipuri noi. În aceeași ordine de idei, ceea ce-mi doresc ca un fel de urare, ca spectator și ca ostaș în garda filmului național, este să depășim mai net, în mai multe filme, faza de artizanat. Liniă medie, care ne salvează de la căderi, ne poate duce de multe ori la o plătire foarte puoată din punctul de vedere al gustului. Să nu imităm arta, s-o facem, adică să avem mai multe virfuri.

Marin Stanciu: Filmul a devenit un mijloc de mobilizare a conștiințelor

— Începînd cu perioada reconstrucției țării și a primelor eforturi de industrializare, filmul românesc s-a impus prin capacitatea lui de a fi prezent în miezul vieții noastre social-politice, aducîndu-și contribuția la mobilizarea conștiințelor, pentru realizarea marilor opere revoluționare și umaniste condusă de Partidul Comunist Român. Aș cita, în acest sens, «Răsuna valea» și «Desfășurarea», aș cita «Rupțiia» și «Directorul nostru», aș cita «Mircea Cocoro» și «Setea». Am continuat cu filmele care au avut un mare rol în educația socialistă, patriotică, a spectatorilor, a tineretului în special, a constructorilor socialismului în general: «Valurile Dunării» și «Duminică la ora 6», «Diminețile unui băiat cumințe» și «Sub-

Cultivarea valorilor clasice («Pădurea spinzuraților»)

Rafinamentul unei culturi de tradiție («Felix și Otilia»)

filme anual. Odată ajunși la aceste praguri, una dintre soluții ar fi atragerea spre cinema a unor profesioniști ai spectacolului din domeniile apropiate — din teatru, poate și din domeniul fotografiei sau din pictură. Am văzut două filme ale lui Sabina Bălașa care sint, după părerea mea, strălucite demonstrații în ceea mai pură formă de cinema care este animația. Dar, îndeosebi, ar putea fi atrași în producția de lung-metraje documentariștii, ar putea să facă film Titus Mesaros și mulți alții. În sfîrșit, ar fi de așteptat ca tinerii care reprezintă o promisiune să producă o gamă de filme foarte diverse, atît ca gen și temă, cît și prin epoca la care se referă. Să facem filme de actualitate, de reală actualitate, prin care tinerii să-și onoreze promisiunile, să marcheze o prezență civică și estetică eficientă. Astfel vom depăși ocazionalul, așa cum ne îndreamna tovarășul Nicolae Ceaușescu la o înțelegere sa cu membrii Consiliului Asociației cineaștilor, vom putea să realizăm «opere mari», «să asigurăm filme de mare valoare».

Mircea Albulescu: Ni s-a dat să lucrăm mult. Asta înseamnă mai multă experiență

— Ceea ce mi se pare demn de subliniat, de la început, ca o dominantă a acestor perioade, care de fapt reprezintă înseși istoria cinematografilor românești, este capacitatea de muncă, unei excepționale, dovedită de toți cei care slujesc arta noastră cinematografică. În mod deosebit, în ultima perioadă, de aproape 10 ani, calitatea acestei munci a început să tină pasul cu tonusul general al vieții social-culturale din țara noastră. Numărul de 25 de filme de lung metraj produse anual ilustrează nu numai o capacitate sporită de efort și de organizare, dar și

teranul, «Tudor» și «Dacii». Filme de o tinută profesională și artistică tot mai înaltă au reprezentat un aport substanțial la educarea morală și estetică a marilor, în spiritul valorilor de vîrf ale culturii naționale: «Puterea și Adevărul» și «Mihai Viteazul», «Moara cu noroco» și «Pădurea spinzuraților», «De-aș fi Harap Alb» și «Răscoală», «Felix și Otilia» și «Nunta de piatră». Am numit numai cîteva capete de serie, dar lor li s-ar putea adăuga, în special în ultima perioadă, alte și alte filme de prestigiu și de succes: «Serata», «Facerea lumii» și «Drum în penumbra», «Explozia» și «Trecătoare iubiri». Toate acestea dovedesc că direcțiile în care am pornit de la început sint acelea pe care le continuăm astăzi, la un nivel mai înalt și cu o eficiență sporită, în perioada construcției socialiste multilaterale dezvoltate și afirmării depline a omului de tip nou. Este ceea ce se va confirma, o dată în plus, prin producțiile pe care le realizăm în anul celei de a 30-a aniversări a Insurrecției naționale armate antitaciste și al celui de al XI-lea Congres al Partidului.

Constantin Pivniceru

În 1948:
un film pe an.
În 1974:
25 filme!

— În acești 30 de ani, fără a ignora te-
cunat, putem spune că am edificat o ci-
neematografie. Ea se înscrie în procesul
mai larg al dezvoltării noastre economico-
sociale, ca și sub raportul civilizației, al
progresului științific, tehnic și cultural.
În 1948 am făcut un film, în 1954 am făcut
4, în 1964 — 10, în 1974 — 25. Din 1954,
cînd centrul de la Buftea a început să
lucreze, rata de creștere a fost de 2,5
— ceea ce înseamnă un ritm foarte ridicat.
Important este însă, mai ales, că am reu-
șit să creăm nu numai o bază tehnică, ci
și oameni de cinema. Și important este
că această linie de dezvoltare continuă
și în prezent, cînd putem să salutăm apa-
riția pe firmamentul cinematografiei a
unor tineri care promit foarte mult: Dan
Pița, Mircea Veroiu, Cristiana Nicolae,
Maria Callas-Dinescu. Tinăra generație
cuprinde, de asemenea, cîțiva operatori
extrem de talentați: Iosif Damian, Ion
Marinescu, Dinu Tănase, Florin Mihăi-
lescu, Călin Ghibu și mulți alții. Dintre
realizatorii de vîrstă medie, deși ei au
avut și succese și insuccese, cîțiva s-au
profilat sau au început să se profileze
ca personalități distincte: Liviu Ciulei,
care rămîne marea speranță și credință
a cinematografiei noastre, Lucian Pin-
tilie, care dorim să reintre cît mai curînd
în producția de filme, Sergiu Nicolaescu,
care este un cineast în toată puterea cu-
vîntului, cu o intuiție foarte clară a filmu-
lui, știind bine ce vrea și reușind totdea-
una să fie concludent. Deși în ultimii ani
a construit mai mult «caștele pe nisip»,
l-am apreciat și-l apreciez în continuare
pe Iulian Mihu pentru acea bijuterie care
e «Felix și Otilia», ca să citez numai unul
dintre remarcabilele sale filme, realizat
cu o inteligență și o tușă stilistică incon-

Masele în avanscena
(«Vifornita»)

De 24 ori peste 3 milioane specta- tori

Cinema

Nimic nu poate ilustra mai convingător
succesul unui film decît numărul de
spectatori. Putem urmări pe un tabel
această bursă a celor mai mari succese
pe care le-au înregistrat filmele din
producția națională la publicul romă-
nesc pe parcursul a 24 de ani (începînd cu primul
film produs de cinematografia socialistă, «Răsună
valea», difuzat în 1950 și terminînd cu ultima premieră
din trimestrul I/1974).

● Între 1950—1974 a avut loc premiera a 208 filme
românești artistice de lung-metraj a căror audiență
de public se eșalonează de la multe milioane de specta-
tori, la numai cîteva sute de mii.

● Din totalul de 208 filme ne oprim la primele 24
care au depășit 3 milioane de spectatori, barem foarte
înalt, dacă notăm că un film de mare succes ca «Love
Story» a făcut la noi 3 774 000 de spectatori.

● Tabelul pe care-l publicăm alăturat indică nu-
mărul de spectatori înregistrat pînă la 31 mai 1974.
Trebuie menționat că filmele în două serii — difu-
zîndu-se într-un singur spectacol cu două bilete de
spectator — ocupă locul în clasament după numă-
rul biletelor vîndute.

Citînd tabelul se poate remarca faptul că atasa-
mentul publicului românesc s-a manifestat în primul
rînd față de filmele epopeii naționale, apoi față de
filmele care înfățișează lupta pentru libertate și in-
dependență națională dusă de poporul nostru în di-
ferite perioade istorice.

Printre filmele de mare popularitate se află cîteva
ecranizări după capodopere ale literaturii clasice
românești (trei după Mihail Sadoveanu, două după
Ion Creangă).

● Un succes deosebit l-au înregistrat filmele de
aventuri și comedii. Aceasta nu arată întotdeauna
valoarea excepțională a unor opere, ci foamea pu-
blicului nostru pentru filme de această categorie.

● Privind clasamentul filmelor din prezentul tabel,
se poate observa că regizorii cu cele mai mari suc-
cese de public sînt Sergiu Nicolaescu și Mircea
Drăgan, fiecare cu cîte trei filme. Dinu Cocea mar-
chează o prezență de 4 titluri. Lucian Bratu se află
în capul listei cu filmul «Tudor», avînd cel mai ridicat
box-office; cu două filme este prezent în acest eșalon
mult regretatul Victor Iliu.

● De semnalat poziția lui Liviu Ciulei care se gă-
sește în grupa celor mai mari succese cu 2 filme din
cele 3 realizate în total.

● În sfîrșit, o mențiune aparte trebuie făcută pen-
tru Geo Saizescu, prezent în tabel cu 2 filme, dintre
care «Păcală» intră în categoria marilor succese
după numai 3 luni de la premieră, difuzarea lui fiind
încă în plină desfășurare.

● În clasamentul pe scenarii se detașează Titus
Popovici ca autor al celor mai multe filme de mare
succes: 7 din 24. Eugen Barbu semnează patru suc-
cese de peste 3 milioane spectatori. Filmul lui Mi-
hnea Gheorghiu, «Tudor», se află pe primul loc al
clasamentului (aproape 11 milioane de spectatori).

● De reținut, de asemenea, că filmele a căror
premieră a avut loc în ultimele 12—18 luni își conti-
nuă difuzarea în toată țara, deci succesul lor la public
este în curs de împlinire.

Între premierele care «merge» bine, menționăm:
«Explozia», «Veronica», «Ciprian Porumbescu», «Ul-
timul cartus», «Veronica se întoarce», «Capcana».

Înt-un viitor clasament ele vor avea șansa să
ocupe locuri de frunte.

Mihail DUTĂ

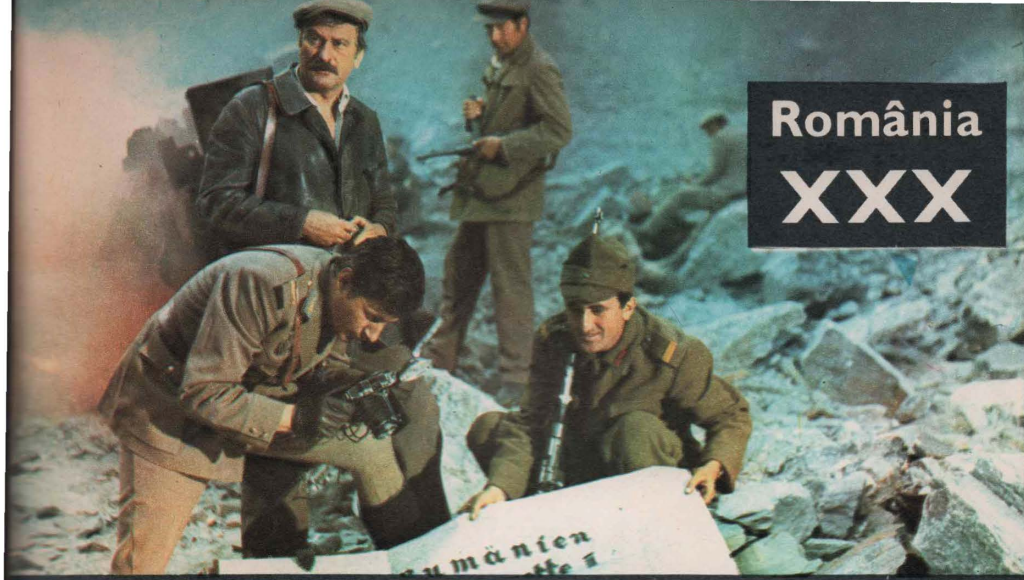
filmul românesc în cifre

Nr. crt.	Titlul filmului	Anul premierii	Nr. spectatori (în milioane)	Scenariul	Regia
1.	Tudor Vladimirescu (2 serii)	1963	10 939	Mihnea Gheorghiu	Lucian Bratu
2.	Neamul Șoimăreștilor (2 serii)	1965	9 439	Valeria și Profira Sadoveanu (după Mihail Sadoveanu)	Mircea Drăgan
3.	Dacii	1967	8 731	Titus Popovici	Sergiu Nicolaescu
4.	Mihai Viteazul (2 serii)	1971	8 212	Titus Popovici	Sergiu Nicolaescu
5.	Columna (2 serii)	1968	6 740	Titus Popovici	Mircea Drăgan
6.	Haiducii	1966	5 166	E. Barbu, M. Opreș, N. Mihail	Dinu Cocea
7.	Păcală (2 serii)	1974	4 690	D.R. Popescu, G. Saizescu	Geo Saizescu
8.	Pădurea spînzuraților (2 serii)	1965	4 404	Titus Popovici (după Liviu Rebreanu)	Liviu Ciulei
9.	Harpag Alb	1965	4 172	I.P. Gopo (după Ion Creangă)	Ion Popescu Gopo
10.	Lupeni '29 (2 serii)	1963	3 987	N. Țic, E. Mandric, M. Drăgan	Mircea Drăgan
11.	Mitrea Cocor	1952	3 741	Val. și Profira Sadoveanu (după Mihail Sadoveanu)	Marietta Sadova — Victor Iliu
12.	Secretul cifrului	1960	3 668	D. Carabăț, Th. Constantin	Lucian Bratu
13.	Aminții din copilărie	1965	3 651	E. Bostan (după Ion Creangă)	Elisabeta Bostan
14.	Moara cu noroc	1957	3 576	Al. Struțeanu, Titus Popovici (după Ion Slavici)	Victor Iliu
15.	Răpirea fecioarelor	1968	3 461	E. Barbu, M. Opreș, D. Cocea	Dinu Cocea
16.	Dragoste la zero grade	1964	3 416	H. Nicolaide, C. Grigoriu	Geo Saizescu — Cezar Grigoriu
17.	Răzbuirea haiducilor	1968	3 355	E. Barbu, M. Opreș, D. Cocea	Dinu Cocea
18.	Baltagul	1969	3 300	M. Muresan (după Mihail Sadoveanu)	Mircea Muresan
19.	Aventura la Marea Neagră (2 serii)	1972	3 292	Tudor Popescu	Savel Stipoul
20.	Cu minile curate	1972	3 172	T. Popovici, P. Sălcudeanu	Sergiu Nicolaescu
21.	Haiducii lui Șaptecai	1971	3 150	E. Barbu, M. Opreș	Dinu Cocea
22.	Valurile Dunării	1960	3 109	Fr. Munteanu, Titus Popovici	Liviu Ciulei
23.	Post-Restant	1962	3 054	Octavian Sava	Gheorghe Vitanidis
24.	Nu vreau să mă-nsor	1961	3 031	Manole Marcus	Manole Marcus

fundabilă. Am apreciat, de asemenea,
de-a lungul anilor, inteligența de di-
amant a Malvine Urșianu, adeseori rece,
distanțată, ceea ce a făcut ca filmele ei
să fie mai puțin gustate de o categorie
largă de spectatori, dar care se traduce
într-o gândire artistică lucidă și o exem-
plară consecvență stilistică. Dacă Mal-
vina Urșianu e consecventă ca stil, Eli-
sabeta Bostan e consecventă ca gen.
Ambele calități nu sînt necesare. Aș
mai cita pe un regizor de profunzime: Manole
Marcus, care și-a dat plînată maturi-
tății sale poizice și artistice în «Puterea și
Adevărul».

Cred că publicul însuși a omologat
talentele filmului românesc. De la 3 mi-
lioane de spectatori ai celor 4 filme rea-
lizate în 1954, la 20 de milioane înregistrate
la cele 10 filme din 1964 și pînă la cele
40 de milioane de spectatori cîștigați prin
cele 25 de filme pe care le producem as-
tăzi, se demonstrează apetența constantă
a spectatorilor români pentru filmele ro-
mânești.

Colocuiu realizat de Valerian SAVA

România XXX

istorice ale evenimentelor care se petrec în filmul regizorului Dinu Cocea — scenariu: Horia Lovinescu și Mihai Opreș — pentru a scoate în relief importanța acestor evenimente, a rolului major pe care l-au avut pentru soarta României și, într-o măsură deloc neglijabilă, și pentru soarta războiului. «Stejar, extremă urgență» ne povestește modul în care colaborarea dintre cadre importante ale armatei române și Partidul Comunist Român au dus la aflarea datelor planului «Margarethe II», la acțiunile întreprinse pentru a împiedica, în ultimul moment, punerea lui în aplicare, prin întoarcerea armelor împotriva armatelor naziste, prin declanșarea insurjecției de la 23 August 1944.

Istoria în portrete

Deși acțiunea filmului abundă în peripecii, iar peripecțiile în suspens, este interesant de notat că în final sentimentul — pozitiv — pe care ne-l lasă «Stejar, extremă urgență», este de a fi nu atât un film «de acțiune» ci un film de caracter, un film de caracterizare tipologică a momentului istoric. Cineaștii reușesc printr-o sumă de observații psihologice să fixeze pe

Stejar, extremă urgență

În vara anului 1944, de-a lungul unui front lung de mii de kilometri, lovirile forțelor aliate dereglau uriasa mașină de război germană și numai «miracolul superarmei secrete», nelincetată promisiă de Hitler, mai întreține speranțele naziste. În a 24-a oră a războiului, timpul apropiat, oră cu oră, colapsul hitlerismului și marea miză a generalilor lui Hitler era tocmai înghețarea ofensivelor aliate, stabilizarea frontului, prelungirea războiului pînă cînd...

În vara anului 1944, România era un obiectiv strategic capital în această ultimă încercare a Germaniei naziste de a evita lovirile mortale ale războiului. România era practic ocupată de Germania cu concursul dictaturii militarofasciste anto-

Un omagiu
adus luptei poporului român
într-un moment capital
al istoriei sale: Eliberarea

nesciene. Politica de aservire economică și militară a țării întimpina însă ostilitatea maselor populare, iar armata română aștepta momentul de a se putea elibera de un aliat împus cu statut de cotropitor. La Berlin era cunoscută această fragilitate, această inexistență practică a alianței cu România, dar înaltul stat major nu voia să

renunțe la România, ultimă redută naturală (Carpații), ultim rezervor de petrol al armatei germane. Și așa s-a ajuns la întocmirea planului «Margarethe II», de ocupare militară totală a României cu toate consecințele decurgînd dintr-o atare operație.

Am făcut această schițare a premizelor

peliculă interesantă portrete, caracteristic în plan uman unui moment de răscruce.

Capitanul Udrea (Constantin Diplan) și comunistul Toma (Anza Pellea) personalizează două linii majore de forță ale pregătirii și punerii în mișcare a insurjecției. Misiunea capitanului Udrea începe după ce cadre importante din conducerea

1944

succese peste hotare

1946 — Primul documentar

Primul film românesc de după Eliberare care s-a impus atenției publicului și criticii internaționale a fost documentarul «Rapsodia rustică» de Jean Mihail. Deși realizat într-o singură lună, cu mijloace tehnice improvizate, filmul lui Jean Mihail a reușit în 1946, la prestigiosul Festival de la Cannes, să se detașeze din plutonul celor 35 de concurenți și să obțină premiul al II-lea ex-aequo (alături de un documentar suedez). Era prima recunoaștere a faptului că pe firmamentul celei de a șaptea arte apăruse o nouă planetă, cea românească.

1950 — Primul film artistic

Actul de naștere al cinematografului românesc socialist îl constituie, pe planul lung-metrajului artistic, apariția filmului «Răsună valea». Diploma de onoare, pe care o decerna în 1950 jurii Festivalului internațional de la Karlovy-Vary regizorul Paul Călinescu pentru «Răsună valea», reprezintă primul nostru succes într-o competiție internațională destinată filmelor artistice.

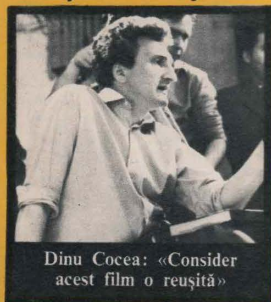
Tot la Karlovy-Vary, în 1952, «În sat la noi», de Jean Georgescu și Victor Iliu, era răspățit pentru cel mai bun scenariu regizoral, iar în 1953, filmul «Mitreă Cocor» de Victor Iliu și Marietta Sadova era distins cu un important premiu.

1957 — Primul mare premiu

În 1957, desenul animat «Scurta istorie» de Ion Popescu Gopo era încununat cu premiul suprem la Cannes: «La Palme d'Or», premiu care a mai fost obținut de un film românesc în 1969: documentarul «Cîntecele renașterii» de Mirela Ilișiu.

În 1980, «Valurile Dunării» de Liviu

REGIZORI Adevăr și viață

Dinu Cocea: «Consider acest film o reușită»

— Tematic, filmul dumneavoastră aparține acelei familii de filme politice cu sursă de inspirație în trecutul apropiat. Ca gen cinematografic ini

este greu să-l definești. Dumneavoastră unde-l încadrați?

— Cred că împărțirea pe genuri schematizează. În mod conștient m-am ferit de asemenea încorsetare, în mod voit am folosit elemente aparținînd mai multor genuri cu anumită pondere spre genul politist. Și nu cred că această pondere să împietze în vreun fel asupra dramatismului situațiilor sau asupra psihologiei personajelor. Dimpotrivă.

— Fîind vorba de un film despre insurjecție: care este suprafața lui de atingere cu realitatea de acum 30 de ani?

— Situația generală prezentată de filmul nostru este identică cu situația istorică din august '44. Planul «Margarethe II» de ocupare integrală a României a existat cu adevărat, preconizat de marele comandament german pentru cazurile în extremis. Unele dintre personajele filmului au și ele corespondenți în realitate: Werner von Richter, chiar sub acest nume, Keil a existat și ei sub alt nume, Matei Udrea, de asemenea a avut model de inspirație în viață. Am avut o documentare foarte minuoasă, timp de trei luni înainte de începerea filmului. Am beneficiat de ajutorul unor specialiști ca istoricul Udrea, care a fost și consilier al scenariului, istoricul Ilie Petre, care ne-a pus la dispoziție informații și materiale documentare, colonelul Mindru, care ne-a făcut chiar un plan al insurjecției de la A la Z. Acești prețioși colaboratori ne-au ajutat să respectăm adevărul istoric asupra acelui moment unic și determinant pentru ceea ce sîntem azi ca popor, dar și să-l înțelegem, din interior, sensul moral, să înțelegem acei oameni care au riscat tot, chiar și viața, pentru a scoate țara din cel mai greu ceas al istoriei noastre, cum se spunea în pateticul apel lansat atunci de către Partid.

— Fiecare dintre personajele filmului este, potențial, un erou principal.

— Am dorit să fie personaje vii, cu biografii bogate, să semene a oameni și nu a eroi de film. Am dorit să fie crezute. Și nu uitați că sînt eroii unui film despre insurjecție. Tema aceasta este de o bogăție înfîntă și sîntem departe de a o fi exploatat cum se cuvine.

— Cum considerați acest film în comparație cu ce ați realizat pînă acum?

— De la absolvirea institutului am dorit să fac film de actualitate — dar n-a fost cu puțință și mi-am găsit drumul și rostul în filmele cu haideci. Pentru evoluția mea, și chiar, a filmului românesc din timpul acela, ele au fost foarte bune și nu am nici cea mai mică intenție să mă lepăd de ele. Toate însă au fost filme de poveste, de pură invenție sau de inspirație folclorică. «Stejarul...» este însă un film trăit de altele mii de oameni, de noi înșine chiar cei care l-am făcut. Cred că reușita lui — căci îl consider o reușită — ține și de faptul că este un film de adevăr și de viață. Așa l-am gândit și așa sper să ajungă la spectatori.

Semnat: Dinu Cocea

- 1963 — «Haiducii»
- 1967 — «Răpirea fecioarelor»
- 1968 — «Răzbunarea haiducilor»
- 1970 — «Haiducii lui Saplecan»
- 1971 — «Zestrea domniței Ralu»
- 1971 — «Săptămîna nebunilor»
- 1972 — «Parasuliștii»
- 1974 — «Stejar, extremă urgență»

armatei române înțeleg necesitatea obiectivă de a acționa conform planurilor și indicațiilor Partidului Comunist, pentru a putea smulge România dintr-o alianță catastrofală, pentru a începe marea luptă a eliberării de sub dominația germană, de sub guvernul fascist instalat la conducerea țării. Udrăa este un militar de carieră, cu excelente caracteristici profesionale și al cărui apolitism nu exclude convingerile sale antifasciste cât și patriotismul său neprecupețit. El l-a cunoscut pe von Richter, maior SS, un element important al Comandamentului german la București, în timpul unui stagiu militar în Germania, fapt care devine foarte prețios, dată fiind poziția lui von Richter pe lângă baronul von Keil, conducător al misiunii germane în țara noastră. Relațiile lui Udrăa cu comunistul Toma — care face parte din vasta mișcare subterană a celor care sabotează mașina de război germană, a celor mobilizați continuu în marea război popular împotriva fascismului — aceste relații sînt îngreunate de legătura sentimentală pe care Toma o are cu sora căpitanului, legătură cu care acesta nu e de acord. Treptat însă, antipatia personală dispare și Udrăa se apropie de comunist, cucerit de franchețea lui jovială, de capacitatea lui de a-și asuma riscuri și răspunderi, de măsura cu care știe să vorbească sau să se oprească din vorbit.

Filmul «Stejar, extremă urgență» este un omagiu sincer adus luptei poporului român, într-un moment capital al istoriei sale; evenimentele care se petrec în film, personajele care trăiesc aceste evenimente, sînt reprezentarea unei înfruntări totale — bine contra rău, libertate contra oprirea, viață contra moarte. S-ar putea obiecta o pondere cam mare dată, ca înțindere a descrierii, unor personaje negative ca maiorul SS Werner von Richter (Ion Caramitru) sau baronul von Keil (Vasile Cosma), replică a celui «baroane» (von Killinger) din pamfletul argeșean. Personajele negative ne dau însă în acest film măsura primejdiei. Atenția acordată adversarilor conferă filmului valabilități

de argumentare: lupta este dură, victoriile dificile și scump plătite. Dușmanii nu sînt niște umbre, niște marionete mai mult sau mai puțin caricaturizate de vehemența poziției noastre, și astfel filmul reușește să nu fie facil, reușește să nu fie artificial.

Werner von Richter este un om marcat de război, ca acel personaj al lui Hemingway din «Și soarele răsare» căruia o schiță îi curmase bărbăția. El trăiește acest accident ca pe o dramă personală, ceea ce-l face să fie, pe de o parte închis în sine, distant și neliniștit de grav, și pe de altă parte să se dedice războiului cu o intensitate aproape sinucigașă. Este singurul, în anturajul decadent al baronului von Keil, care înțelege amploarea mișcării pe care comunistii români o pregătesc; este singurul care intuiește eoul larg pe care chemarea comunistilor îl are în frîndurile poporului. Este conștient, deci primejdiu, în măsura în care insistă pentru punerea imediată în aplicare a planului «Margarethe II». Baronul von Keil vede însă lucrurile cu totul altfel. El trăiește pe picior mare, dă recepții, și cu un fel de inconștientă suficiență pare să nu dea doi bani pe comunicatele militare dezastruoase, continuînd să creadă, dacă nu în victoria, cel puțin într-un statu quo nedeterminat, în care recepțiile să continue, iar el să poată oferi în continuare bijuteri unei frumoase violoniste (Irina Petrescu), despre care știe că e o proscrisă după legile celui de al III-lea Reich, dar pe care o curtează totuși cu o politețe țepăună și cu insistențe oscilînd nesigur între tonul imperativ și tonul implorant.

Istoria în fapte

Înfruntarea între personaje, care de fapt reprezintă înfruntarea a două lumi, este orchestrată de scenariști și regizor într-un film de tensiune cu nenumărate răsturnări de situații. O haină aruncată pe scaun, care trebuie controlată, o cheie care trebuie furată, un revolver ascuns într-o vază — obiectele joacă în film, în jurul lor se petrece un adevărat balet al personajelor, plin de mișcări neprevăzute și de surprize, un joc a cărui miză este de o importanță capitală.

Regizorul Dinu Cocea, după experiența acumulată în aventurosul serial al «Haiducilor», și depășind tonul cam artificial din «Parasutiștii», reușește un film solid, în sensul rigori dramatice cu care sînt povestite evenimentele. Trebuie de aseme-

Eroii unei stări de «extremă urgență» (Irina Petrescu și Constantin Diplan)

nea amintit că forța de evocare a filmului este îmbogățită de regizor prin intercalarea pe parcursul acțiunii a mai multor secvențe documentare: marile bulevarde ale capitalei bombardate, un discurs frenetic al lui Hitler, case prăvălite în nori de praf — și miza suspensului devine concretă, materială, esențială.

Interpretarea gravă, epurată de efecte a lui Constantin Diplan, partitura în tonuri malefice jucată inteligent de Ion Caramitru, portretul întunecat și apăsător căruia îi dă contur Vasile Cosma, compoziția lui Amza Pellea, plină de detalii linoase, farmecul trist al personajului interpretat de Irina Petrescu (deși multe din secvențele în care apare acționa au fost tratate într-o lumină oarecum ireală, plină de lirism, care distonează cu tonul general al filmului) — toate aceste creații actoricești valoroase, ca și debutul strălucit al compozitorului Cornelia Țăutu cu o partitură intensă, melodică, desfășurîndu-se în fraze de mare pregnanță, ca și imaginea

sobră a lui Ion Marinescu, știind să folosească cadraturile strînse și expresivitatea gros-planului, continuînd fără rupturi evidente tonul imaginilor de arhivă, ca și scenografia lui Radu Călinescu și costumele Hortensiei Georgescu, evocînd cu minuțiozitate o epocă — toate aceste elemente contribuie la reușita acestui film care nu e de neglijat la dosarul impresionant al filmelor despre insurecția de la 23 August.

Dan COMȘA

Producție a Casei de Filme Nr. 5. Regia: Dinu Cocea. Scenariul: Horia Lovinescu și Mihai Oprea. Imaginea: Ion Marinescu. Decorații: arh. Radu Călinescu. Costume: Hortensia Georgescu. Muzică: Cornelia Țăutu. Car. Constantin Diplan, Ion Caramitru, Irina Petrescu, Amza Pellea, Vasile Cosma, Geo Barbu, Mihai Pădărescu, Cornelia Georgheanu, Mircea Anghelache, Jean Constantin

-1974: ale filmului românesc

Ciulei primea Marele premiu la Festivalul de la Karlovy Vary. «Setea» de Mircea Drăgan obține medalia cu argint la Moscova.

1965 — Prima mare afirmare

În 1965, la Cannes, juriul festivalului consacra «Pădurea spinzuraților», acordînd lui Liviu Ciulei premiul pentru cea mai bună regie. Și poate nu este lipsit de interes să ne amintim că în acel an filmul lui Ciulei a concurat alături de «Colina» lui Sidney Lumet.

În 1966, «Răscoala» de Mircea Mureșan obține premiul «Opera prima», tot la Cannes, iar filmul «Duminică la ora 6» de Lucian Pițilie era încununat cu premiul special al juriului și cu premiul special al criticii la festivalul de la Mar del Plata.

Succesele de public

Statisticile ne arată că «Tudor» și «Neamul Șoimăreștilor» s-au bucurat de mare succes în Italia. «Veronica» și «Explozia» sînt solicitate de mari distribuitori din S.U.A. și Japonia. «Cu miinile curate» se bucură de bune aprecieri în America Latină și India. Desenele noastre animate și documentarele studioului «Alexandru Sahia» sînt prezente cu regularitate pe ecranele televiziunilor din Austria, Franța, Suedia și R.F. Germania.

Succesele de prestigiu

«L'Europeo»: «Puterea și Adevărul» este un film mai valoros și mai profund decît «Z».

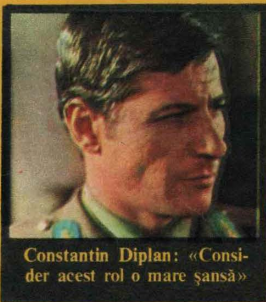
«Films and Filming»: «Felix și Otília» este o capodoperă a genului.

«Positiv»: «Nunta de piatră» este o realizare cu adevărat excepțională.

Iulian GEORGESCU

Un erou obișnuit

Constantin Diplan: «Consider acest rol o mare șansă»

— Sînteți interpretul lui Matei Udrăa, eroul principal al filmului «Stejar, extremă urgență», sînteți deci omul pe care pot să-l întreb cine e Matei Udrăa?

— Um tot obișnuit, cred, dar dintre aceia capabili de fapte mari. E un fel echilibrat și plin de bun simț. Cunoaște oamenii, chiar îi plac. Îi place mai ales să-i studieze, are o experiență de viață și de viață de front, are umor, un umor puțin copilăros și o mare curiozitate, și e un copilărosă față de necunoscut. Niște calități obișnuite, după cum vedeti, care îl ajută însă să ducă la capăt cu bine misiunea de contrainformație ce i se încredințează și pentru care nu are absolut nici o pregătire, pentru că el este, de fapt, ofițer de tancuri. Este un personaj total pozitiv și dintr-o bucată, mai ales pe lângă celălalt personaj principal al filmului — principal pe negativ — care e Werner. Acel ofițer nazist plin de complex, inteligent și fanatic, rafinat și subtil pînă la morbid.

— Asta n-a fost un handicap?
— În principiu, era un handicap. Personajele pozitive nu sîng străduirea celor negative, asta o știu și din teatru. Din fericire, scenariștii Horia Lovinescu și Mihai Oprea și-au dat seama de acest posibil handicap și au lăsat posibilitatea actorului care va interpreta personajul Matei să construiască o schemă aceea de pozitiv, să o completeze cu date personale sau cu o construcție personală. Ceea ce m-am și străduit să fac. Adevărul e că am avut noroc și de colegi foarte buni în frunte chiar cu Ion Caramitru, interpretul lui Werner, care m-au ajutat ori de cîte ori simteam ei că aș avea nevoie de așa ceva...

— Care sînt datele acelea din afara scenariului, datele personale, pe care le-ați împrumutat lui Matei Udrăa?

— Scenariul, de pildă, nu spunea nimic despre bunul lui simț. Nici despre acel echilibru ușor scortos de om trecut prin situații grele. Cred că l-am mai împrumutat și un dram de intuiție cu

care să se descurce în situațiile critice și, în subtext, niște mici păcate omenești care să-mi ștergă puțin aureola de «prea-positiv».

— Am senzația că în ciuda «defectelor» lui, personajul v-a plăcut foarte tare.

— Sigur că mi-a plăcut. Și mi-a fost și de mare folos. Cu atît mai mult cu cît este primul meu rol principal în film. N-aș putea spune însă că experiența asta a fost de la început pînă la sfîrșit foarte plăcută. Am avut emoții, emoții mari. M-am întors dacă n-am să îi cum treburile? Dar sînt gata oricînd s-o iau de la capăt. Îmi place filmul. Mă pasionează poate tot atît de mult ca automobilismul, care e marea mea pasiune. Aș vrea să fac cîndva un rol, neapărat principal, un rol episodic, dar unul dintre acelea despr care, cu toate indoielile mele care sînt multe și mari, să pot spune: A fost bine!

— Despre Matei Udrăa nu puteți spune acest lucru?

— Ba da. Dar nu cu gura plină.

Interviuri de Eva SIRBU

Constantin Diplan

Născut la 10 mai 1937, în București. Absolvent al Institutului de artă teatrală și cinematografică, promoția 1962. Trei ani pe scena teatrului din Tirgu-Mures. Din 1965 angajat al Teatrului Național din București. Debut în film în 1966, cu un rol secundar în «Ultimele noapți a copilăriei». A mai jucat în «Căpitan» și în «Doi ani de vacanță». Matei Udrăa din «Stejar, extremă urgență» este primul său rol principal.

România XXX

Cinematograful românesc și-a consolidat de-a lungul anilor o nobilă tradiție: aceea de a evoca istoria celor mai importante momente social-politice care au deschis țării orizonturile contemporane. «Cea mai lungă zi» din istoria României, piatra de hotar între două ere așezată de 23 August 1944, era firesc să fie, pentru cineaștii noștri, principalul motiv de inspirație și de meditație. Astfel se face că azi, în augustul jubiliar, filmul românesc are la activ un bogat mănunchi de creații cinematografice care și-au propus să scrie pe peliculă istoria momentelor fierbinți de luptă revoluționară din vara lui '44: **filmele Eliberării**. Aceste filme alcătuiesc una dintre cele mai importante «secțiuni» din istoria cinematografului național și transmit, peste ani, ecoul unor evenimente social-politice cruciale, care au condus destinele României spre contemporaneitatea socialistă.

Încă din anii de început ai filmului românesc postbelic, perioadă în care cinematografia noastră își pregătea abia unelele dintii, «**Valurile Dunării**» reprezintă o matură, lucidă și responsabilă scrutare în urmă spre evenimentele istorice din vara fierbinte a Eliberării. Filmul lui Liviu Ciulei și al scenariștilor Titus Popovici și Francisc Munteanu deschidea o **epocă**; era prima pagină din epopeea cinematografică a insurjecției naționale antifasciste armate. Istoria și mutațiile ei decisive erau prezente nu numai în dramatismul acțiunii, în valurile de flăcări ale Dunării; istoria și mutațiile ei decisive erau prezente, în primul rând, în oameni. În oamenii care au slujit cu devotament și abnegație cauza luptei pentru o nouă Românie, a demnității, a libertății sociale și naționale... În oamenii care învățau

Cea mai lungă zi

Filmele eliberării:
o datorie de onoare
față de istorie

premergătoare, din anii luptei ilegale, care au pregătit actul insurjecțional de la 23 august. Lungile zile și lungile nopți de luptă, de privațiuni, de suferință, de jertfe și de victorii, fără de care ziua cea mai lungă n-ar fi fost cu putință. Ecranul românesc a evocat în modalități felurite acel timp eroic, cu întimplări de viață dramatice, petrecute într-o vreme de umbră și rușine. În «**Străzile au amintiri**» și «**Cartierul veseliei**», scenaristul Ioan Grigorescu și regizorul Manole Marcus

«Valurile Dunării»: prima pagină a epopeii cinematografice a Eliberării

«Facerea lumii»: sau mai bine zis refacerea ei

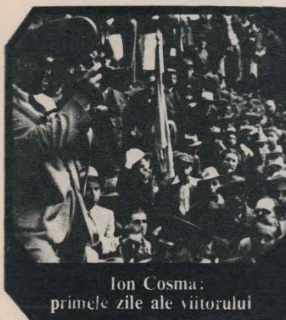
atunci, în mers, crezurile revoluției... Într-un «**Valurile Dunării**» și recenta premieră «**Stejar, extremă urgență**», filmul regizorat de Dinu Cocea, scris de Horia Lovinescu și Mihai Opris, s-au înscris, în palmaresul cinematografului național, multe filme inspirate de acel timp de răsruce. Izvorite, toate, dintr-o adevărată **necesitate**

socială; pentru că nici o cinematografie nu se poate impune cu adevărat fără a apela la evenimentele principale ale istoriei respective... Înainte de a rememora chipul cinematografic al «zilei celei mai lungi» din istoria României, sintem datori să aruncăm o privire spre filmele inspirate din epoca

desenau realiste tablouri de epocă, pentru ca în «**Canarul și viscolul**» să privească aceleași evenimente, ale luptei ilegale, dintr-o perspectivă acuzat metaforică. În «**Duminică la ora 6**», Lucian Pintilie și coscenaristul Ion Mihăileanu transmiteau prin frumoasele lor personaje (interpretate cu un remarcabil firesc

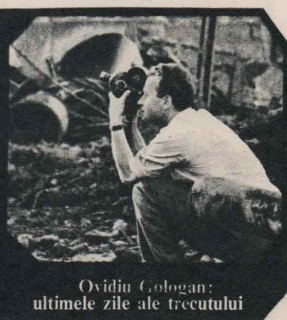
martor ocular

Atunci se filma viitorul...

Ion Cosma:
primele zile ale viitorului

Doi cineaști
în
august 1944:
Ovidiu Gologan
și
Ion Cosma

Ovidiu Gologan:
ultimele zile ale trecutului

Cinema: Unde vă aflați la 23 august 1944?

Ion Cosma: Eram lângă București, în satul Tincăbești, unde se evacuase cinematograful.

Ovidiu Gologan: Nu toată cinematografia. O parte era la Șercaia, lângă Făgăraș, alta la Vinga, în apropiere de Timișoara. La Tincăbești eram cîțiva operatori. Împreună cu mine erau Cosma, Gociu, Dembinski...

Ion Cosma: Acolo, la Tincăbești, se amenajase o cabină de montaj și de înregistrat sunetul, în localul unei școli. În hol se făceau proiecții cu aparate portabile.

Ovidiu Gologan: Și, într-o seară, la o proiecție... O proiecție era, nu-i așa?

Ion Cosma: Da, era o proiecție cu materiale de-ale noastre sau cu un film, nu mai țin bine minte. Era în seara de 23 August. La un moment dat, a venit cineva și ne-a spus că la radio s-a transmis că în curînd se va anunța un eveniment mare. Am oprit proiecția, am dat drumul la radio și-am așteptat. Astfel am aflat despre răsturnarea dictaturii fasciste, formarea unui guvern de uniune națională și alăturarea României la coaliția națiunilor unite.

Cinema: Ce-ați făcut atunci?

I. Cosma: Ne-am sfătuit ce să facem — operatori eram de fapt numai noi doi, în ziua aceea, la Tincăbești.

O. Gologan: Însă cînd am auzit ce s-a anunțat la radio, noi, ca operatori

și ca români, ne-am dat seama că avem datoria să ajungem în București în cît mai scurt timp, ca să filmăm evenimentele. Trebuia să fim acolo!

I. Cosma: În ziua imediat următoare și a doua zi n-am putut însă să ne mișcăm din Tincăbești. Șoseaua era ocupată de trupele germane care se retrăgeau. Treceau în camioane, cu mitralierele în poziție de tragere și îi supravegheau prin vizor pe cei de pe marginea șoselei.

O. Gologan: Totuși am plecat spre București. Eu am plecat cu o motocicletă cu ataș. Era a unui fotograf, fotografii Mazilu. El avea familia evacuată în partea cealaltă a Bucureștiului, la sud. Era îngrijorat, că avea și copii, doi copii. Și voia să se ducă să-și vadă familia. M-am rugat de el să mă ia și pe mine. Cosma a

plecat cu mașina eșalonului.

Cinema: Ați plecat împreună?

I. Cosma: Am plecat împreună din Tincăbești. Și, la ieșirea din sat, pe șoseaua București-Ploiești, ne-am despărțit. El a luat-o pe șoseaua Perșului, eu am luat-o spre Săftica. N-am mers împreună din motive tactice, ca măcar unul din noi să ajungă la București.

O. Gologan: Eram riscuri mari, dar noi eram foarte tineri și pătrunși de importanța evenimentului. Ne-am spus: — Avem o datorie de cetățeni și trebuie să filmăm în acest moment pentru istoria țării, pentru viitor.

I. Cosma: Era un risc în primul rînd să pornești pe șosea, în sens contrar nemților, cu aparate și peliculă...

O. Gologan: Eu cu Mazilu am luat-o

de Irina Petrescu și Dan Nuțu) fiorul și pasiunea luptei care au călăuzit, pînă la sacrificiul de sine, pe tinerii eroi ai unor dramatice întîmplări; același fior, peste ani, în «**Întoarcerea lui Magellan**», sensibilă incursiune, datorată regizoarei Cristiana Nicolae, în lumea de gânduri a unor tineri dintr-un «ier» îndepărtat de prezent printr-o epocă... Clipe de reală emoție în «**La patru pași de infinit**» (Francisc Munteanu), secvențe de reală tensiune a luptei în «**Ceata**» (Vladimir Popescu-Doreanu, după un episod de istorie trăită, consemnat de Al. Șipercu)... Lungi zile și lungi nopți de speranță, de vis, de neînrîntă credință în nobilele idealuri revoluționare. Filmul românesc s-a inspirat adesea din acest anotimp eroic de luptă și mai are încă la dispoziție un izvor nesecat de inspirație din anii care au pregătit, au anunțat și au inaugurat era socialistă a României. Cu ani în urmă, ecranizînd «**Șoseaua**

cea dintre epoci. Descompus în ore și minute, timpul acțiunii doborîdea, în clipele insurecției, cadențe de metronom. 23 August ora 9 și 10 minute... 23 August ora 9 și 20'... Dumitrana și ceilalți, una dintre grupele de șoc ale insurecției, își executau exact, riguros, misiunea de luptă. Ocuparea aeroportului militar Clințeni... Pătrunderea în comandamentul german... 23 August, ora H...

A doua zi, dimineață, la «**Porțile albastre ale orașului**» pe aeroportul Otopeni; bateria antiaeriană a sublocotenentului Roșu primește o misiune de luptă de mare răspundere: aceea de a zădărnici orice tentativă a aviației fasciste de a bombardaa Capitala. Filmele luptei comuniste și ale insurecției dialoghează peste ani: «**Duminică la ora 6**» cu «**Întoarcerea lui Magellan**», «**Procesul alb**» cu «**Porțile albastre ale orașului**». Scriitorul Marin Preda și regizorul Mircea

nu trăgeau salve de onor, pacea se cerea cucerită cu arma în mînă. Despre oamenii care apăsuu pe trăgaci în ora lui August vorbește filmul, încercînd să le deslușească grijile, bucuriile și eroismul, în pagini cinematografice simple, omenești. Cîțiva oameni la datorie și atît; dar filmul transmite o puternică senzație de viață.

Milvina Urșianu, în «**Serata**», opta pentru o formulă simbolică. Deși fusese parcursum unei singure nopți — tocmai noaptea de hotar între ere — filmul consemnează de fapt agonia și sfîrșitul unei lumi. Personajele «**Seratei**» dobîndesc semnificații metaforice, iar imaginea universului de «**citadelă sfărîmată**» care pierie, atunci, în August, capătă pe ecran forță de rechizitoriu. **Noului**, reprezentat printr-unul dintre cele mai frumoase personaje ale filmului românesc, i se rezervă perspectiva unui emoționant și simplu «**final deschis**», deschidere de

cratice, în «**Setea**». Primăvara țării, în «**Cînd primăvara e fierbinte**». Dramatică fresce de epocă în serialul «**Mîinilor curate**». Filme de ieri și de azi, răspunzînd unor pregnante imperabile sociale, evocînd pagini memorabile de istorie trăită: cinematografia noastră și-a înțeles îndatorirea politică și morală de a înfățișa publicului mărturi durabile din epoca eliberării. Ca un corolar al tuturor filmelor inspirate din epoca frămîntată a anilor de la facerea lumii noi, «**Putearea și Adevărul**» a aruncat o punte peste ăle, afirmînd viguros vocația politică a cinematografului românesc. Inaugurînd o nouă etapă, de maturitate ideologică și conștiință activă a creației originale.

Filmele insurecției rămîn o îndatorire permanentă a cinematografului românesc, o datorie morală de onoare față de istorie, față de timpul înnoitoarelor transformări

«**La patru pași...**» dar în mijlocul istoriei

«**Putearea și Adevărul**» filmul-mărturie a vocației politice a cinematografului românesc

«**Porțile albastre ale orașului**»: acolo unde pacea se cucerea cu arma în mînă

Nordului» de Eugen Barbu, regizorul Iulian Mihu își propunea una dintre cele mai cuprinzătoare priviri cinematografice asupra evenimentelor Eliberării. Filmul «**Procesul alb**», cu personaje solide și nuanțat contraure, deosebită, într-o tatură stilistică modernă, momente dramatice din ziua cea mai lungă de la răscur-

Mureșan au evocat o oră din August. Pe străzile bucureștene se striga străiască pacea și oamenii se bucurau nestăvilît de marele eveniment. Dar acolo, la porțile albastre ale orașului (albatru de cer, albastru de uniforme, albastru de avioane, albastru de albastrele), armistițiul nu era încă o realitate, tururile

perspectivă spre azi, spre mine. În acel timp se născu o lume.

Anii de la «**Facerea lumii**», pe care i-a evocat și filmul lui Eugen Barbu și George Vitanidis... Apărarea cuceririi revoluționare, înfrîngerea reacțiilor, în «**Asediul**»... Primele reforme demo-

revoluționare, față de generațiile care au scris istoria și față de generațiile care pregătesc viitorul României comuniste.

Călin CĂLIMAN

cu motocicletă pe un drum ocolit, de țară, prin porumb. Și, la un moment dat — uite, acum, stînd de vorbă mi-aduc aminte — ne-a ieșit în fața patrulei. M-am întîlnit o dată cu Mazilu, cu ani de zile mai tîrziu, în tramvai. Și el zice: — Mai țineți minte cum ne-a ieșit patrula aceea în față și ne-a somat? Erau vreo 4—5 soldați, cu un sublocotenent...

Cinema: Români.

O. Gologan: Români! Dar controlau pe toată lumea: — Dumneavoastră? — Sînt operator la cinematografie și trebuie să ajung la București, ca să filmez. A urmat un moment de tăcere și din partea lor și din partea noastră. Sublocotenentul era în uniformă de campanie, scosese pistolul, soldații — cu puști și cu o mi-

traleră. Erau de la anti-aeriană, ei, de la Băneasa.

Cinema: La porțile albastre ale orașului...

O. Gologan: Și, pînă la urmă, sublocotenentul — sau poate era locotenent, nu mai știu ce grad avea — s-a uitat la noi și zice: — Bine, plecați! Și-am luat-o mai departe, pe drumul de lîngă lanul de porumb. Am ieșit la marginea orașului și am filmat, mai înții din depărtare, Bucureștiul fumegînd. Am intrat în oraș și parcă văd, la un moment dat, a trecut razant pe deasupra noastră un avion Stuka — brrr! — că nu se mai dădea alarma. Lumea s-a risipit repede pe stradă. Era căldură mare, zăpușeală. Mazilu m-a lăsat undeva, se grăbea să-și găsească familia. Mi-am luat aparatul și celelalte lucruri și m-am întîlnit cu Cosma. Nu mai știu unde...

I. Cosma: La sediul O.N.C., în strada Wilson, astăzi Onești.

Cinema: Dar dumneavoastră cum ați ajuns acolo?

I. Cosma: După ce m-am despărțit de Gologan, am mers și-am ajuns la Săftica. Acolo se face un drum la stînga, de merge spre Tunari și de acolo, spre Colentina. Cel care era cu mine, ca sofer, cunoștea bine locurile. Era un băiat de-al nostru, foarte bun. Armata germană, în retragere, se mai răsise. Și așa am ajuns la Otopeni. Acolo fusese prăpăd. Mi-aduc aminte c-am filmat o căruță trasă de cai nemțești, enormi și căruța era plină cu nemți uciși. De la Otopeni, n-am putut să mergem mai departe pe șosea, pentru că era blocată. Se mai desfășurau lupte, se auzeau schimburi de focuri între ai noștri și fasciștii în retragere. Și-atunci am luat-o la stînga, pe drumul spre Tunari, pe care ne-am întîlnit nu cu militari, ci cu civili. Înarmati! Ne-am oprit la distanță unii de alții, noi

în mașină, ei pe marginea șoselei. Nu știam cine ce sîntem. După ce ne-am apropiat și ne-am văzut mai bine, și unii și alții civili, dar ei cu pistoale în mîni, ne-au întrebat: — Dar unde vă duceți dumneavoastră? Că acolo e prăpăd! — Păi avem treabă, am zis. Și-am plecat, noi la treaba noastră, ei la a lor.

Cinema: Cine mai era la sediul din strada Wilson?

I. Cosma: Situația era de așa natură, încît nici nu aveai de la cine să iei unele informații.

O. Gologan: Eu țin minte că ne-am dus la Banca Națională, aflasem că noul guvern era instalat acolo, la subsol, în tezaur. Am intrat, sfioși bineînțeles, cu timiditate, era pază mare acolo. Și-am spus: — Sîntem operatori de la cinematografie, vrem să filmăm, să ne dați informații și un ofițer să meargă cu noi. Dar a venit un civil care ne-a spus: — Vă rugăm, acum ofițerii n-au timp de dumneavoastră. Faceți ce credeți și cu puțeți.

I. Cosma: Așa că am început să filmăm. Am filmat în oraș Palatul bombardat, care mai fumega încă.

Cinema: Ați intrat în Palat?

I. Cosma: Am intrat, dar a doua zi. **O. Gologan:** Cînd am ajuns în oraș, am filmat Teatrul Național bombardat și Palatul din exterior.

I. Cosma: Așa! Pe urmă, a doua zi, am intrat înăuntru.

Cinema: V-au dat voie?

I. Cosma: Există materialele pe care le-am filmat și în sala tronului, distrusă de bombardamente. Era acolo mareșalul Palatului, Urdăreanu, cred că Urdăreanu îl chema. Ie-am prezentat amîndoi — eu am și acum ordinul de serviciu permanent cu care ne-am legitimat.

O. Gologan: Aveam o legitimație din carton, albastră parcă.

I. Cosma: Da. Și i-am spus lui Urdă-

reanu: — Noi trebuie să știm ce facem! Și el zice: — E bine, e bine, duceți-vă, vedeți-vă de treburi, filmați! Deocamdată, duceți-vă pe acolo, pe la Băneasa.

Cinema: Și ce ați filmat?

I. Cosma: Am filmat manifestații pe Calea Victoriei...

O. Gologan: Erau înții grupuri foarte mici, cu steaguri, cu drapelul Partidului Comunist Român și cu tricolorul românesc. Pe urmă, grupurile s-au făcut mai mari, tot mai mari, pînă au ajuns să umple piețele. Scandau lozinci. Apăruseră și vinzătorii de ziare, cu ediții de ultimă oră. Lumea era fericită. Veniseră în centru și cei de la periferie, muncitori. Se înfîlineau oameni care nu se văzuseră demult, bucuroși că se anunță un alt fel de viață.

Cinema: Spuneți că trebuia să mergeți la Băneasa. De ce tocmai la Băneasa?

I. Cosma: Pentru că se știa că acolo fuseseră luptele cu armata germană care voia să intre în București, să înăbuse insurecția. A doua zi după filmarea la Palat, ne-am dus acolo.

O. Gologan: Eu am fost la podul Băneasa, am filmat tunurile, tancurile aștruse. Apoi am avut șansa să întîlnim pe bulevard, prin dreptul liceului Lazăr, unul dintre escadronurile regimentului de gardă călare care luptase la podul Băneasa și se întorcea la cazarma din Calea Pleșnei. La un moment dat, prin vizorul aparatului de filmat, am văzut o tinăre care s-a desprins din mulțime și s-a dus să dea o floare comandantului escadronului. O singură floare pe care o avea înfîmplîtor în mînă. Era un semn al recunoștinței pentru toți cei care, sub conducerea Partidului Comunist Român, înfăptuiseră Insurecția și ne aduseseră libertatea.

Valerian SAVA

Insurecție

Filmul, document al epocii

Cronica reluărilor

Cavalcada (nu prea) fantastică

Unde-s indienii? Vedem poliția călare, binecunoscută din atîtea westernuri. Vedem caii, vedem holdele de grâu — dar unde sînt indienii? Sîntem sau nu în vestul sălbatic? Sîntem sau nu la cinema? Sîntem și nu sîntem...

Alura acestor domni-călare e într-adevăr inspirată de «cavalcadele fantastice», de «diligențele» nemuritoare, domniile lor sînt într-adevăr la interfeța dintre cele văzute «pe pînză» și cele gîndite în cap — numai că lucrurile, situația și terenul se prezintă cu totul altfel decît la Ford sau Hawks.

Dumnealor sînt francezi. Ai secolului 20.

Dumnealor străbat călare cîmpii Beoției franceze. De doi ani. Săptăm.

Western francez în secolul 20

minal. Simbăta, cînd pentru alții incape week-end-ul, cu cîntec, joc și voie bună, acești bărbați încalecă și intră în misiune; misiunea lor, declarată, e aceea de a ocroti și a apăra natura, mediul înconjurător. Ei sînt organizați, au uniformă multicoloră, au grade, insigne și sînt conduși de

un colonel de cavalerie în rezervă. Nu oricine intră în rîndurile acestor așa-numiți «Rangers de France»: trebuie să ai 18 ani, să porți părul tăiat scurt, să ai un grad, primul, de călăreț, și să te echipezi cu propriile-ți mijloace. Femeile sînt admise cu aceleași drepturi și datorii ca și

bărbații. Bilanțul activității lor în anul trecut: 1 000 de intervenții pentru a căuta călători rătăciți, pentru a apăra animalele sălbatice.

O anchetă în rîndurile «Rangers»-ilor cu privire la filmul preferat a indicat pe primul loc — o să rideți? — filmele cu Fred Astaire!

Filmul politic

Alt „Proces de la Nürnberg“

Andrzej Wajda — despre filmul său «Pilat și ceilalți» (ecranizare după celebra carte a scriitorului sovietic Mihail Bulgakov, apărută și la noi, «Maestrul și Margareta»), film lucrat pentru televiziunea vest-germană:

«Am încercat să filmez realitatea lumii industriale occidentale, luxul, tot ce sare în ochi, ce era nou pentru mine. Am realizat un amestec constant între trecut și prezent, nu în montaj alternativ, ci într-o fuziune completă. De pildă, ca să urce pe Golgota, Christos traversează un oras

de azi, printre trecători și automobile: reacția autentică a celor care-l vedeau mi s-a părut foarte importantă, mai ales a celor care participau din împlinare la crucificare. Aceasta se petrecea lîngă o autostradă unde era interzis să te oprești: automobilii treceau, priveau la omul răstignit și își vedeau de drum. Unii luau fotografii, dar nimeni n-a încercat să-l elibereze. Cred că asta traduce un anume adevăr, în sensul că dacă astăzi ar avea loc o crucificare, televiziunea ar sosi, imediat, la fața locului, dar nimeni n-ar sări să-l salveze pe condamnat...»

La Nürnberg, am filmat rămășițele clădirilor celui de-al treilea Reich, copii mediocre ale tradiției romane în arhitectură, de o grandoare artificială. Cînd Pilat s-a urcat la tribuna unde Hitler vorbea S.S.-iștilor, am trăit unul din momentele cele mai emoționante ale carierei mele: noi, oamenii unor popoare pe care naștii visau să le distrugă, veneam și făceam un film chiar pe locurile unde au fost rîcnite cîndva acele planuri. Aceasta nu poate să nu-ți dea de gîndit...»

Cronica afacerilor

E rentabil? Rideți!

Centrul național francez al filmului a anunțat la începutul lunii iulie că marile succese ale primei jumătăți din anul 1974 aparțin genului comic. În clasamentul încasărilor, locurile 1—2—3—4 sînt ocupate de «Aventurile rabinului Jacob» cu Louis de Funès, «Marele bazaru», «Les Charlots în Spania» cu grupul comic francez Les Charlots și «Marele blond cu un pantof negru» regizat de Yves Robert. Filmul lui de Funès a adus 4.000.000 de spectatori.

Se apreciază în cercurile competente că filmele comice au azi o conjunctură favorabilă: astfel și în 1973, primele 5 «filme-de-ris», adică a mia parte din producția exploatată de-a lungul anului, au realizat 10% din rețeta globală!

Cronica judiciară

Viață privată

Proces straniu la tribunalul din Paris. Reclamantul: un trib din insulele Noilor-Hebride.

Acuzată: asociația «Cunoașterea lumii»

Litigiul: tribul cere interzicerea unui film proiectat de asociația sus-numită în cadrul unor turnee de conferințe, film care face publice ceremoniile rituale ale populației insulare. Or, într-adevăr, există cîteva reguli stricte care privesc drepturile celor tacit autorizați să filmeze asemenea scene din viață privată a băștinasilor.

Totuși: dl. Auboin, primul vicepreședinte al tribunalului, s-a declarat incompetent pentru a judeca plîngerea tribunalului

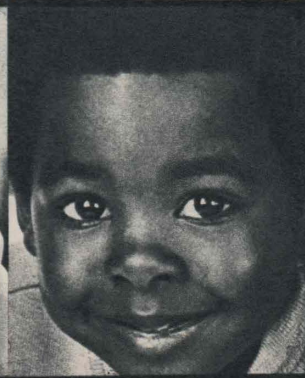
Marea publicitate

Precocitatea în slujba tartinei

Telepublicitatea marilor posturi din Statele Unite are două vedete de șoc: doi puști care rup inima tîrgului și a americanilor. Cel mai bătrîn — opt anișorii! — e Mason Reese, un «urît» care enervează copiii, dar entuziasmează publicul adult. Mason face reclamă pastelor pentru tartine «Under-

Irezistibilul Mason, un urît de milioane

Admirabilul Rodney cîntă și dansează pentru cîrnăciorii «Whopper»

wood», comentează teleinformațiile de seară, se erijează în cronicar de film și a pus la punct «un număr» în care imită vocea și mersul lui John Wayne. «Opera» lui de animator a fost încoronată cu premiul Oscar al publicității.

Celălăt mic «monstru» este un adorabil băiețel negru în vîrstă de 5 ani — Rodney Allen Rippey care rîde, cîntă, dansează, dar mai ales lansează enormii cîrnăciorii «Whopper».

Nu încape îndoială că forța de impact — cum zic maturii! — a celor două mogildețe e esențială în vînzarea tartinelor și hamburger-ilor, chiar dacă o minte ceva mai «europeană» nu vede legătura imediată. Dar dacă n-ar fi, nu s-ar povesti... Cum se zice de data asta în basmele scrise cîndva pentru Mason și Rodney. Chiar — or mai ști vreo poveste frumoasă aceste «genii ale lui mămică»?

Filmul, document al epocii

Depoziții

Forța artistului

Doi actori celebri, două personalități copleșitoare, despre arta lor:

Marii actori nu pier...

Aleksei Batalov: «...Că o vor sau nu autorii, realizatori sau operatori

— marile momente ale cinematografului, în toate domeniile sale, impun întotdeauna mari artiști. Gloria fraților Vasiliev («Севаев») e inseparabilă de aceea a lui Boris Babocikin; Kalatozov și Urusevski au întors privirea lumii spre Tatiana Samoilova («Zboară cocorii»); imaginația debdantă a lui Fellini s-a întrupat în creațiile Giuliettei Masina; capodoperele lui Kurosawa sînt totodată realizările lui Toshiro Mifune... Problemele secolului nostru, misiunea actuală a artei, abolesc noțiunea caducă de artist-de-cinema și dau prioritate personalității, substanței și valorii umane a actorului care apare pe ecran»

«Dac-aș muri mine...»

Dirk Bogarde: «Știu foarte bine cine sînt. N-am nevoie să-mi inven-

Dirk Bogarde: «N-am nevoie de personaje artificiale...»

Aleksei Batalov: o singură mare avere — talentul

Cronica tehnică

„Super-opt“, de la mut la sonor!

Celebra societate Kodak lansează noua «camera» super-8 sonoră, pentru amatori. Se socotește să sîntăm în fața celei mai importante inovații de la crearea «super-opt»-ului mut, în 1965. «Camera» va fi echipată cu un cap magnetic care va permite înregistrarea sunetului pe o «pistă» lipită în marginea filmului. Ca și în cazul filmului mut, amatorul «pe 8 mm» nu va avea de transportat mai mult decît un aparat. La care va bransa un microfon, fără să-i fie necesar vreun magnetofon. Dificultățile sînt eliminate. Nivelul sunetului se reglează automat.

Acest nou procedeu va ajuta cineamatorismul să treacă peste marca prăpastie care-l desparte de «sonora»? E probabil că da — răspund specialiștii, căci «mutul» suportă tot mai greu comparația cu «sonorul» și televiziunea. E probabil că nu — spun aceiași specialiști — dacă ne gîndim la incetneala cu care arta cinema-ului (nu a fotografiei) se dezvoltă în rîndurile marelui public.

tez un personaj artificial. Rămîn eu însumi. Sînt un actor bun, o știu. Nu sînt o mare vedetă. Nu sînt un star de lux cu Rolls-Royce. Detest perioada de 7—8 ani cînd am fost în fruntea box-office-ului. O perioadă îngrozitoare... Nu vreau să par pompos, vreau să folosesc ce am învățat, nu cer mai mult, cînd între 18 și 26 de ani ai avut o viață atît de densă, ai dobîndit înțelegerea. Încît dacă medicul mi-ar comunica, mîine, că aș mai avea de trăit trei luni, aș spune: «De acord. Am 54 de ani, mi-am folosit bine viața, m-am consacrat unei meserii minunate pe care am iubit-o, cinematografia».

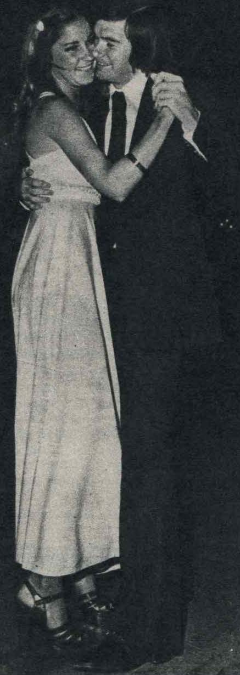
Cronica sportivă

Subiect banal

...De la vîrsta de 16 ani, el venea, însoțit de mama lui, să joace la Wimbledon. Mama lui nu avea alt vis decît ca băiatul ei să cîștige turneul turneelor de tenis. El nu avea alt vis decît Wimbledonul. An de an juca — an de an pierdea. Dar nu s-a lăsat. La 21 de ani, Jimmy Connors a cîștigat, în 1974, Wimbledonul — într-o memorabilă finală, avîndu-l în față pe marele Rosewall, australianul «bătrîn», veteranul de 39 de ani, de trei ori finalist, de trei ori învins... Connors l-a spulberat, într-o oră și ceva de joc, în trei seturi scurte și cuprinzătoare. A fost meciul vieții lui.

Seara, băiatul a deschis balul. Învingătorul a invitat învingătoarea la vals. Cine era învingătoarea?

Învingătoarea era logodnica sa: domnișoara Chris Evert. Cea mai bună jucătoare din lume e iubită de victoriosul Wimbledonului și invers, reciproc avantajos. În trei luni se vor căsători, vor avea copii, vor îmbrățișa, etc., etc., — dacă acest subiect l-ați fi văzut într-un film, critica și publicul ar fi fost unanimi în a-l considera «banal», «idilic» și «ca la cinema»... Dar fiindcă povestea asta s-a întîmplat în viață, de-adevăratelea, ea a avut parte de o bună publicitate pe toate telecurile lumii. Cită ingratitudine! Nimeni nu s-a gîndit că, de atîtea ori, viața se inspiră, pentru a merge înainte, tocmai din cele mai banale filme!..

Balul învingătorilor și finala finalei de la Wimbledon. Parteneră (de dans și de viață): cea mai bună jucătoare de tenis din lume, Chris Evert

Condiția femeii

O formă de rasism

«Da, cred în feminism și în existența unor probleme specific feminine.

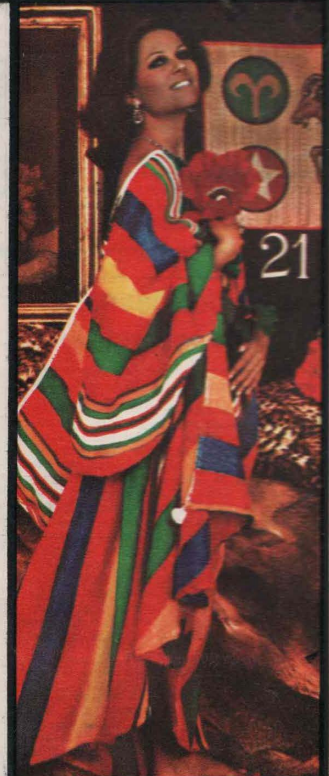
Da, cred că femeile trebuie să vorbească despre viața lor, despre problemele lor, despre înstrăinarea lor, pentru că, alături de Engels, cred și eu că în capitalism, femeia este proletariatul familiei.

Și mai cred că este necesar ca ea să vorbească despre acest lucru și despre dificultățile pe care le întîmpină pentru a ajunge în posturi de răspundere și despre efortul pe care trebuie să-l facă, pentru a păstra un asemenea post.

Știu din experiență că o femeie trebuie să muncească de trei ori mai mult decît un bărbat dacă vrea să fie luată în serios.

Antifeminismul există. El este cea mai subtilă formă de rasism, și ultima, cred, care va dispărea de pe fața pămîntului.»

Este opinia producătoarei Vera Belmont, directoarea casei de filme «Stephan Films» care a produs, printre altele, filme semnate de Marcel Carné, Georges Franju, Yves Boisset.

Claudia Cardinale, o vedeta care și-a clădit cariera muncind cît 7 bărbați

Cine este pentru? Cine este

agrafa

Tineretea, ca mare principiu

Așteptările au dat roade, regizorii tineri ne-au luat cu asalt, pe noi, îmbătrîniții în bune și-n rele, debuturile s-au succedat unul după altul, câteva nume s-au impus indiscutabil, avem la capitolul realizări chiar și o stranie frumusețe cinematografică, «Nunta de piatră».

Deci, tineretea e o condiție a maturității, băiețiiăștia minunați ne-au demonstrat ceea ce era de demonstrat și s-ar părea că am nimerit într-o zodie bună, fiindcă alături de regizorii tineri stau operatori excelenți, scenografi excelenți, actori excelenți, și ei tineri, o pleiadă a tineretii, hotărâți să se afirme, să infirme prejudecățile, să lapideze enormitățile, să

imprime un stil și o demnitate cinematografiei noastre.

Porțile de muclea și rimel ale studiourilor au fost deschise — unii s-au și oșu, dar ce mai contează! — de cei care știu și vor, de tineret, de tinerete, de însuși mirabilul depozitar de frumusețe al cîmpilor și munților noștri.

Fraze adevărate, desigur, festive, cu aer de bilanț, dar și de angajament!

Nu mai că, sub geana fierbinte a acestei veri, trebuie să ne amintim de cel care a fost Victor Iliu. Era cel mai pur dintre noi, cel mai demn, cel mai angajat, cel mai tânăr.

Tineretea nu-i numai o vîrstă, ci și un principiu, marile principii.

Marcel PĂRUȘ

aventura scenariului

Și nouă, ce ne mai rămîne?

— Povestea începe de la un caz de izolare obligată. Un grup de oameni naufragiază pe o insulă pustie. Oamenii sint, firește, de condiții sociale și morale diferite. Ei se comportă conform temperamentalului și educației lor, de unde conflicti... Dar văd pe fața dumneavoastră că filmul ăsta s-a făcut. Atunci, aș propune o altă idee: un grup de oameni răătăciți în pustiu. Nisip, soare, hrana se termină, apa se termină... Ei intră în con... Ce? Și ăsta s-a mai făcut? Bine, Alțeva. O cabană în vîrful muntelui. Zăpădat, viscol, averse și descărcări electrice. Un grup de oameni, veniți aici din diferite colțuri ale țării, avînd caractere și preocupări diferite, ajung la un moment dat să se confrunte și se naște un... Gata, am înțeles: s-a făcut și ăsta! În acest caz, mă gîndesc la următorul subiect: inun-

dație, o mină de oameni rămîn izolați pe un deal. Grupul se compune din caractere diferite, cu idealuri diferite, cu temperamente diferite. Între ei se investe... Aha! E clar. Atunci un tren, un avion, un autobuz, o fermă, un tramvai, o biserică, o motocicletă cu ataș, orice... Cum? Toate acestea s-au făcut? Și atunci, nouă ce ne mai rămîne? Nici măcar o tricicletă, o căruță, un cărucior? De ce, domnule? Alțeva ideii și toate au fost consumate? Măcar o bucăciță de pămînt... de asfalt... un strat de flori... o băltoacă... o foaie de hirtie... Nu, nu, o foaie de hirtie, dacă aveți, să încerc alțeva. Mulțumesc. Așa... Extraordinar! Ce ziceți? Cred că așa o să vă placă: mai mulți oameni, de condiții sociale diferite, cu mentalități diferite, cu caractere diferite, se trezesc laolaltă pe o insulă pustie...

Dumitru SOLOMON

la bomboana, na actorul!

Avansă de scrisori sfîrșită de microancheta «Cine cumpără poze de actori?» Problema — ca să spunem așa — e că, în foarte multe orașe din țară chipurile actorilor preferați nu-s de găsit. Nici în librării, nici la chioșcurile de difuzarea presei, nici nicăieri. Că amatori sint, și nu putini. E de mirare totuși, deoarece ACIN-ul a lansat de curînd un nou set de fotografii, toate foarte frumoase. În care figurează cei mai populari actori români și străini. Printre ei se află și preferații cititoarelor Cezar Elisabeta din Brașov și Luhaș Ecaterina din Satul Mare. Nu începe îndoiială că actorii îndrăgiți vor ajunge și pe meleagurile dumneavoastră. E probabil o defecțiune pe rețeaua de difuzare. Puținică răbdare! Vor veni!

Mai ciudat e ceea ce se întîmplă la Tg. Mures. Aici, pe lângă faptul că fotografiile sint în număr prea mic, cele mai căutate se vînd condiționate (!). Vrei chipul actorului preferat, atunci musai să cumperi și un pachetel de bomboane învelit în celofan, pe deasupra și cam vechi, după cum ne scrie Nistor-Iulia Dana. Frumos! la bomboana, na actorul! După cite se pare comerțul cu poze contribuie acum și la înflorirea comerțului cu bomboane.

Prezentatori, țineți minte!

Prin intermediul micului ecran am fost cu toții martori și participanți la sărbătoarea cîntecului românesc de muzică ușoară de la Mamaia. Multe melodii frumoase, multe texte bune, o excelentă transmisie tv, o prezentare îngrijită. Dar, și anul acesta, ca și anul trecut, ca și acum doi ani, de neînțeles pentru noi e că pentru cîteva cuvinte, de exemplu «Și acum cîntecul!» «Undeva o mare în vîrf de munte», măcar de Gelu Solomonescu, versuri de Aurel Felea, cîntă Cornel Constantin, simpaticul prezentator avea nevoie de o hirtiuță. O hirtiuță pentru cîteva cuvinte care puteau fi memorate din culise pînă la microfon!

Să știe toată lumea!

Caz unic, probabil, în analele reclamei. Un mic film publicitar, difuzat de televiziunea noastră, cu generice de început și de sfîrșit pe care figurează de-avalma toți realizatorii, dar toți. Filmul, despre avantajele depunerilor la CEC, și așa lung cît o zi de post, tern, apos, neinspirat și fără umor, desi ar vrea să aibă — e încă mai lung prin adăugarea acestor interminabile generice.

de acord?

Filmul politic

nu e „o specie nouă“

«Puterea și Adevărul» reprezintă fără nici o îndoială cea mai înaltă atînsă de filmul politic românesc, acel film care ia în discuție evenimentele politice interne sau internaționale, exprimînd o atitudine, ea însăși politică, față de atari evenimente. Un confrate, pe cît de entuziast pe atît de pripit, declara însă, mai deunăzi, că prin această prețioasă peliculă s-a născut o specie nouă. Aș observa că nu numai în artă, ci și în natură, speciile nu se nasc prin apariția unui exemplar, ci destul de anevoie, după un șir prelung de încercări, mutații genetice și verificări în ceea ce privește statutul identității. Dacă e să privim problema din punct de vedere istoric, apoi primul film românesc artistic, «Războiul Independenței», era un film profund politic (în care spectrul vede ce știe el că a fost: eroism, jertfe, virtuți războinice trezite în masă, zicea

pe dreptate ziarul **Viitorul** din 19 septembrie 1912), iar cea dintîi creație a noii cinematografii românești, «Răsună valea», avea un patos revoluționar remarcabil (regizorul știind că se folosească de problemele politice ale epocii pentru a analiza mai just și mai adînc personajele) — după cum scria Eugen Schileru în **Flacăra** din 7 ianuarie 1950. («În sat la noi», «Mitrea Cocoru», «Desfășurarea», «Setea» au fost de asemenea opere politice, printre certificarile atributului fiind și faptul că sint în continuare astfel și azi, publicat actual percepîndu-le exact din acest unghi. Specia s-a născut deci în cursul unei întregi istorii (care insearează și realizări ale documentarului), ajungînd, prin simfonia dramatică cinematografică a lui Titus Popovici și a lui Manole Marcus, la caratul mondial modern al preocupării de gen.

Problema e, acum, a continuității.

Valentin SILVESTRU

travelling avant

lubire,

bibelou de porțelan...

Ele sint purtătoare noui suflu nou, al unui ritm tripidant, soneriile lor anunță mereu o activitate prodigioasă, netencată, neostenită. Există perioade în care premierele filmelor românești se succed la intervale mai lungi, e și firesc, dar telefoanele continuă să zbrînie: — Alo, tovarășul...? Aici e Casa de filme 1, aici e Casa de filme 5, Casa 3, Casa 4, aici e tovarășul X, tovarășul Y... — Vă ascult, zic eu (furat, încîntat, mirololat de activitatea asta a telefoanelor), vă ascult. — Miine e primul tur de manivelă la «Zidul» sau: — Miine seară sint ultimele filmări la «Stejar, extremă urgență», sinteți invitat... Sau: — Încep filmările la «Hyperion», sinteți invitat pe strada curare... Sau: — E primul tur de manivelă la «Pe aici nu se trece», sinteți așteptat la Arad... Și așa mai departe. La capătul firului directori de film, producători-delegați, asistenți, secretare de platou, chiar și regizori, mai puțin cei care nu-mi mai răspund la salut de o an, doi, de la ultimul lor film sau mai bine zis de la cronica me asupra ultimului lor film... E nemaipomenită vibrația asta continuă a telefoanelor... Și intrăm și în perioada premierelor din două în două săptămîni. — Alo, tovarășul...? Aici centrala

«România film», aici tovarășul... sau tovarășă... Miine avem premieră. Vreți niste invitații? — Nu, mulțumesc. — Poate aveți totuși nevoie...

Este incîntătoare neodihna asta permanentă a telefoanelor. Dincolo de aparatul se ghicesc platourile, laboratoarele, frămîntarea, munca, entuziasmul... Telefonul continuă: — Alo, dragul meu, miine seară am premieră cu... Nu-ți trebuie cîteva invitații? În receptor e chiar vocea unui regizor care nu mă mai cunoaște de un an, doi...

Cu gîndul nu atît la filmul său cît la vitoarea me cronică, și-a călcat pe inimă, sperînd că prietena noastră, pe care el a intrerupt-o atît de ciudat, se va reîntîna. Iar eu îi mulțumesc pentru invitație și cu gîndul nu la vitoarea me cronică, ci numai la noul său film, sper sincer în renașterea indestructibilei noastre prieteni.

Și telefonul sună... Este absolut fermecătoare zbrîmîtoarea asta care denunță activitate, elan, entuziasm, platouri, laboratoare, prieteni.

Dar telefonul sună și după ce-am scris despre film. Sună nu ca să mă invite la o discuție, ci... la tăcere. Ce să-i faci... riscurile meseriei!

Radu GEORGESCU

publicitatea

Reclamă, dar la ce? Dar cum?

La grădina «Capitol» rula, seara, după o zi toridă, un film relaxant, potrivit cu o programare estivală: «Urmărește-mă», înainte de începerea filmului, se proiecta

un forșpan — reclama unui film de mare montare. O reclamă realizată de studioul american care a produs și filmul respectiv. Un comentariu îndemna spectatorii, servindu-le fel de fel de detalii senzaționale, să nu care cumva să scape această supersupraproducție, care se va prezenta «în curînd»... Reclama era destul de elocventă în sine. Păcat doar că obiectul ei îl reprezenta un film care... de fapt rulașe (și încă în reluare!) în săptămînilor anterioare (la «Patria» și la grădina «Lucaferul»). E vorba de filmul «Cleopatra», popularizat post-festum, în virtutea unei curioase optici asupra publicității cinematografice. Dacă e vorba de «reclură», n-am putea revedea și reclamele?

contra? Cine se abține?

filmul și literatura

Călinescului ce-i al Călinescului

În zilele când a fost comemorat George Călinescu, unul dintre scriitorii ce-au avut parte — și vor avea — de o posteritate extraordinară, aflăm că alte două romane ale sale, «Bietul Ioanide» și «Scrierul negru», romane legate și complementare, își vor face loc pe ecrane într-o primă variantă cinematografică. Ideea de ecranizare, care ne-a preocupat în această rubrică încă de la primul număr în care a apărut, câștigă mereu teren într-o concepție din ce în ce mai puțin «fidelistă». Greu și încet se renunță la literatură pentru spirit, se renunță la epicitatea evidentă pentru cea subterană, pentru tensiunea interioară ce poate căpăta chipuri neprevăzute într-o altă decât cea literară. Sigur că, luându-l pe Călinescu, cea dintâi sursă de ecranizare ar fi Istoria sa, nu mă refer numai la Istoria literaturii,

dar la monografiile ce-au făcut din viața lui Creangă, Eminescu, Filimon — pentru a nu le lua decît pe acestea — scenarii neexplorate încă de film. Scenarii luxuriant, fascinanți, coplesitoare. Cum vor fi pe ecran Ioanide, Hangerioaia, Sufletele? Nu mă gîndesc la chipuri, ci la adîncul prozei călinesceni ce mi s-a părut întotdeauna mai apropiată de balzacamism decît de caragialism. Există în personajul călinesceni o vocație istorică, o plăcere sau un instinct al spectacolului ce se relevă nu numai în discurs, ci în însăși trăirea unei posturi ce alungă, risipește inerția. Nu știu cum va reuși filmul — îl consider din cele mai îndrăznețe de pînă acum — dar știu că temerarul (sau temerarii), demn în totul de a fi incurajat, va avea o grea, subtilă și obsedantă povară — Călinescu avea demoul celor mai neprevăzute migrații.

Gelu IONESCU

sala de cinema

Aveți puțintică răbdare!

De cînd documentarele au «înlocuit» jurnalele de actualități pe ecranele cinematografulor, publicul le consideră, uneori, un interval de întineric între pauză și film. Un interval de întineric bun pentru conversații și pentru acele

Dacă poate, dacă vrea, dacă...

Cine vrea să petreacă două ore de neuitat să intre neapărat să vadă un film la cinematograful «Victoria» din Tg. Jiu, ne scrie Claudiu Mărgineanu (str. 8 Martie, Bl. D-4, ap. 38). Printre zbrînlitii, zornăritii și alte zgomete, nu va înțelege decît vași frînturi de fraze. În schimb, va auzi foarte bine foșnetul eternelor pachetele cu dulciuri în

Mai mult decît o gală

Organizată recent, la «Casa filmului», de Asociația cineaștilor și de studiul «Al. Sahia», «gala filmelor documentare» a constituit o excelentă acțiune de popularizare a unor scurt-metraje consacrate de către documentariștii celei de a XXX-a aniversări a eliberării. De fapt, la «Casa filmului» s-a desfășurat mai mult decît «o gală» tradițională: a fost un pasionant simpozion pe teme de viață, istorie și creație, la care și-a adus o însemnată contribuție generalul Colonel Dumitru Dămăceanu, fost șef de stat major al comandamentului capitalei în august 1944, care a evocat în cuvinte vibrante aspecte din pregătirea militară a insurjecției. Filmele cineaștilor documentariști — prezențate de vicepreședintele Asociației cineaștilor, Ioan Grigorescu — au constituit, la rîndul lor, principale puncte de atenție ale manifestării: «România — cronică eliberării» (documentar de montaj semnat de Ion Moscu, Dumitru Done și operatorul Kiamil Kiamil), «România, azi» (regizor: Octav

Ioniță, comentariu: Paul Anghel), «Un minut — ieri și azi» (regia: Doru Chesu), «Un automobil străbate lumea» (regia: Gheorghe Horvát) și «Cravate roșii cu tricolor» (regia: David Reu).

Să vină toamna...

La mijlocul acestei luni, din 39 de filme prezente pe ecranele capitalei, 9 erau reluări (de prestigiu, îadabile, să ne înțelegem și nu le dorim mai puțin și nu ne dorim să dispară), 7 reluări de filme românești (îadabile, de prestigiu, să ne înțelegem...), iar 14 filme, care au înțepenit pe ecrane de vreo două luni. Total: 30 filme «vechi». Nu prin forța spectatorilor, ci prin forța împrejurărilor zicem noi, trecînd în revistă cu grijă lista ultimilor noutăți în număr de 10 pînă la această dată, și neagînd încă mare lucru de văzut. Iar e vară. Iar noi vara nu strîcîm orzul pe gîște. Numai toamna. Sau iarna. Cînd plouă. Cînd ninge. Cînd omul mai intră la cinema și din motive extraestetice.

Să așteptăm cu încredere să vină toamna, mai ales că ce-a fost greu a trecut...

etica în film

s-ar cunoaște, nu s-ar ucide...

Debarcarea în Normandia, poate una din cele mai spectaculoase fapte de război, a inspirat și continuă să inspire romancierii, scenariștii, ziarisții (nu știu dacă și poeții) decenii înaintea noastră, și poate, decenii după noi.

Cele «36 de ore» ale acțiunii din filmul american cu același nume sînt niște ore ce se scurg înaintea acestei formidabile debarcări, dar ea, debarcarea, nu constituie decît un pretext pentru că George Seaton, scenaristul și regizorul acestei pelicule, și-a propus mai mult decît redarea unor întâmplări pline de suspense și înedit, cu știință și iscusință a investigat sufletul omenesc și a țins să demonstreze că sîntem perfectibili, că îngrănit negru poate exista și alb, că avem fiecare din noi o latentă capacitate de dăruire, o generoasă pornire de a da mîna semenului nostru și că, de fapt, cum spunea o dată un mare scriitor, oamenii dacă s-ar cunoaște mai bine, nu s-ar mai ucide.

Un maior american din serviciul de informații, prin niște «supermetode» ale spionajului nazist este capturat dintr-o țară neutră și dus în Germania. Obiectivul, smulgerea de date asupra iminentei debarcări. Metodele nu sînt cele obișnuite. Maiorul este pus în situația de a crede că se află într-un spital american din Germania șase ani după sfîrșitul războiului.

Medicul nazist l-a convins aproape pe american de realitatea acestei ultrainteligente înscenări, de presupusa amenințare ce îl pune în situația de a nu-și mai aminti nimic din ceea ce a făcut în tot acest răstimp.

Metoda se dovedește infailibilă și cu alți prizonieri americani, și englezi care au captat rînd pe rînd, oricît de tare fusese «aluatul lor sufletesc». Întîmplările se succed multe și vertiginos și suspensul creat are o ingeniozitate oarecum ieșită din comun.

Nu pentru aceste calități însă m-am oprit asupra filmului, ci pentru reușita a

doă dintre personaje, care eșie inițial pușe în slujba nămirii, în mod cu totul surprinzător au căldură, au omenie.

Primul este acel doctor Greber (interpretat cu brio de Rod Taylor) care oscilează între experimental științific și activitatea de spionaj nazist și a cărui fidelitate este pușe în a se sinucide, nu înaintea însă de a-l ajuta pe maiorul american să evadeze.

Pe parcursul desfășurării acțiunii cei doi, americanul și germanul încep să se cunoască, spăciunții și doctorului se apropie unul de altul, bariere de netrecut se șubrează și, sigur, dacă n-ar fi fost războiul, o mare prietenie s-ar fi legat între ei.

Cel de al doilea personaj care sparge barierele convenționalismului, este «seraș» de spital Anon (interpretat de Eva Marie Saint) o fostă deținută din lagărele naziste, spluberată ca personalitate. Torturată, înfometată și batjocorită, nu mai rezistă moral și face jocul nazistilor, intră în acea echipă de înșelare a încrederei în spitalul-fantomă.

Vorbînd foarte bine englește, ea are un rol în obținerea informațiilor de la prizonierul american. Dar în momentul luptei morale finale, cînd trebuie să decidă pentru cine va continua jocul, ea face un gest de mare umanitate față de maiorul american, gest ce ar fi putut echivala cu condamnarea ei la moarte de către nazisti.

Ce altceva au vrut să demonstreze creatorii filmului și cu acest al doilea personaj, decît că omnia își poate face loc în cel mai chinuș și răvășit suflet, că o creangă uscată și contorsionată mai poate uneori da flori, că dragostea poate veni cînd crezi că totul s-a sfîrșit și că omul posedă capacitatea nemăsurată de regenerare spiritală?

Sanda GHIMPU

La Colorado, aproape de stele

Celor care au luptat pentru eliberarea României, celor care și-au jertfit viața în patetica vară a anului 1944, în zilele fierbinți ale unui august care a intrat în istorie televiziunea le-a dedicat un emoționant spectacol (unul între multe alte manifestări consacrate acestui eveniment): «La Colorado, aproape de stele» de Doru Moțoc, în inspirata regie a lui Cornel Todea.

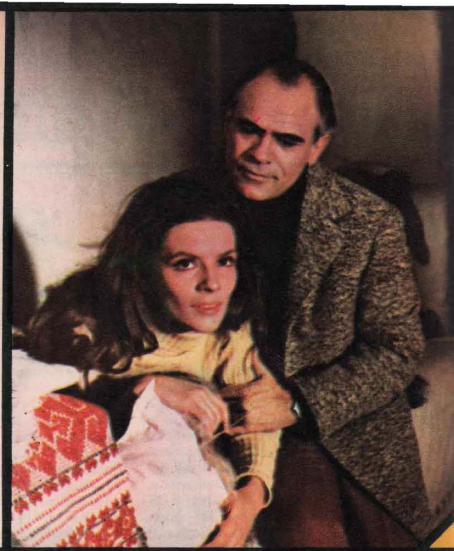
Fără a străluci prin originalitate, piesa lui Doru Moțoc intrunește suficiente calități care să justifice premiul obținut la ediția din 1973 a concursului de scenarii TV. Regizorul a reușit să estompeze unele incongruențe dramaturgice și, printr-un excelent decupaj cinematografic, să dinamizeze acțiunea, să potențeze tensiunea și dramatismul luptei în care sînt angajați comuniștii. Detaliile de atmosferă, portrețările lapidare, alternarea momentelor de liniște aparentă, de așteptare, cu cele de suspens, de tensiune (foarte frumoase filmările exteriore, cele de noapte, scenele de urmărire cu aparatul în mîna realizate de operatorul Constantin Chelba), o îndrumare foarte precisă a actorilor, toate acestea sînt elemente care au contribuit la reușita unei emisiuni capabilă să surprindă patetismul, dramatismul, și ro-

mantismul luptei revoluționare. Și mai sînt desigur și actorii. E mai întîi acest Dan Nuțu care, cu neliniștea prizonierilor, cu gestul reținut, cu firescul replicii, cu amestecul de inocență adolescentină și de dirigenie bărbătească, a conferit o neașteptată aură poetică tînrului comunist căzută la datorie. A fost secundat cu talent de Tamara Crețulescu, Elena Racinele, Mircea Anghelescu, Vasile Nițulescu și alții.

„Doi ani de vacanță” în lume

Timpe de șase săptămîni, la orele 20.30 fix, pe micile ecrane franceze s-au desfășurat, episod după episod, aventurile acelor minunați «Doi ani de vacanță», imaginați pe la 1888 de Jules Verne și dăruți micilor ecrane anul acesta, de un francez și un român: Gilles Grangier și Sergiu Nicolaescu. Cîm majoritatea distribuției este alcătuită din actori români, telespectatorii francezi au făcut cunoștință dintr-o dată cu 18 nume ale scenei și filmului românesc, printre care Constantin Bărbulescu și Angela Chiauru, respectiv Incîntătorul lord Buchanan și nu mai puțin înălțătoarea sa soră, Madame Weldon. Madame Weldon însă, reprezintă pentru Angela Chiauru mai mult decît un rol frumos într-un serial românesc. Madame Weldon înseamnă sfîrșitul vacanței pe care și-o luase de la cinematograful. Reîntoarce-rea. E drept, cu un mic ocol pe micile ecrane ale Europei, pretutindeni acolo unde va rula «Doi ani de vacanță»...

Filmele Eliberării, filmele lui August '44

«Și atunci i-am condamnat
pe toți la moarte»

O epocă privită
prin ochi de copii;

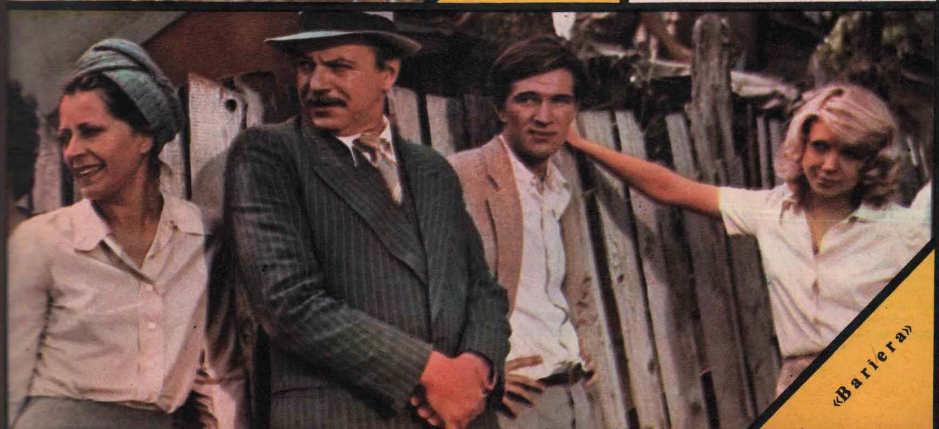
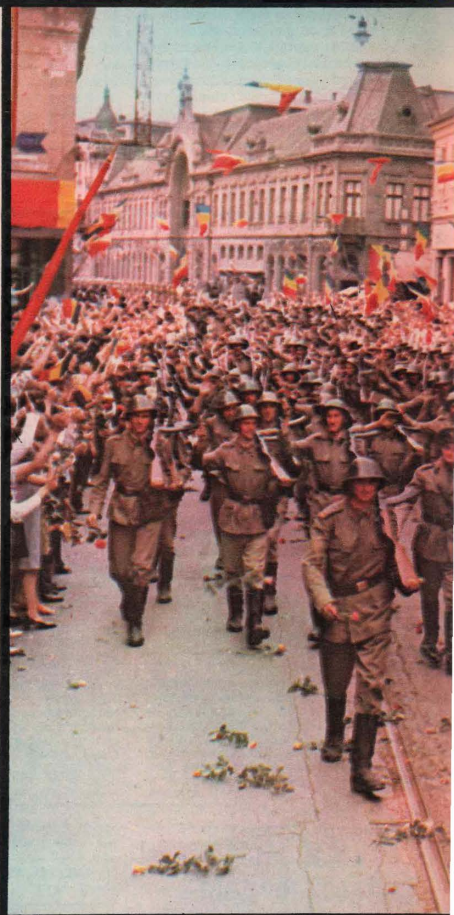
o epocă privită ca
o «facere a lu-
mii» noastre;

o epocă privită
nu numai ca o
bătălie militară,
ci ca o biruință
asupra unei orin-
duiri;

o epocă privită
ca un început al
puterii adevărului
și ca un adevăr
al puterii;

o epocă privită ca
un început de
nouă istorie;

o epocă pe care
vrem s-o evocăm
prin imagini din
filmele pe care
le-a inspirat:
August 1944

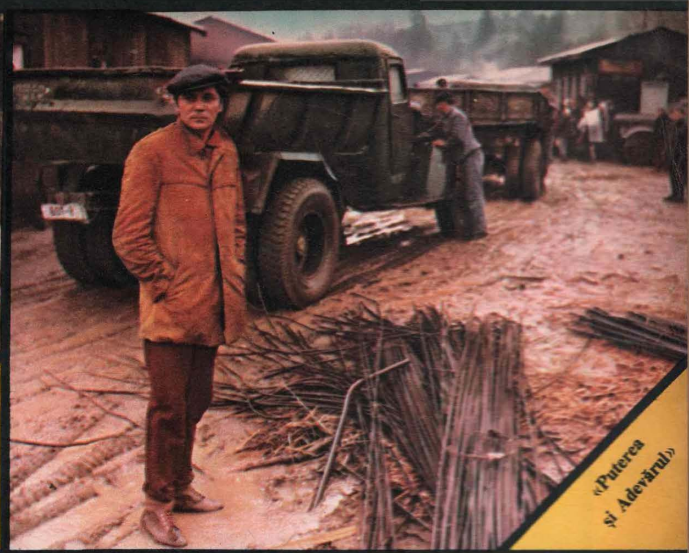
«Bariera»

«Facerea
Inimii»

«Serata»

«Puterea
și Adevărul»

«Păstruțuț»

«Un August
în fiecare»

«Porțile albastre
ale orașului»

«Stejar, extremă
urgență»

pe ecrane

În lumea celor mici nu totul este roz, basm și iluzie. Există drame, speranțe, bucurii, «probleme». Cinematograful nu poate fi străin de ele. Dovadă: într-o singură lună, repertoriul ne oferă patru filme, patru priviri lucide asupra universului copilăriei.

Cu nevinovăția copilăriei, despre vinovăția părinților

Fluturii

Cinema Nu, nu este deloc întâmplător că regizorul Janusz Nasfeter împreună cu scenarista sa obișnuită, soția sa, Teresa Nasfeter, perseverează, film după film, să străbată labirintul misterios al universului copilăriei. Nu, nu este deloc întâmplător, dimpotrivă, aici este vorba de o autentică

vocație a celor doi realizatori. Vocația de a înțelege copiii cu adevărurile lor categorice care împart lumea în hoști și vâdșiști, cu imaginația lor pentru care totul e posibil, cu poezia lor ce învăluie obiecte și oameni deopotrivă. Ca în toate filmele soților Nasfeter, în întâmplările de la vârsta genunchilor zdroliți, se reflectă de fapt, fără menajamente, lumea adulților, a ace-

loră care modelează personalitatea generațiilor viitoare. Această lume se arată nu o dată vinovată față de cei mici, pildele ei nefiind conforme cu preceptele pe care tot ea le enunță.

Fluturii sînt cîțiva copii zburdînd din peripeții în peripeții, în ațt de pitorescul ținut al lacurilor mazuariene unde își petrec vacanța. Băieții de la oraș trăiesc cu nesăț bucuriile vieții de la țară. Jocurile copilărești sînt tulburate însă de chipul fetei cu păr bălai care traversează cîmpurile pe o bicicletă. Ea știe să arunce priviri ademenitoare, știe să poarte rochia ca un adevărat manechin, știe să se înconjoare de misterul unor povestiri exotice despre un tată care lucrează în Africa, unde va călători și ea spre a cunoaște un alt continent. Firește, toți băieții ce-ies în cale sînt condamnați la o dragoste fără drept de apel. Sînt condamnați la prima lor dragoste de adolescenți. Dar jocul primilor fiori este tulburat de primele lacrimi. Aflăm că micuța sfărîmătoare de inimi încercase doar să parăze cu plămămurile ei trista realitate a unui copil părăsit de părinți despărțiți. Atunci cînd cochetăria juvenilă se risipește pentru ca să izbucnească într-un plîns răscolitor, ea rostește de fapt un înconștient act de condamnare pentru acei părinți care zdrobesc inimile celor pe care ar trebui să-i ocrotească.

Adina DARIAN

Producție a studiourilor poloneze. Regia: Janusz Nasfeter. Scenariu: Teresa și Janusz Nasfeter. Imaginea: Krzysztof Winiewicz. Cu: Jolanta Bohda, Irena Stawinska, Mieczyslaw Czechowicz, Roman Mosior, Bożena Fedorowicz. Medalia de aur — Teheran 1973

Cel mai bun om...

Elevii unei clase de la o școală tehnică seraiă, dintr-un mic oraș bulgar, primesc ca temă pentru acasă o compunere liberă despre cel mai bun om pe care-l cunosc. O excelentă idee de film, compozițiile dovăduindu-se a fi emoționante confesiuni despre trecutul și prezentul fiecărui elev dintr-un elev, despre drumul parcurs în viața de cîțiva oameni trecuți de vîrstă năzdrăvăniilor școlarești. Aceste biografii neparalele și necomentate se ordonează firesc și neostentativ. În fiecare există «cel mai bun om», dar mai ales există multă viață, întâmplări mai mult sau mai puțin semnificative, fiecare elev puțind fi la rîndul său subiect pentru altă compoziție cu tema «cel mai bun om». Și, dincolo de cîteva destine individuale, filmul propune un stenic portret colectiv al omului contemporan, constructor al socialismului.

N.C. M.

Producție a studiourilor bulgare. Regia: Lubomir Sarandjiev. Scenariu: Liliana Mihailova. Imaginea: Borislav Puncov. Cu: Nevena Kokanova, Vladimir Smirnov, Petr Stabakov, Grigor Vachkov.

Băiatul cu un cal alb

Vine o vreme cînd fiecare dintre noi, oricît de visător și nedomolit ar fi, trebuie să renunțe la căli albi coborîți direct din basmele copilăriei, care am vrea să ne poarte, la nesfîrșit, prin codrii plini de primejdii și lanuri scaldate în soare. Vine o vreme cînd constatăm cu mirare că nu mai sîntem cei mai tîneri, că în urma noastră a răsărit o nouă generație față de care avem îndatoriri de părinți și de dascăli.

Aceasta este ideea filmului «Băiatul cu un cal alb», pe care regizorul György Palásthy (nume binecunoscut spectatorilor noștri de pe alte generice, «Pe teren propriu», «Vrăjitorul», «Alo, puștiule!», «Piciul va avea un frățior») o tratează cu un amestec de seriozitate și umor, de realism și poezie.

Cristina CORCIOVESCU

Producție a studiourilor maghiare. Regia și scenariu: György Palásthy. Imaginea: Otto Forgács. Cu: Sándor Östler, Gábor Koncz, János Rajcs.

O picătură în mare

Cu toți știm cît de importantă este prima zi de școală, cu ochii uimiți sînt priviți învățtoarea și directorul, cît de sfîngace par înșirate pe cuprele caietele învelite în coli fosfoitoare, neapotele ascuțite și gumele albe... Deprinderea anevoioasă a ridicatului degetelor pentru a arăta că ești pregătît să răspunzi, a tăcerii în timpul orelor, capătul pentru micul nostru erou, băiatul care fluierează fără voie, proporțiile unor adevărate aventuri. Păniile lui ne readuc într-o lume a copilăriei, cu recreații destinate competițiilor de tot felul, cu buncii cumsecade și ghi-duși, cu fetițe care se joacă de-a baletina, cu băieți care se visează piloți. Mulțumită acestui film, ne reîntîlnim cu farmecul unei lumi în care totul se poate

Dana DUMA

Producție a studiourilor sovietice. Regia și scenariu: Iakov Segal. Imaginea: V. Arhanghelski. Cu: Valentina Telegina, Zola Fedorova, Zola Vasilkova, Nikolai Sergeev și copiii Oia Kisler, Sasa Belousov, etc. Cîntă și dansează Olga Baidukina

Aventuri cu o cheie («Apartamentul»)

Apartamentul

Socotit a fi cel mai bun film al lui Billy Wilder, «Apartamentul» este și filmul care a lansat un cuplu ce părea ideal pentru genul comediei lirice. Cuplul nu s-a mai refăcut cu același succes în alte filme, dar cei doi parteneri — Shirley Mac Laine și Jack Lemmon — s-au acoperit, între timp, de glorie. «Apartamentul» este o poveste de dragoste de o discreție remarcabilă, implantată pe un fond de satiră virulentă, o spectrogramă a «drumului spre înalta societate americană». Căci un «apartament» nu este întotdeauna doar o locuință, un refugiu personal și intim; el poate fi și «moneda de schimb» prin intermediul căreia se înlesnește o poziție socială privilegiată, sau o favoare de nesperat altfel. Pentru Billy Wilder, un prilej de critică socială amară și lucidă.

D.-K.

urmăriți aceste

Sub soarele

România, azi

«România este țara care se întrece cu soarele în fiecare zi» — iată definiția din comentariul lui Paul Anghel care ordonează materialul și determină stilul acestui film-manifest. La a 30-a aniversare a Insurecției naționale antifasciste armate, autorii documentarului de sinteză au simțit nevoia să vorbească despre coordonatele precise ale țării, în timp și spațiu. Ei numără minutele care îi trebuie soarelui pentru a răsări succesiv pe tot întinsul țării, de la Sulina la Arad și filmează noile cetăți industriale, blocurile de locuințe, combinatele în lan, hergheliile de cai, hidrocentralele și privirile oamenilor care s-au înălțat sub soarele răsărit la 23 August 1944. Patetic, cu un ritm alert, de o rară pregnanță plastică și strălucire cromatică, filmul lui Octav Ioniță este în același timp metodic și riguros: electricitatea, petrolul, chimia, metalurgia, navele, mașinile, teatrele, relicvele antice și medievale, cupolele expozițiilor, toate «centurile succesive ale civilizației românești» sînt consemnate concis și cu o elocvență exemplară.

Regia și scenariu: Octav Ioniță și Ion Visu. Comentariu: Paul Anghel. Imaginea: Dumitru Gheorghe, Sorin Constantinescu, Jean Michel. Montaj: Maria Marin. Comentariu muzical: Radu Zamfirescu. Redactor: Adolf Elias. Producția: Mircea Iancu și Victoria Munteanu

Matricea

Paula Segal, care a colaborat pînă nu demult la jurnalul de activități, debutează în filmul de artă. Fără a ne epata prin efecte de filmare sau montaj, filmul ne cîștigă prin unitatea de viziune revelată în tablourile citorva pictori români, puse în evidență cu multă sensibilitate și aplicație profesională. De la Crimca la Luchian și de la acesta la Țuculescu, o suită sugestivă de pinze ilustrează, în stiluri diferite, o temă unică: «o anumită solemnă, discretă

telex Animafilm

De la Pic la Artă

●●● Pentru că de prea mulți ani au fost lăsați să-și facă de cap prin povești, și lupul din «Scufița roșie», și mama vitregă din «Albă ca Zăpada», și rivalele Cenușăresei, regizorii Olimp

Vărășteanu și Florin Angelescu s-au hotărît să dea o satisfacție copiilor: Pic și Poc, eroii serialului lor, îi vor face vîntătorii rost de un costum de bunică, mama vitregă «va păpa» chiar ea mărul otrăvit și așa mai departe... dar nu cum scrie la carte. ●●● Cum o fi arînd un balaur îndrăgostit, cu toate cele cinci capete pierdute după vrăjitoria din poveste? Și apoi balaurul o fi fost și el, vreedată, copil, balaurul — cum s-ar spune? Unor asemenea întrebări «de fond» puse de copii încercăm să le răspundem un serial de copii înmarcat în regia lui Virgil Mocanu. În fiecare episod, balaurul are un adversar «de talie»: un pitic simpatic. (În rolul acesta am ținut seama și de «comanda» unor beneficiari importanți: copiii din Tg. Mureș care ne rugau să facem mai multe filme cu pitici). ●●● Artistul plastic

documentare!

anului XXX

candoare» ținind de «acea stare superioară proprie trăirilor profunde».

Regia: *Paula Segal*. Scenariul: *Octavian Barbosa* și *Paul Gherasim*. Imaginea: *Otto Urbanski*, *Eugen Lupu*. Montajul: *Mariana Andruță*. Comenziile muzicale: *Mihaela Sergescu*. Redactor: *Marion Ciobanu*. Producția: *George Daduțanu*

Un automobil străbate lumea

Filmul lui Gheorghe Horvat nu este nici atât de exotic și nici atât de publicitar pe cât îl arată titlul. Predomină lirismul și culoarea locală. Aparatul de filmat contemplă aleile de trandafiri din incinta fabricii de automobile din Cimpulung și, în acest context, îi înfățișează pe principalii eroi ai filmului. Făuritorii automobilului «Aro» sînt de asemenea filmați în hale, în parcurile din frumosul lor oras, precum și în familie. În loc de un prospect publicitar al mașinii, obținem astfel un portret colectiv al autorilor ei.

Regia: *Gheorghe Horvat*. Scenariul: *Pop Simion*. Imaginea: *Jean Michel*. Montajul: *Elisabeta Dragomir*. Comenziile muzicale: *Radu Zamfirescu*. Redactor: *Viorel Bindea*. Producția: *Stefan Saicu*

Elicea

Film dedicat harnicului colectiv condus de inginerul Mircea Roibu care, pentru a pune la punct fabricarea elicelilor de vâz, a făcut «nu mai puțin de 1500 de încercări» (după cum aflăm din comentariu). Regizoarea Eugenia Gutu înregistrează declarațiile detaliate ale eroilor care reușesc nu numai să ne pună în temă, dar să și constituie mărturia elocventă a unei mari pasiuni creatoare.

Regia și scenariul: *Eugenia Gutu*. Imaginea: *Constantin Teodorescu*. Montajul: *Dorina Albici*. Comenziile muzicale: *Mihaela Sergescu*. Redactor: *Adolf Elias*. Producția: *Mircea Iancu*

Val. S. DELEANU

și Poc și Energie

Adrian Maftei invită pe spectatoriul viitoarei său film «Armonie» la un joc care este analiză, echilibru, inventivitate, logică improvizată. Eroii filmului? Piesele din lemn asamblate în seturile «compozabile și decompozabile» realizate în cadrul expoziției «Artă și Energie».

●●● A intrat în legendă faptul că un copil făcându-și din lut câteva păsări a suflat deasupra lor și ele au prins viață și au început să zboare. Regizorul *Mihaela Bănică* modelează plastilina și-i ajută pe omuleții săi din filmul «Non stop» să iasă din pământ cu durere și efort. Li ajută să-și îndrepte sira spinării ca să se diferențieze de patrupede. Le însuflește pofta de zbor și le întreține curajul și setea necurmată spre verticale. Nu exagerăm susținând că adevărații artiști din animație sînt vrăjitori.

Lucia OLTEANU

Un fapt
din păcate real,
tratată
din păcate tern

Represalii la Roma

Un film care anul trecut a stîrnit o enormă polemică în Italia: a reacționat sau nu Vaticanul așa cum arată filmul față de ordinul de execuție — în semn de reprimăntură asupra populației civile — dat de trupele SS de la Roma? S-a comportat sau nu generalul SS Kappler așa cum arată filmul, în acel martie 1944, cînd, în calitate de comandant militar al Romei, a ordonat execuțiile de la Peștera Adreatină? (Kappler trăiește încă, este condamnat la in-

chisoare pe viață și se află închis în Italia, sub acuza de grave crime de război).

Pasiunile au fost stîrnite pe de o parte de apărătorii memoriei Papei Pius al XII-lea, pe de altă parte, de cei care consideră că astăzi ar fi o jignire adusă memoriei victimelor represiunii SS de la Roma încercarea de a dezvălui «chiruile» lui Kappler de a ordona execuțiile în masă.

Discuțiile asupra acestei pagini funeste din ultimele zile ale războiului sînt încă deschise, pasionate, chiar mai mult —

Despre filmul «36 de ore»,
citiți articolul din pag. 15

În numele poporului italian

Ce poate face un judecător cînstit care, după ce s-a luptat din greu să dovedească vinovăția cuiva, descoperă, nici mai mult, nici mai puțin, decît proba materială a nevinovăției aceluia? Dacă e un judecător cînstit își face mea culpa, îl eliberează pe nevinovat și suportă consecințele. Judecătorul Bonifazi este un judecător foarte cînstit... Dar dacă «nevinovatul» este un mare industriaș — Signor Asfalt, Signor Construcții, Signor Film, Signor Plastic, etc. — care s-a făcut vinovat de foarte multe și foarte mari vini, dar n-a putut fi pedepsit niciodată pentru că îl este Signor... Signor... iar aceasta este ocazia unică de a-l face să ispășească măcar pe sînt? Greș sarcină pentru judecătorul Bonifazi? Dar ce plăcere pentru Dino Risi care și-a construit tot filmul pe această dilemă din final!

Risi este însă un fina pasionat socio-

log, ca să se fi mulțumit cu o sumară răfuială între lege și marea industrie. Filmul lui țințește mai sus și mai departe. Mai sus, într-o anume stare de lucruri care obligă justiția să se împlinescă extrajudiciar. Mai departe, în implicarea generală, în vinovăția generală pentru cea stare de lucruri. Căci, dacă pe mare plutesc pești ucigși de reziduurile industriale, dacă Palatul Justiției se prăbușește peste capetele magistraților, dacă pînții își îndeamnă fetele să se prostitueze, dacă incendierea unei mașini în ziua victoriei fotbalistice asupra Angliei poate fi o manifestare de entuziasm patriotic, de toate acestea nu poate fi socotit răspunzător un anume industriaș și nici măcar toată industria italiană. Risi spune acest lucru cu furie. Cu acea furie, pe care numai o mare dragoste o poate stîrni, apoi, ca un artist dragățat ce se află, îl pune pe judele Bonifazi să facă dreptate. În numele poporului italian. Chiar dacă fără stirea lui.

Este o comedie excelentă, susținută de doi mari actori — Vittorio Gassman și Ugo Tognazzi. Dar este, mai înții de toate, un film de Dino Risi, iar la el comedia nu domnește decît peste forma cinematografică. Dincolo de ea, miezul are întotdeauna țări și amărăciunea simbu-

pătimește. Ca de obicei, adevărul va fi scos la suprafață de istorie.

Dar filmul? Filmul ca film? «Represalii la Roma» amintește vag de acel memorabil «Roma oraș deschis» al lui Rossellini, amintește de orice alte filme inspirate de tumultuoasa și atît de dureroasa pentru Italia, primăvară a lui 1944. Amintește de multe pelicule, de ficțiune sau documentare, dar încearcă să proiecteze și o viziune proprie (proprie de fapt și în primul rînd romanului care îl inspiră, «Moarte la Roma» de Katz). Evident în film nu este însă opțiunea sau pledoaria unei teze, ci cu precădere exploatarea, cam teatrală, a evoluției celor doi protagoniști notorii, Richard Burton (care «shakespearizează» și își demonstrează vocațiile de actor de teatru de la începuturile carierei sale) și Mastroianni care improvizează pe o temă pe care a mai abordat-o de două ori în ultimii ani: rolul de preot. Atît. În rest, un oarecare spectacol de montare, un palid suspens, o evidentă lentoare fără acoperire dramatică. Filmul a pornit de la masacrul întîmplat la Adreatine — un fapt din păcate atît de real! — pe care-l folosește doar ca pretext pentru o improvizată actoriească în stil shakespearian, la Burton, și pentru o nouă încercare într-un rol de compoziție, ca preot, pentru Mastroianni. Virtuțile actricești s-ar fi putut demonstra mai concludent pe teme atît de concret tragice pentru istoria apropiată a poporului italian.

Mircea ALEXANDRESCU

Producție a studiourilor italiene. Regia: *Georges Pan Cosmatos*. Scenariul: *Robert Katz* și *Georges Pan Cosmatos* — după romanul «Moarte la Roma» de *Robert Katz*. Imaginea: *Marcello Gatti*. Cu: *Marcello Mastroianni*, *Richard Burton*, *Leo-Mc Kern*, *Renzo Montagnani*, *Giancarlo Prete*

reli de migdală. Și, ca și ei, conține o cantitate inesizabilă de cianură...

S. EVIAN

Producție a studiourilor italiene. Regia: *Dino Risi*. Scenariul: *Age Scarpelli*. Imaginea: *Sandro D'Éva*. Cu: *Ugo Tognazzi*, *Vittorio Gassman*

Fără un adio

New York și Londra, Madrid și Mallorca străbătute cu mașina sau cu piciorul, văzute de pe vas sau din avion, un lung și bine filmat itinerar turistic însoțit de vocea plăcută, pentru cine o găsește plăcută, a cîntărețului spaniol Raphael. De trecut peste vesnicia povește cu un «eu» celebru și o «ea» care-l iubește; de trecut și peste dezlănțuirile temperamentale, nu întotdeauna foarte fotonice, ale cîntărețului Raphael. De reținut imaginea filmului, frumoasă și expresivă nu numai atunci cînd e favorizată de peisaj.

E.S.

Producție a studiourilor spaniole. Regia și scenariul: *Vicențe Estrivă*. Imaginea: *Paul Perez Cubero*. Cu: *Raphael*, *Lesley Anne Down*, *Antonio Pica*

Cronica verii fierbinți

La această a 29-a aniversare a eliberării Cehoslovaciei, un film închinat luptei clasei muncitoare pentru preluarea puterii politice, înconunată cu instaurarea primului guvern democratic popular în Cehoslovacia. Un film-frescă a anilor zbuciumați de după al doilea război mondial. Momentele dramatice reușite se datoresc însă mai degrabă tensiunii intrinsece a evenimentelor din acea perioadă, decît vigozii artistice a cineaștilor.

Aura PURAN

Producție a studiourilor cehoslovace. Regia și scenariul: *Jiri Sevcik*. Imaginea: *Václav Hanus*. Cu: *Petr Haničinec*, *Mila Besser*

pe ecrane

Un basm
despre viitor,
cu trimiteri
la prezent

Planeta sălbatică

Un recital de imaginație, de inteligentă și de poezie este acest film creat de René Laloux și Roland Topor și realizat în studiourile de animație de la Praga. Autorii au renunțat în mod deliberat la clasică tehnica a desenului pe celuloid, care poate calchia la perfecție mișcările oamenilor și ale obiectelor în spațiu, dar atât de sărăcăcioasă din punct de vedere plastic. Utilizând pictura sub aparat și desenele pe cartoane decupate, binecunoscuta suplețe a animației este oarecum limitată. Dar mișcarea hieratică, ușor sacadată, dă filmului un aer straniu, neliniștitor. Mai mult decât atât, filmul de animație se transformă într-un recital de uluitoare virtuozitate plastică, devine el însuși un film-spectacol.

Astfel «Planeta sălbatică» este un film științifico-fantastic, un basm despre viitor care ne reamintește oarecum de povestea cu Gulliver în Țara uriașilor. Un basm despre viitor care reverberază în mod neașteptat și neliniștitor în prezentul pe care-l trăim. În «Planeta sălbatică», față în față stau Dragii (androizi înalți de 12 metri, cu ochii roșii și pielea albastră, creaturi care au atins culmile științei într-o lume care a ajuns la o orânduire socială perfectă) și Omsii (ființe minuscute, asemănătoare nouă, oamenilor, constrinse la o stare de sălbăticie). Dar nu binele și răul stau aici în câmpănă, așa cum ne-a obișnuit basmul, ci lupta pentru supraviețuire a acestor ființe fragile, nevolnice, dar capabile de sentimente, care știu ce sint dragostea și ura și care-și revendică dreptul

la existență. Filmul devine astfel o parabolă, foarte transparentă pentru lumea noastră contemporană, despre posibilitatea conștientizării dintre cei mari și cei mici, dintre cei puternici și cei mai puțin puternici. Sint posibile, desigur, și alte interpretări. La fel de bine s-ar putea susține că filmul e un rapel la mult discutatul credo științivist al lumii occidentale, avertizând că important nu e să fii stăpînul celei mai avansate tehnologii, ci felul cum o controlezi, cum și pentru ce o folosești, pentru a ferii de excese cu urmări catastrofale bătrîna noastră planetă. Care nu e deloc sălbatică. Dar ar putea deveni dacă...

Amestec de fantezie ieșită parcă direct din viziunile lui Ieronimus Bosch, asociată cu simplitatea tipică benzilor desenate, epurate de freneza și de dulcagăriile filmelor lui Disney, grafica și stilul animației sînt marile atu-uri ale acestui film insolit. Atît de insolit încît a fost considerat demn de a apăra onoarea Franței la Festivalul de la Cannes, ediția 1973. Și a făcut-o cu cinste și onor.

«Planeta sălbatică» e un film de văzut. Neapărat.

N.C. MUNTEANU

Coproducție franco-ceshoslovacă, desen animat. Regia: René Laloux. Scenariul: Roland Topor, René Laloux — după un roman de Stefan Wul. Desene originale: Roland Topor. Muzica: Alain Goraguer.

Film distins la Festivalul de la Cannes '73, și la festivalurile de la Trieste, Teheran, Iran, etc.

Presa franceză pro...

«Un film neobișnuit, mai degrabă pictat decît desenat, mai mult grav decît deconectant, cîteodată sîngaci animat dar bine gîndit și care merită să fie văzută. «Le Figaro» — decembrie '73

«Acest film bogat în semnificații deschide posibilitatea mai multor interpretări, dacă poți depăși starea de contemplație în care te aruncă strania frumusețe a imaginii, a culorii, a sunetului. «Combat» — decembrie '73

«Este un film de o originalitate excepțională, de o permanentă invenție grafică, de un interes dramatic surprinzător. — «Le Journal du Dimanche» — decembrie '73

«Cînd vezi «Planeta sălbatică», uiți de toate tehnicile și te cufunzi într-un univers liric de o minunată fantezie. «L'Express» — decembrie '73

... și contra

«Din păcate, povestea dramatică a narațiunii cere ca ultima parte să fie rezervată răzburării Oms-ilor și deci să se petreacă printre pămînteni. Părăsind reveria și fantastical pentru universul nostru abia modificat, filmul reîntînește aici schemele obișnuite ale genului de aventuri. Grafica se resimte, culorile își pierd din strălucire și nu rămîne decît o caricatură realista». «Ecran '74» — ianuarie '74

Radiografia
unei crime,
radiografia
unei societăți

Poliția sub acuzare

Este un film inspirat dintr-un roman, inspirat la rîndul său dintr-un caz real petrecut la Bordeaux în 1954: un tînăr a fost găsit mort în celula sa din arestul poliției, după toate evidențele ucis în bătaie. Un caz care a făcut vîlvă, apoi a fost dat uitării ca toate cazurile. În 1968, la Chambréy, un tînăr este găsit mort în arestul poliției. Cazul din 1954 și romanul lui Laborde redevin actuale. Poliția franceză este din nou acuzată de crimă. Poliția este judecată, apărată și achietată. Poliția, adică un anume comisar și cei doi inspectori ai săi. Persoane fizice deci, responsabile și răspunzătoare, dar inatacabile, pentru că reprezintă o instituție inatacabilă, mai presus de orice bănuială, pentru că aparțin unei caste mai presus de orice bănuială.

«Poliția sub acuzare» este un film-anchetă și un film-proces în egală măsură. O anchetă condusă cu mare abilitate într-un dezlăuitor lungulul șir de ilegalități, temeri, lașități, cedări și interese mărunte care fac să înflorească nedreptatea. Un proces intentat nedreptății și corupției, dar și celor care acoperă nedreptatea și corupția. Un proces care condamnă vicile sociale, dar și slăbiciunea celor care tolerează aceste vicii. Un proces intentat unei societăți care îngăduie șantajul și crima, dar și celor care închid ochii în fața șantajului și a crimei. Pornit în chip de radiografie a unei crime, «Poliția sub acuzare» devine astfel radiografia unei

societăți. Un om a fost ucis în arestul poliției, asta poate fi o întîmplare, un caz deci. Un judecător este împiedicat să facă dreptate, dar metodele folosite în acest scop nu mai sînt întîmplătoare, ci aparțin unui sistem impecabil organizat, un sistem care în mod vizibil n-a fost inventat acum pentru un om anume ci funcționează de multă vreme, și asupra unei societăți. Crimele directe prin suprimarea fizică a unui individ, Carné l-o alătură pe aceea mai subtilă de mutilare morală a unei colectivități, și din această alăturare face să apară cu mult mai gravă și de neispășit pe cea de a doua...

«Poliția sub acuzare» este un film ce se vrea lucid și obiectiv, dar transpiră prin toți porii revoltă subiectivă și participare pătimașă. Revolta unui vechi artist pentru care fatalitatea a avut întotdeauna chip de om. Participarea unui sceptic născut optimist pentru care înfrîngerea a însemnat întotdeauna începutul victoriei. Este filmul unui contestatar minunat de incorigibil și al unui fel de incorigibil idealist. Este, în formă și în conținut, și pe milimetru de fotografie, un film de Marcel Carné.

Eva SIRBU

Producție a studiourilor franceze. Regia: Marcel Carné. Scenariul: Paul Andreola, Marcel Carné — după romanul lui Jean Laborde. Imaginea: Jean Badal. Cu Jacques Brel, Catherine Rouvel, Paola Pilago, Charles Denner

regizorul „Poliției...”

Un idealist incorigibil

Marcel Carné înseamnă vremea de glorie în care filmul francez făcea școală și toate privirile lumii cinematografice erau ațintite asupra lui. Marcel Carné înseamnă realismul poetic, poezia răzvrătită, suflul contestatar al cinematografului anilor 1936—1946. Marcel Carné înseamnă zece din cei mai frumoși ani ai cinematografului francez.

Și-a început cariera cu un scurtmetraj de amator: «Nogent — Eldorado de duminică». Avea 20 de ani. Următorii 7 ani a fost asistent de regie pe lângă Jacques Feyder și René Clair. Asistent de regie și critic de film. Critic de film și, în sfîrșit, regizor începînd din 1936 — anul debutului cu filmul «Jenny» și începutul epocii de aur a carierei sale. Epocă în care l-a avut drept scenarist pe Jacques Prévert, epocă în care a realizat «Sufflete în ceață» și «Noaptea amintirilor», «Trubadurii diavolului» și «Porțile nopții» și acel unic și tulburător în istoria cinematografului, «Copiii paradisului». Epocă de aur pentru el și pentru filmul francez, în egală măsură și pentru Jacques Prévert, care găsisse în Marcel Carné, sufletul-perche în stare să-i traducă poezia vorbelor în uluitoare

poezie de imagini. După încetarea acelei faimoase colaborări s-a spus: Carné fără Prévert nu va mai face nimic. Pe urmă a trecut timp, vreo 28 de ani, timp în care, e drept, Carné n-a mai realizat un al doilea «Copiii paradisului» și nu numai pentru că un «al doilea» nu mai e cu puțință, ci pentru că l-a lipsit cu adevărat Jacques Prévert. Cu adevărat, dar nu într-acest încît să nu realizeze un film de forță ca «Thérèse Raquin», un film de intimitate tandră ca «Treii camere în Manhattan», un film de acută critică socială cu «Trișorii» sau «Poliția sub acuzare». Din poetul contestatar de ieri a pierit duhul poeziei. Din romanticul răzvrătit de ieri a rămas o răzvrătire înțeleaptă, care-i permite să declare în legătură cu acest ultim film al său: «Am vrut doar să stigmatizez abuzurile care sînt prea frecvente, rămînd însă total obiectiv, detașat.» ...Apoi, cu toată știința și cu toată stăpînirea unei meserii perfecționată 42 de ani, adică o viață, a realizat un film care e departe de a fi obiectiv, detașat. Dacă există o anume detașare în filmul său, aceea e doar detașarea virstei. Marcel Carné are azi 65 de ani. E.S.

Zilele filmului cubanez

Cinema

Complementare, cele trei filme cubaneze, prezentate cu prilejul tradiționalelor «Zilele anuale, au constituit un ansamblu. File de istorie

trăită, rememorate din perspectiva prezentului în «Cronica cubană...» Destine contemporane în metaforică «O zi din noiembrie»... O pagină de mare virtuozitate coregrafică în «Romeo și Julieta». Trei filme, așadar, foarte diferite între ele, un ansamblu de preocupări actuale ale cineaștilor cubanezi. Cu gândul de câțiva ani încoace la «Lucia» — film de turburătoare frumuseți spirituale și imagistice, adevărată sărbătoare poetică a ecranului — ne dăm încă o dată seama, cu prilejul unor asemenea «zile cinematografice» festive, că filmul cubanez contemporan s-a înscris în ultima vreme pe traiectorii artistice dintre cele mai fertile.

Iată-l, de pildă, pe Humberto Solas, regizorul filmului «O zi din noiembrie». Este un stilist. Dialogul imaginilor devine la el, adesea, de a dreptul captivant. Memoria personajelor este ea însăși un personaj. Prezentul și amintirile se întrepătrund, într-un savant joc de lumini și umbre. Povestea de dragoste a filmului, ferită de sentimentalism și melodramă, se țese parcă pe nesimțite. Rănile trecutului fulgeră ecranul, ca niște atingeri dureroase, întrerupând din loc în loc calmul și echilibrul narațiunii. Prezentul și amintirile dialoghează într-un savant și revelator joc de antiteze.

Altfel, cu totul altfel, este concepută «Cronica cubană», nu neapărat ca o cronică (termenul presupune — nu-i așa? — o apropiere mai evidentă de stilul documentar), ci ca o frescă romanțată a primilor ani de putere socialistă. Drumuri de lumină spre înțelegerea sensurilor unei istorii care se scrie «in mers». Drumuri întunate, ale celor ce încearcă zadarnic să întoarcă roata istoriei. Din cînd în cînd, da, «cronica» este la locul ei, însoțită de avîntate songuri revoluționare: naționalizarea, pagini documentare de entuziasm popular, primele edificii socialiste. Umbra tragică a contrarevoluției. O fată frumoasă cu ochi de lumină, Niurka (Carmen Delgado), sub dărîmăturile de pe Plaja Gyron. Bucuria dezlănțuită a victoriei definitive. Venceremos.

În sfîrșit, după prezent și istorie, o a treia dimensiune a «zilelor filmului cubanez»: cultura. Mai puțin reprezentativ, poate, ca film, «Romeo și Julieta» a reținut atenția prin remarcabilul nivel interpretativ al protagoniștilor unui balet de factură clasică. Grație, virtuozitate, zboruri de arc, armonii intime între imagine și culoare, între poezie și vis. Temperament. În primul și ultimul rând, temperament. O desăvîrșită dansatoare, Alicia Aïonso, și un ansamblu omogen și dinamic. Culoii vii de epocă în povestea tristă ca niciuna alta, a lui Romeo și-a Julietei sale...

Trei filme, trei reprezentative momente cinematografice de prezent, de istorie și de artă, din îndepărtata Havana, cu prilejul celei de a 21-a aniversări a insurecției naționale cubaneze.

Călin CĂLIMAN

● «Cronica cubană» — Regia: Ugo Ulive. Scenariul: Ugo Ulive, E. Pineda Barnet, Osvaldo Dragun. Imaginea: Rodolfo Lopez. Cu: Pedro Alvarez, Juan Canas, Adela Escarlin, Violeta Jimenes, Sindo Triana, Carmen Delgado.
● «O zi din noiembrie» — Regia: Humberto Solas. Scenariul: Humberto Solas, Nelson Rodriguez. Imaginea: Pablo Martinez. Cu: Esilda Nunez, Gillo Torres, Raquel Revuela, Silvia Planas, Miguel Benavides, Romeo și Julieta. Regia: Antonio Fernandez Retolero. Coregrafia: Alberto Alonso. Imaginea: Jorge Haydu. Interpretată Baletul Național din Cuba. Cu: Alicia Aïonso, Azari Pizizetki, Josefina Mendez, Sonia Calero, Ofelia Gonzales, Marta Garcia, Cristina Alvarez.

tv

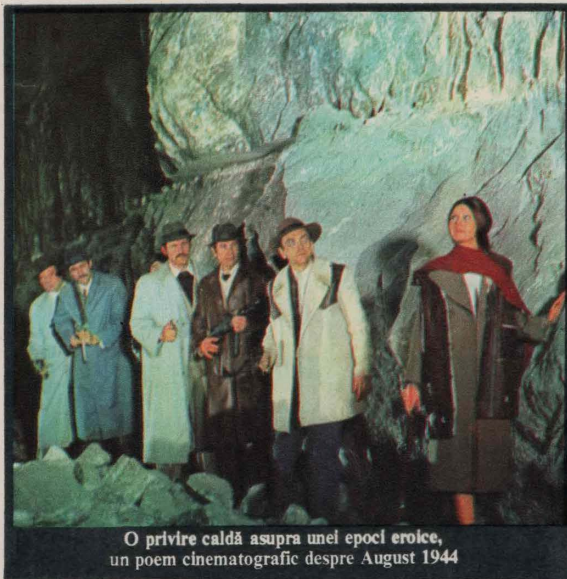
serialul românesc

Un August în flăcări

tv

O vară încărcată de suferință, așteptări, speranțe, un august de război deschis, dar și de luptă subterană, de rezistență, de sacrificii, o luptă cu armele abnegației, inteligenței și credinței într-o cauză, într-o idee — una din acele idei ce dau lumii altă față — iată epoca din care se inspiră actualul serial al televiziunii.

August 1944 a însemnat într-adevăr un început de eră, un început care cerea totul pentru a asigura apoi totul:

O privire caldă asupra unei epoci eroice, un poem cinematografic despre August 1944

cerea înrîncenarea pentru a scăpa de ocupații, pentru ca să ofere apoi libertatea de a construi o altfel de alcătuire la noi acasă. Din epoca aceasta deloc asemănătoare altora, deloc placidă ci plină de semnificații și de întîmplări care pot căpăta sensul unor simboluri, coordonate unei stări de spirit, s-au inspirat realizatorii acestui serial, devenit atât de familiar și pe care telespectatorul nostru îl urmărește săptămîna de săptămîna. Este desigur vorba nu de o reprezentare documentară, urmînd fidelitatea faptică ci, în special, de a recrea acea stare de spirit care a făcut să se nască însuși actul de semnificație istorică de la 23 August 1944. Nu urmărim deci o reconstituire, o filă de istorie rescrisă cinematografic, ci ne aflăm în fața unui poem cinematografic, a unei priviri calde, străbătute adesea de romantism și de patos, prin care scenaristul Eugen Barbu în colaborare cu regizorii episoadelor (a celor 13 episoade pe care le vom vedea pînă în septembrie) — Dan Pița, I. Tatos și Doru Năstase — au recreat cinematic politic, moral și social al acelei epoci de răscurie.

În fiecare sîmbătă seara deci, telespectatorul nostru are posibilitatea

de a urmări o întîmplare, plauzibilă cel mai adesea, chiar dacă nu autentică stricto-sensu. Important, într-adevăr important, este faptul că acest serial reușește să traseze portretul moral al unor luptători din ilegalitate, reușește să sugereze dimensiunea gîndirii lor politice, capacitatea lor de acțiune și de sacrificii în slujba unei idei, puterea abnegației lor exemplare. De cealaltă parte (dincolo de fabulație, de acțiunii, de întîmplări), se prefigurează, descrisă într-un spirit foarte realist și ca rezultat al unei cunoașteri aprofundate, o lume aflată la polul opus, cu tot ce ține de fenomenele de dezintegrate moral-spirituale și sociale, o lume care părăsește scena istoriei.

O pleiadă de mari actori, Florin Piersic, George Constantin, Liviu Ciulei, Marga Barbu, Cornel Coman, Toma Caragiu, Emmerich Schaffer, Violeta Andrei, Vasilia Tastaman, Florin Scărlătescu, și încă alții — își demonstrează și ne demonstrează virtuțile lor actoricești în roluri alt de diferite ca factură. Deosebit nu se pare portretul pe care-l realizează Florin Piersic cu multă discreție și aparent cu dezinvoltură, izbutind să sugereze tocmai fermitatea unui luptător pînă la capătul de riscuri mortale, dar pe care le învinge nu ca un supramom, ci tocmai ca un om al unei voințe de fier și al unei credințe neșoavelnice în adevărul cauzei sale. De asemenea Marga Barbu destășoară o

gamă de resurse interpretative într-un rol cu numeroase volt-face-uri, pînă de șabloane pe care interpretează în evită cu inteligență. «Un August în flăcări» nu uită nici dimensiunea gîndiștii (pe care acțiunea Violetei Andrei o redă cu atîta discreție și fără emfază) și nu neglijează chiar o anumită seducție (noctivă, desigur) a unui personaj «negativ» dar de farmec, în care Liviu Ciulei evoluează cu aplombul său atât de cunoscut.

Meritul acestui serial, în sfîrșit, stă, după noi, nu atât în povestea sau poveștile cinematografice pe care realizatorii le-au imaginat și le-au cantonat în acea epocă frîmțită, ci tocmai în crearea climatului social-politic ce a dus la victoria luptei ilegale, luptei poporului nostru pentru cîștigarea libertății, independenței și instaurării unei orînduiri noi. Acest climat, această stare de spirit, atașată sonderii atente și angajate a epocii noastre de răscurie istorică, poate genera, credem, multe alte lucrări cinematografice (și nu numai cinematografice). «Un August în flăcări» va fi atunci nu numai una dintre ele, ci un termen de comparație.

Răzvan POPOVICI

biclop

Telejurnalul, ca pivot

tv

În fiecare zi, la deschiderea și închiderea emisiunilor sale de seară, «micuța», dar omniprezentul ecran își lărgeste brusc dimensiunile de-

venind o fereastră deschisă larg spre lume. Reportajul își amintește deodată că principala lui menire — de unde îl derivă și numele — este de «raport» un eveniment, de a înfățișa o nouă, de a oglindi o stare de spirit. Se abandonează falsul pitoresc, se renunță la poliloghia reporterilor «de cursă lungă», timpul se măsoară în secunde și, de la indicativul emisiunii pînă la «bulletinul meteo» asistăm la desfășurarea actualității în adevărul sens al cuvîntului. Ni se înfățișează efusa de temperatură a țării înregistrată cotidian, în paralel cu esențialul din viața lumii întregi, adevărul tur de orizont surprins în aproximativ o mie de secunde — timp limitat care impune conciziunea, limpezimea expunerii, arta de a disocia particularul de general, perisabilul de peren, faptul lipsit de semnificație de cel capabil să stîrnească interesul public. Larga audiență de care se bucură telejurnalul o atestă din plin. Această emisiune care a constituit pivotul programelor încă de la apariția televiziunii la noi, a continuat să ocupe primul loc în ierarhia popularității. Dinamica ei a eclipsat jurnalul cinematografic de actualități, iar operativitatea ei a făcut ca «rivalul» pe 35 de milimetri să-și piardă — datorită în aceeași măsură și lentorii de difuzare în rețeaua cinematografică — actualitatea. Dispariția «omologului» obligă însă la preluarea atributului major al acestuia, și anume, caracterul de cronică, de letopisete pe peliculă, de sursă continuă pentru extragerea — întotdeauna solicitată de viitor — a filmelor de montaj capabile să înfățișeze epoca în tot ce a avut ea mai semnificativ. În acest sens, telejurnalul trebuie să-și impună o mai mare autoexistență, el devenind în bună măsură depozitarul unic al sursei despre care vorbim. Într-o anumită perioadă, la începuturile emisiunii «24 de ore», cînd echipa de realizatori condusă de Ciurascu se ambiționa să elaboreze o emisiune distinctă de telejurnalul de seară, acest lucru se dovedea posibil. Este perfect posibil și acum, dar acest fapt nu mai poate fi privit ca un zădărnec izvoit din ambițiile unei echipe, ci ca un imperativ ce decurge din obligațiile asumate prin dispariția jurnalului de actualități. Există aici un colectiv care, nu o singură dată, a arătat ce poate. De la reporterii «de teren» care și-au însușit tehnica «concizii» a conciziunii și a operativității, de la operatorii de instantanee pînă la realizatorii documentarelor și la redactorii-prezentatori, avem de-a face cu o echipă omogenă caracterizată de un înalt profesionalism. Telejurnalul s-a dovedit o bună școală de reportaj pentru majoritatea reporterilor televiziunii și nu este pentru nimeni un secret că, cei mai buni dintre ei, au trecut prin exigența actualității. Ei a fost și rămîne, totodată, o școală a operatoriei realului, îneditului, imediatului. Mă gîndesc la atîția anonimi pentru care nu s-au inventat generice, dar care ne trimit zilnic, din toate cotiturile țării, de oriunde se petrece ceva demn de a fi aflat de toată lumea, bobinele lor de secunde de aur. Sînt aproximativ o mie de secunde într-o emisiune de 15—20 de minute, dar fiecare dintre ele trebuie să capete acum greutatea cerută de cronică. O cronică vie, elaborată cu conștiința responsabilității față de exigențele viitorului.

Ioan GRIGORESCU

tv.

ancheta socială

Telefonul deschis

tv

Pe un șantier, un tânăr inginer povestește: «Sîntem doi pe șantier, eu și soția, avem o fetiță mică, șantierul nu are încă grădinițe, cămin, creșă, este un șantier nou; nu avem cu cine lăsa fetița, atunci o lăsam singură, cu telefonul deschis. Ne-am înțeles cu fetele de la telefoane, din cînd în cînd sunăm pe rînd acasă și auzim ce se întîmplă prin receptorul lăsat să atîrne în gol. Dacă-i vreo gălăgie suspectă, alergăm să vedem ce-a făcut fetița.» «Nu vă e frică?» — Întrebă reporterul. «Ne-am obișnuit», răspunde inginerul cu un suris puțin crispat, sursul «subiecților» care se știu filmați pentru televiziune. Sigur, dincolo de cazul propriu-zis, dincolo de telefonul acela care păzește o fetiță de patru ani — și de toate implicatiile unui astfel de subiect — ne vine în minte o metaforă simplă: uneori ancheta socială TV este telefonul lăsat deschis prin care se aude sau nu se aude gălăgie. Din cînd în cînd, reporterul îl duce la ureche. Și alergă. Stilul alergării și viteza de deplasare diferă, ca și motivul, important sau mai puțin important, pentru care s-au auzit zgomote în aparat. Trebuie spus însă de la bun început că ancheta socială la T.V. este mai bună, mai interesantă, mai variată decît în presa scrisă și nimeni n-are a se supăra de pomana: una este să povestești cu A și B și ce-a făcut C în situația dată, și cu totul altceva să le împingi acestora în față un microfon înregistrînd vorbe — în timp ce aparatul de filmat înregistrează atitudinile — vorbe și atitudinile și priviri și frunți încruntate sau limpezi care nu se mai pot «peria» la masa de scris. În ultima vreme, ancheta socială T.V. ne-a ținut mai des lipiți de ochii magici. Se spune că orice scriitor este înfi de toate un sociolog, ceea ce este exagerat sau incomplet — depinde din ce parte privești chestiunea — dar este sigur că orice gazetar ar trebui să fie — iar un reporter de televiziune prin forța lucrurilor — obligat de permanent dialog cu oamenii, care fac sociologie ca domnul Jourdain proză. Se întîmplă însă din ce în ce mai des ca reporterul să formeze el un număr, conducînd conversația — ceea ce e mai mult decît a aștepta la un aparat deschis, în voia hazardului. După ce convorbirea la sfîrșit, ecurile se comentează îndelung, în toată țara. Ca în acea dezbateră «Cum, de ce și cînd faci un bine, ce semnifică de fapt acest bine — și teribila răspundere pe care și-o incumbă autorul binelui — subiect incomod, abordat cu înaltă competență profesională și curaj de Alexandru Stark, care ne-a propus în dezbateră cazul băiatului orfan din Galați. Una din cele mai bune dezbateri sociale din ultima vreme la televiziune. Nu știam că lumea urmărește «Viața satului» — cită lumea care nu locuiește la țară — dar cei care o fac nu au ce pierde. Sînt acolo reporterii pricepuți, agresivi și sentimentali, care-și iubesc meseria cu adevărat — și cine crede că pentru a fi gazetar nu trebuie să fii sentimental, îl privește. «Viața satului» e plină de adevăr, acolo am urmărit în ultima lungă reportaj și anchete deosebit de interesante

care au adus pe micul ecran o lume lipsită de hirtie gofrată și din ce în ce mai puțin artizanală — o lume în care prefacerile și dinamismul lor, hiaturile și salturile înainte — uneori în gol, sînt aduse pe masa de montaj și mărite pînă la nivel de semnificații. Cum a fost de pildă ancheta cu medicii de la sate, medicii care se scoală în toliul nopții și găsesc asta extrem de firesc și medicii care nu consultă un copil cu febră pentru că acesta mîncînc un biscuit, treabă inestetică, cu altf mai inestetică cu cît trenul pleacă peste un sferț de oră. Excelență a fost și dezbateră cazul unei bătrîne gonită de proprii ei copii din casă, copii importanți, cu telefoane albe și suriet negru. Nu știu cită lume obișnuiește să se uite la Seara pentru tineret. Acolo, din cînd în cînd, răzbate pulsul puternic al vieții tineretului din România cu toate multele și marile ei probleme, materia primă cea mai importantă pentru ancheta socială. Nu numai pentru că e mai ușor să educi conștiințe decît să le modifizi, dar pentru că aici orice rebut se plătetește cu bani grei, valuta viitorului. Acolo am urmărit o excelentă anchetă a lui Timotei Ursu despre un tînăr inginer cu cazier minor — dar care-i dă insomnii — și care are curajul de a risca din nou un cazier, tînd niște brazi fără aprobare, pentru a nu risca să piardă o zi de muncă pe șantier care costă milioane. O dezbateră despre cînd, cum și de ce avem voie să riscăm. Tot la Seara pentru tineret, o anchetă despre meserie, curajul de a face meseria pentru care te-ai pregătit. Ancheta demonștră ca uneori este nevoie de curaj și a adus pe micul ecran o lume, o lume diversă și uneori divergentă care a ilustrat și a propus meditații noastre o problematică de înaltă importanță. Nu trebuie să ne mirăm că majoritatea anchetelor se petrec pe șantier. Șantierul este un microclimat extrem de nuanțat. Și apoi, la mijloc, implicit, este vorba tot de o metaforă. Tara întreaga este un șantier. Membrana sensibilă a conștiinței reporterului TV o înregistrează ca atare.

Smaranda JELESCU

telescoperi

Seara tineretului

tv

La Rîureni și la Petri-manu. Pe două mari șantiere ale prezentului socialist, în plină bătălie cu stîncile, cu înălțimile, cu timpul. Trepte spre cer. Un reporter tînăr, printre constructorii tineri. Cîteva întrebări, cîteva răs-

punsuri. Imagini care vorbesc singure. Reporterul și-a ales drept protagonist «un elev care a început să încurî-tească», cu o captivantă tinerețe de gînd și de fapt. Unul (și încă unul, și încă unul...) din zeci de mii, din sute de mii. Are, după cum singur o spune, patru școli. Bicazul, Argeșul, apoi facultatea de construcții — printre colegii unei alte vîrste a tinereții — și acum Rîureni. O ia meru de la capăt și o duce meru pînă la capăt, spre orizonturile altui și altui început. Lasă în urmă lumină. Vorbește calm, apăsător, cu siguranța timpului pe care îl trăiește. Rîureni și Petri-manu nu sînt doar un decora de piatră, punte spre înălțimi. Sînt, da, o înaltă școală de viață... Am ales această secvență nu întîmplător. Unul din principalele telescopuri ale acestor seri de joi, consacrate de cîteva ani încoace tineretului, este acela de a vorbi, de la om la om, de la gînd la gînd, delainimă la inimă, despre **diminețile tineretului**, astăzi, la orizontul XXX al construcției socialiste. Și respectiva «seară», semnată de două tinere reportere «care vin» ale micului ecran — Anca Fusariu și Lucia Postelnicu — cuprindea într-un fel, la scara unei singure emisiuni, cam tot ceea ce micul ecran își propune să facă, săptămînal, pentru tineri, despre tineri și cu tineri. O emisiune, cum ne-am obișnuit să spunem, **exemplară**.

Tinerii de la Rîureni și de la Petri-manu au fost, de pildă, cîteva **modele morale** cu reală capacitate de convingere. Ideea de «model» nu trebuie să ne sperie, decît în măsura în care didacticismul opacizează viața. Or, nu era nicicum cazul unei asemenea erori în reportajul sincer, spontan, deschis spre viață al «serii pentru tineret» pe care am ales-o, din mai multe, drept etalon. Și mai erau, în aceeași emisiune și alte idei inteligente, capabile să dimensioneze pe micile ecrane diminețile tineretului de azi. Cinci tineri, de pildă, prezenți în studio, după ce, cu vreun an în urmă, fuseseră prezenți în reportajele celor două auto-toare, fiecare la locul său de muncă; un «medic de țară», o profesoară din Pădureni, un arhitect, o ingineră, un activist UTC... «Ce-ai făcut între timp?» — Întrebă reporterul. «N-am făcut prea multe» răspund, cu modestia datoriei împlinite, interlocutorii... Profesoara de la Pădureni a obținut o bursă UNESCO, într-un concurs cu 60 de candidați... «N-am făcut prea multe»... Arhitectul-sef a mai proiectat un oraș... Medicul de la țară a salvat o viață... Fiecare vorbește calm, simplu. Doar cînd începe să dea «lecții», cite unul dintre cei cinci tineri iese, din cînd în cînd, din el și cade în șablon... Nu, nu în lecții aride constă «vocația activistului»...

Reporterul ascultă, reporterul întrebă, reporterul compară, reporterul intervine. Da, **intervine**. Se așează vreme de două zile la un birou al oficiului de repartizare al forșelor de muncă și stă de vorbă cu tinerii care vin să se plaseze. Cite unul mai fuge

de muncă. Cite unul mai zîmbește acru la gîndul unei eventuale activități productive. Cite unuia, într-un tîrziu, «îi vine mintea la cap...». Reporterul consemnează mutații de conștiință. Reporterul consemnează clipe de viață. De-abia după risipirea «ceții» vine cu adevărat dimineața. Reporterul intervine. Citeadată își mai face loc în demonstrația o umbră de gust indolent. Dar alteori, de cele mai multe ori, cînd reporterul lasă să se audă glasurile vieții, el are mari șanse de a interveni cu adevărat în cursul vieții sociale. Este, aceasta, una dintre îndatoririle sale primordiale.

Călin CĂLIMAN

telecinemateca

Ciclul Bardem

tv

Ciclul dedicat regizorului Juan Antonio Bardem (n. 1922) la telecinematecă — «Strada mare», «La cinci după amiază», «Răzbumarea» — ne îndeamnă să rememorăm un moment de rasnet al filmului spaniol din anii '50. Pînă în deceniul VI, singurul mare cineast spaniol, Luis Buñuel, filmează în Spania doar documentarul «Pămînt fără plîne». Celelalte filme fuseseră constrînși să le realizeze în Franța sau în Mexic, iar filmul spaniol

Micile manevre de pe «Strada mare»

era compus aproape în exclusivitate de genul «ușor», de divertisment. Dar în 1951, cu «O pereche fericită» își face apariția un regizor realist, cu ochi lucizi, sincer critic și îndrăzneală artistică, dornic să facă din film un mijloc de luptă socială: J.A. Bardem. Iată cum își definea crezul său artistic: «După 60 de ani de existență, cinematograful spaniol este politic ineficace, social fals, estetic inexistent, iar industria filmului este rahitică. Trebuie să luptăm pentru un cinematograf național, făcut cu dragoste, sinceritate, cinste». Acest cinema, Bardem îl realizează și el reprezintă Spania la cîteva prestigioase festivaluri: «Bun venit domnule Marshall» — la Cannes în 1953; «Comicos» prezent la Cannes în 1954; «Moartea unui ciclist» — Cannes 1955; «Calle Mayor», premiat la Veneția în 1956; «Răzbumarea» prezent la Cannes în 1958. În 1960, Bardem participă în calitate de producător la realizarea «Viridianei» semnată de Buñuel, — film care ia marele premiu la Cannes în 1961. În întregul deceniu

Laureații festivalului național studentesc '74 (Formația «Cristal»)

Vi asistăm la o adevărată ofensivă Bardem pentru care regizorul înființase și o tribună teoretică în revista «Objektiv». «Sigur, un regizor nu poate schimba lumea, dar măcar poate contribui la evoluția ei», spunea Bardem. «El trebuie să nu-și precupețească nici un efort pentru un cinema pozitiv, util, care să înființeze realitatea în așa fel încât să poată determina schimbarea ei... Geniul spaniol e realist în literatură ca și în pictură, cinematograful nostru nu poate fi altfel decât profund ancorat în realitate».

Tot în serile Telecinematecii, un alt mare adept al filmului realist, regizorul englez Lindsay Anderson a fost prezent cu «Viață sportivă» — Marele premiu la Cannes, 1963. Confruntarea de pe terenul de sport devine o metaforă a competiției din viață. Unul dintre marile filme ale «free-cinema»-ului.

A.D.

ultima oră...

de sîmbătă seara...

Fără a fi ieșit, din prima mișcare, perfect armonioasă, perfect «inarmată» — precum zeița cunoscută din capul ta-tălui ei — «Infinirea»

asta «de la orele 22» nu s-a născut totuși deloc nefecit și n-ar mai avea mult de făcut pentru a fi o emisiune de prim rang și cert interes. Ar fi de învins riscul paralelismului cu alte «magazine» deconectate — cum ar fi acela de duminică; firește că la sfîrșit de săptămînă prezidează ideea de «cîntec, joc și voie bună», dar nici să n-o luăm mecanic de sîmbătă seară, că n-am mai avea ce face duminică, al album (decît să prelungim înfinirea de sîmbătă seara, așa cum s-a făcut chiar foarte bine de către echipa condusă de Tudor Vornicu). Dar sîmbătă seară, după Teleenciclopedia batută-n piatră și serialul oricum bătut de gloante, s-ar putea merge foarte bine pe linia unei destinderi inteligente, cultivate, culte, cu un farmec intelectual propriu, cu o deschidere spre toate surisurile, menținînd deci o blîndă gravitate, așa cum se cuvine în orice bună publicistică a zîmbetului. Anumite facilități, anumite șabloane, anumite locuri comune — se știu ele care, din lunga noastră teletrăcică — ar trebui să lipsească, eliminate de la sine, dacă ansamblul ar menține cota spirituală superioară atînsă cu câteva memorabile realizări, chiar de la primele respirații ale emisiunii:

«Căldură mare» cu Caragiu și Moraru e deja antologabilă — Moraru e absolut uimitor, dacă ne putem exprima așa despre un actor în prezența lui Caragiu. Privirea lui — la 36° Celsius! — caută și găsește caragialeana nebulnie a prostiei. Moraru e un om pentru aceste nopți de sîmbătă, cu el am putea coborî în adîncul marilor cratere umoristice, Moraru e unul din cei mai competenți vulcanologi ai comicalui. Lingă el, Cotescu admirabil în «Shakespeare»-ul lui Sorescu (Sorescu — iată alt om pentru toate anotimpurile acestei emisiuni!) — piesă care ar merita să figureze în palmaresul sffrșitului de an telegenic, de revelație, cînd se împart premiile. Pe plan extern, ideea transmiterii primei bătălii cu frîșcă filmată într-un studio cinematografic. Banalizată, aruncată de mult la polul ridicolului, oamenii trebuie totuși să cunoască și să revadă această secvență esențială nu numai pentru o cultură cinematografică ci pentru orice cultură — cum se mai spune — generală. Bătăia cu frîșcă e una din monumentale deziluzii ale inspirației artistice, ea trebuie deci respectată ca un monument serios și e bine

Cîntec, joc și voie bună
(Maria Ciobanu)

ca emisiunea să privească tot mai serios marile fenomene comice, ba nu odată invers, să răstoarne raportul, surzînd înțelept în fața prea seriosului. Sîmbătă noaptea, înainte de culcare, ar fi o operație desfășoară și tonică, aceea de a răsturna astfel raporturile. Duminică, am pleca altfel la plimbare. Nu acesta ar fi și rostul emisiunii? O emisiune de sîmbătă ca să ne simțim bine duminică!

BELPHÉGOR

telesport

O clipă de fericire...

1 septembrie este ziua inaugurată a campionatelor europene de atletism, competiție găzduită de stadioanele din Roma și care va fi, nu mă indoiesc, un veritabil spectacol de televiziune pentru cei-l vor vedea pe ecranul mic.

«Un sprinter este un om cu calități înnăscute de viteză. Dar aceste calități trebuie lucrate, șlefuite ca un diamant. Trebuie să cauți... pentru a găsi piatra. Sprintul înseamnă 10 ani de muncă pentru 10 secunde de cursă».

«Înainte de startul, a celui start pregătît în numeroase ore de antrenament, fiecare alergător există numai pentru el însuși. A sosit timpul să dea drumul picioarelor așa cum ai ridica piedica unei arme. Mii de oameni așteaptă clipa pornirii favoritului lor, iar el, paradox dramatic, se simte singur. Singurătatea într-o competiție este ceva teribil. E greu de explicat, e inexplicabil. Ai trac, ți-e frică, te enervezi ușor, nu suferi, poți nimeni lingă tine. Ai nevoie de concentrare. Dar e o concentrare, așa putea spune, aproape brutală».

«Cînd mulțimea îți scandează numele, atletul de pe pistă se simte străbătut de un fior, de senzații stranie, care-l ajută să găsească în el însuși restul de forță ce-l duce la victorie».

«Săritorii în lungime sînt frații sprinterilor. Cursa lor se termină cu o explozie care-i face să cadă pe fundul unei gropi cu nisip. În zbor, săritorul încă mai fuge ca și cum ar avea darul de a se sprijini pe aer. În timpul saltului său, se produce un imens spagat. Un french-cancan în plin zbor».

«Săritura cu prăjina este prea frumoasă pentru a fi adevărată. Începe ca o povestire din evul mediu cu cavaleri ai turnirurilor și continuă ca un vis, străvechiul vis al omului care zboară».

«Miscările de încălzire dinaintea unei probe nu pregătesc numai corpul, ele trebuie să pregătească și un fel de furie, care reprezintă starea psihologică. O femeie era într-o mașină cu fiul ei. I se dezumflă un cauciuc, pune cricul iar copilul coboară din mașină și se strecoară sub ea. Fiind pe o pantă, mașina începe să alunece. Ei bine, cînd femeia și-a dat seama că fiul ei este gata să fie strivit de mașina, de frică, da, de frică, ridică mașina (!) strîngînd copilului să iasă de acolo. Acesta iese, apoi femeia scapă mașina și leșină. Chiar dacă mașina era de un tip mai ușor, e fantastic ce a făcut. Dacă un atlet sau o atletă măturiseste că există și astfel de resurse psihologice (frica sau furia), cum îl vei privi, stimate telespectator?»

«Atletismul este o clipă de fericire furată vieții care trece».

Am redat aceste fragmente din cele mai inspirate telecomentarii de atletism pe care le-am auzit de-a lungul anilor, pentru a încerca să vă cîștig printre spectatorii frumoaselor întreceri din «sportul sporturilor».

Am reușit oare?

Cristian TOPESCU

filme pe micul ecran

Ce e „dincolo“

Sigur, există «telecinemateca» noastră cea de toate zilele. Nu de toate miercurile, ci de toate zilele, căci de la o miercuri pînă la o altă miercuri, o săptămînă întreagă, ce altceva face tot telespectatorul decît să «bîrfească» filmul de la «Telecinemateca»? Sigur, există și seriialele, mai bune sau mai slabe. Dar de ce să nu aruncăm o privire și în lumea aceea a filmelor care nu sînt seriiale și care nu-și găsesc locul nici la «Telecinemateca», filme și ele mai bune sau mai slabe, mai vechi sau mai noi, știute sau nu, fără un «statut» cert de difuzare, aparînd pe micile ecrane la cele mai diverse (uneori bizare) ore, cînd pe programul 1, cînd pe celălalt, cînd marțea sau vinerea, cînd duminica sau joia?

De ce să nu observăm că lumea filmelor ce nu încap la «Telecinemateca» este, în felul ei, mai palpitantă parcă, mai puzînzătoare? La «Telecinemateca» pot fi văzute numai capodopere (cu excepțiile de rigoare), numai oameni și lucruri consacrate, e cam monoton, ca să zic așa, pe cînd «dincolo», în celelalte zile, mai poți vedea un Richard Burton neconsacrat, pe la începutul carierei (în «Printul actorilor» sau în «Verișoara mea Rachel»); mai poți vedea un Zaluski, și el neconsacrat «la Casa», însă «un Zaluski», nu-i așa?; mai poți vedea nu doar filme mari, ci și inepții («Pasărea timpurie», «Vesnicul intriziat», «Noaptea nuntii»), ceea ce nu e incîntător; mai poți vedea «un André Cayatte» sau «un Pierre Etaix», nu cu filme «de aur», e drept, însă bune sau foarte bune («Marea dragoste»); mai poți vedea povești cu șerfi («Capcană»), nu faimoase, lucruri dumnezeu știe cum pescuite din «mica literatură» a genului, dar genul, genul e aici totul, asta fără a mai vorbi că lucrurile se schimbă atunci cînd șerful ajunge la New York; mai poți vedea un film «Nunta de piatră», de exemplu) pe care îți face multă plăcere să-l urmărești din nou, întrebîndu-te doar ce a greșit el pentru a fi oropsit cu o programare imposibilă.

etc., etc., etc.

Încît, dacă pot fi văzute altele, de ce să nu aruncăm mai des, mai sistematic, o privire și în lumea filmelor care nu încap la «Telecinemateca»? O vom face.

Aurel BĂDESCU

telex Buftea

Ritmuri înalte

●●● În anul celei de a XXX-a aniversări a eliberării patriei, studioul de la Buftea împlineste 20 de ani de existență.

În cele două decenii de activitate au fost realizate 212 filme, producția anuală jubiliar fiind de 8 ori mai mare decît cea obținută în 1954. Ritmurile înalte ale țării sînt și ale cinematografilor naționale. ●●● Noua promoție de absolvenți a Institutului de artă teatrală și cinematografică «L. Caragiale» a luat drumul producției. La 1 august s-au prezentat la post în cinematograful 5 regizori, 8 operatori și 5 filmooci. Bun venit!

●●● Talentul Sergiu Nicolaescu este cunoscut în studio ca un regizor exigent, energic și extrem de pretentios. În fața unui neglijențe își admonestază colaboratorii din echipă ridicînd tonul pînă la limita «poluării sonore». 1. Filmările de pe litoral pentru ultimii cîșu film — «Viață fără de moarte», scenariu Titus Popovici — regizorul a suferit de o afecțiune a coardelor voinale, din care cauză n-a mai putut vorbi cîteva zile.

Intr-un raport teletonic cu studioul, echipa comunica: «Treaba merge bine — lui Sergiu Nicolaescu i s-a defectat «sonorul» — Nu trimiteți inginer pentru depanare». His Master's Voice! ●●● Tinărul Ciocan Nicolae din comuna Vatra Moldoviței, județul Suceava, oarește să se angajeze în cinematografie pe motivele: «Sînt un talentat pictor, redau figuri de actori exacte, îmi place să trăiesc în mijlocul naturii, alături de literatură pe care o stăpînesc cu multă tărie și perspicacitate.» «Stimate C.N., trebuie să vă hotărîți: dacă vă place să trăiți «în mijlocul naturii», veniți la Buftea, iar dacă preferați să fiți «alături de literatură», adresați-vă «cu multă tărie și perspicacitate» caselor de filme... ●●● Un alt cititor din Brașov, de astă dată N.C., ne propune subiectul unui nou «Love story» românesc intitulat «1+1». Plecînd de la o elementară operație aritmetică, autorul ne oferă un film cu trei soluții dramatice: 1+1=2, «el și ea se căsătorește și alcătuiesc un cămin»; 1-1=0, «el și ea se despart de bună voie și nesilit de nimeni»; 1+1=3, «el și ea se căsătorește și peste trei luni așteaptă un copil. Și cititorul încheie: «Sper că asemenea filme de acest gen — acceptate. Parcă am inclina pentru ultima formulă, cu condiția să se respecte toate regulile, inclusiv cele aritmetice. ●●● La 2 august crt. s-a dat primul tur de manivela la noul film al Casei nr. 4, «Hyperion», scenariu Mihnea Gheorghiu, regia Mircea Veroiu, imaginea Călin Ghibu. Noua producție, meditație cinematografică inspirată de «Lucaferarul» lui Eminescu, va fi realizată într-un termen record și prezentată în cinstea celui de al XI-lea Congres al Partidului. Mult succes și reușită deplină.

Constantin PIVNICERU

panoramic românesc

Pe aici nu se trece

Scenariul lui Titus Popovici povestește despre elevii unei școli militare. Doru Năstase filmează epopea acestor tineri eroi

O idee — erou

— Despre eroism s-au scris mii de cărți, s-au făcut mii de filme. Filmul cu care debutăm acum, Doru Năstase, ce ne va spune nou despre eroism?

— Chiar dacă s-au scris mii de cărți, dacă s-au făcut sute de filme, nu cred că despre eroism s-a spus totul. Dragostea de patrie este un sentiment etern. Despre eroism se poate vorbi mereu și într-o mie de feluri. Despre fiecare dintre personajele filmului se poate spune că este un erou și nu în sensul literar al cuvântului. Mai mult decât atât, în scenariu există o idee-erou, ca să zic așa, pe care vrem s-o subliniem în mod deosebit, și anume că noi dănuim de secole pe aceste meleaguri, că acest pământ ne aparține și că la nevoie am știut, știm și vom ști să-l apărăm chiar cu prețul vieților noastre. Personajele filmului, aflate la granița dintre adolescență și maturitate, trăiesc momente unice ale istoriei noastre. Ei sînt participanți la momentele eroice și astfel își cîștigă un loc în panteonul eroilor.

— Aidoma eroilor din «Pe aici nu se trece», cu acest film primit și dumnea-voastră botezul focului într-o bătălie...

— ...pe care trebuie neapărat s-o cîștig. Există cinești cărora norocul le-a suris din prima clipă și cinești care și-au cîștigat, aidoma eroilor mei, metru cu metru, un loc sub soarele realizatorilor. Și dacă se poate, vreau să și rămîn. Eu am trecut demult granița dintre adolescență și maturitate. Am 40 de ani, 16 ani de Buftea și de 36 de ori am fost regizor-secund. De unul singur am făcut cîteva filme de institut și episodul 9 din serialul «August în flăcări», despre care Eugen Barbu a spus cuvinte foarte bune. Sînt conștient că acum nu mai sînt cîrmaciul, ci chiar comandantul unui vas»... cu toate răspunderile pe care le implică și sînt conștient că trebuie să-l duc cu bine la țărîm și nu la orice țărîm.

Andrei IRIMIA

Eroii rămîn tineri

Ar fi avut astăzi 48-49 de ani... Ar fi fost soți și părinți, ar fi fost constructori, medici, dascăli, otelari sau, poate, poeți...

Eroii de la Păuliș au înșă tot 18—20 de ani, ca în fotografiile decolorate din cîmpul de luptă și modest al elevilor școlii de subofitieri din Radna, căzuți pe cîmpul de luptă în august-septembrie 1944.

Am vizitat locurile acestea cu două luni în urmă, aflîndu-mă în prospeccii cu viitorii realizatori ai filmului «Pe aici nu se trece», regizorul Ion Doru Năstase (căruiua Casa de filme 5 li urează succes la primul său film de lung-metraj), scenograful Gută Știrbu, operatorii de imagine Aurel Kostrakievici și Iuliu Druckmann. Și am luat ca punct afectiv de pornire pentru film momentul de reculegere și de pioasă recunoștință închinat celor care au rămas pentru todeauna tineri.

În scenariu — poate cel mai inspirat și mai profund scris pînă acum de Titus Popovici! — ei au devenit personaje de film, închinînd în desenul viguros și totuși delicat al caracterelor trăsăturile esențiale, coordonate ideale, purtînd în gînd și exprimînd în cuvinte un crez, simbolizînd acea permanență a structurii spirituale românești: rar înfrîntă putere de dăruire și sacrificiu pînă la ultima suflare, pentru apărarea gîliei stră-moșesti. Filmul va aduce astfel, sperăm, tuturor aminte că oriunde și ori de cite ori a fost nevoie, de-a lungul dramaticei și spectaculoasei noastre istorii, s-a spus într-un fel sau într-altul: «pe aici nu se trece!» Și nu s-a trecut nici la Rovine, nici la Podul Inalt, nici la Călugăreni, nici la Mărășești... nici la Păuliș!

Și dacă va fi nevoie, fiecare generatie, de azi, de mine și dintotdeauna, pentru acest pământ, va ști să spună în momente de cumpănă, cu prețul vieții: «Pe aici nu se trece!»

Lidia POPIȚA

Fișa filmului: „Pe aici nu se trece“

Scenariul: Titus Popovici. Regia: Doru Năstase. Regizor secund: Gică Georgehe. Imaginea: Aurel Kostrakievici și Iuliu Druckmann. Cameraman: Georgehe Cricler. Decoruri: Gută Știrbu. Costume: Horia Popescu. Muzica: Tiberiu Olah.

Distributia: Silviu Stănculescu, Cornel Coman, Ilarion Ciobanu, Sorin Lepa, Mihai Mereuță, George Motoi, Fabian

Ferenc, Ana Szalcs. În rolurile elevilor militari: Vlad Rădulescu, Vladimir Găitan, Victor Mavrodineanu, Ștefan Velnicu. Film în două serii, ecran lat, peliculă Eastman-color. O producție a Casei de filme 5. Director: Dumitru Fernoaga. Producător-delegat: Lidia Popița. Directorul filmului: Lucian Dante Gologan. Metraj planificat 4002 m.

atenție! se filmează:

Pasărea Phoenix

După o atît de lungă absență, Gopo revine în sîrșit pe platouri

Deși pare și chiar este plin de informație modernă și prognoză științifică aproape fantastică, filmul acesta nu trebuie privit ca un film științifico-fantastic. Ar trebui privit ca o comedie, ca o ironie umană față de entuziasmul omnesc.

S-ar putea ca, din cînd în cînd, să ni se pară că acest film ar semăna cu unele filme de desen animat sau de păpuși.

felul lui, original și, dacă se poate, sa nu se uite ușor.

Îmi place filmul pentru că este ambițios, nu e deloc ușor, care multă experiență și multe filmări dificile, unele chiar vor fi realizate pentru prima oară în cinematografie (cele patru ecrane ce-l creează cosmonautului senzația că se află în mijlocul naturii terestre, de exemplu). Îmi place pentru că e generos și povestea însoțeste dramaticul cu comical, pentru

Un pămîntean născut în cosmos (George Mihăiță) și un pămîntean născut la Animafilm (Ion Popescu Gopo)

Sînt în acest film personaje stranii (tandre brațe de oțel, computere gingave, rachete emotive, magnetofone care vorbesc cu glas stîns) și sînt sigur că asemenea filmării stîrșec teamă — nepriceperea se poate exprima în indoiială tehnică; de aceea vă propun să privim acest film din acal unghi de vedere după care în cinema totul e posibil.

Filmul nu are multe dialoguri și, dacă ar fi fost posibil, m-aș fi bucurat să nu aibă deloc, dar, intrucît graiul uman este marea cucerire a umanității, nicid eu nu l-am putut evita. Filmul va avea o coloană sonoră plină de zgomote încă neuzitate (zgomote ce trebuiesc inventate, trucate). Va avea muzică modernă sau clasică și va vorbi despre frumusețea gîndului omnesc, despre permanența și nemurirea visului... Filmul va trebui să fie unic în

că e optimist și uman.

Construcția scenariului este clasică: acțiunea psihologică este condusă spre o criză supremă, aproape de deznădămint și este rezolvată prin interesele, pasiunile și sentimentele personajelor, spre satisfacția spectatorului.

Scenariul, ar caracter de «comédie à tiroirs» și face apel la ambițiile lui Don Quixote și la cărțile lui ce povestesc trecutului. De aceea zîmbim privind visul profesorului de provincie... Și cu toate asta ne gîndim cu emoție la tînărul fabricat în racheta aceasta, care parcurge 2000 de ani în cosmos și ne amintim de puiul de om «Homunculus» pe care-l descrie Götthe sau îl realizează în laborator Dr. Petrucci.

Profesorul creează un copil instruit, reprezentant al secolului XX, cu ajutorul

Fișa filmului: „Pasărea Phoenix“

Scenariul și regia: Ion Popescu Gopo. Imaginea: Gore Ionescu și Ștefan Horvath. Decoruri: Marcel Bogos. Costume: Nelly Merola. Montajul: Eugenia Naghia. Machiajul: Dobrița Ochisor. Sunetul: Tiberiu Borcoman. Muzica: Dumitru Capoianu.

Interpreți: Dem Rădulescu (un extra-terestru), Vasilica Tastaman, Cornel Coman, Geo Saizescu, Jorj Voicu, Dragă

Olteanu, Puiu Călinescu, Andrei Bacalu și alții (pămînteni) și George Mihăiță (un pămîntean născut în cosmos.)

Peliculă Eastman-color. O producție a casei de filme nr. 5. Director: Dumitru Fernoaga. Producător-delegat: Vasilica Istrate. Directorul filmului: Marin Gheorogae.

Metraj planificat: 2700 m.

unor instrumente conduse după memoria înmagazinată de un computer. Dacă povestioara noastră cu tînchele se vrea mai profundă, programul computerului devine deodată destinul copilului. Și el, ca Oedip, află ce se poate întîmpla în viitor, doar apăsînd pe cîteva butoane...

Pentru o clipă se pare că vrem să criticăm tehnica, știința. Ne gîndim la literatura de avangardă științifico-fantastică: s-a scris mult, s-au făcut filme. Se mai poate adăuga ceva? Se mai poate scrie o poezie despre dragoste?

Cred că în acest film sînt prilejuri pentru poezie. De exemplu: secvența în care copilul se sperie de chipul tatălui său și se ascunde în ghearele monstruoase de metal, pentru că aceste gheare l-au crescut și l-au hrănit, pentru că pînă acum nu văzuse niciodată chip de om, nici chiar în oglindă; ne șochează și în același timp sîntem obligați să dăm dreptate copilului pentru că profesorul, absorbit de tehnica lui, de invențiile lui, a uitat că fiul său va fi totuși un om. A uitat ceea ce este omeneș în om, a uitat de dragoste, de dragostea de mamă, de tată.

Dacă filmul, așa cum este, poate să aducă aminte unui savant să nu fie uitat, cred că va fi reușit și mesajul său va fi îmbrățișat ca gest uman.

Cînd tînărul, ajuns pe o planetă imaginară, se apropie cu teamă de o floare, nu cumva să se izbească de imaginea ei, cînd urlă aproape trivial și organic-uman, eliberat de prejudecăți și mistere ce i s-au părut inexplicabile, cînd eliberat de lanțurile unui destin mecanic, se aruncă în vulturii mari și se stropește cu apă adeverată pe obraz, ne aducem aminte de Valéry, care spunea:

«Je suis. Je respire. Je vois. Je touche...»

Cred în film ca profesorul în racheta sa, ca meșterul Manole, ca profesorul din Sibiu care prin secolul al XV-lea a inventat prima fuzee, ca...

Ion POPESCU GOPO

Însemnări pe nisip

Olimp, Belvedere, Panorama mic... Ecou sublim de legendă, promisiune aminată de vacanță, superbă aluzie la profunzime...

Un mic «panoramă» și descoperă — în fața Bowling-ului de filmare aflată pe teren: autobuzul cu costume (o crotorie «pe roate», fiindcă întotdeauna mai trebuie schimbată o mîncă), grupul electrogen (bucuria sonoră a celor veniți la odihnă, unii dintre ei cinești!), turismul cu aparatul, microbuzul « internațional » pentru actori, autobuzul TV pentru membrii echipei, etc. etc.

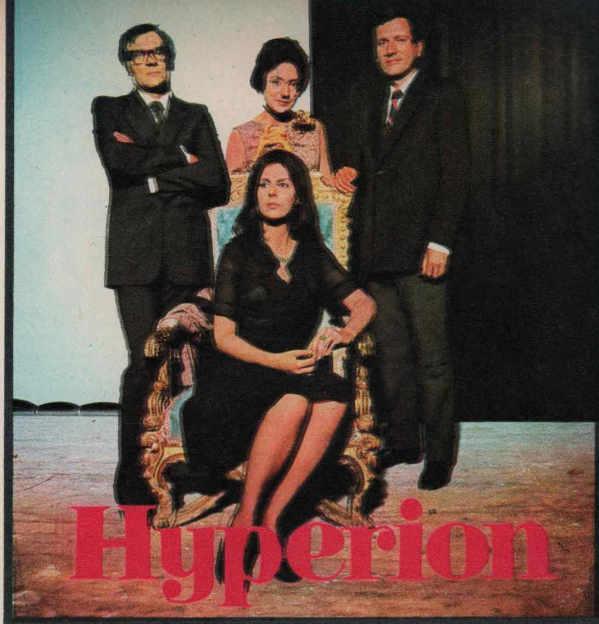
18 Iulie 1974. Cadrul 112, tras 1. Primul tur de manivelă la «Pasărea Phoenix». Ai citela la care asist? Într-o zi te vei număra. Pînă atunci se impune însă o precizare a termenilor. **Asist sau iau parte?** Într-o schiță de statut al producătorului delegat, cineva care iubeste foarte mult această profesie scrie negru pe alb: «producătorul delegat răspunde pentru calitatea filmului solidar cu regizorul». Se cunosc însă destule cazuri în experiența cinematografilor noastre cînd producătorul-delegat... Convingerea mea e că un producător-delegat este cu atât mai bun, cu cît nu poate numi nimeni exact ce a făcut el în filmul pe care îl semnează, cu care uneori se solidarizează, altele nu (nici nu este necesar), pentru că modestia, tactul (psihologic, pedagogic, profesional) și discreția constituie legile de bază ale acestei meserii, în folosul căreia nu acționează decît un «mutuțesc» sopțit sau trecut într-o delicată paranteză.

Cadrul 112, tras 2. Dem Rădulescu-Bibanu, extraterestrul interesat de o descoperire de pe Terra, descinde printre popicele puse în mișcare de pămînteanul Jorj Voicu. Trebuie sincronizate popicele, ariflex-ul, jocul actorilor și reflectoarele. Între două duble Gopo repetă, rețușează un gest, subliniază un accent în replică (deși se va face post-sincron), pentru că astfel «se simte că ai dat replica moale», aruncă o privire la dreapta, la stînga... Se asigură (tot din priviri) ca totul e bine... Motor!

Asist sau iau parte? Nu știu. Ceea ce se știe cu mare precizie este că nu cunosc sentiment mai complicat, mai greu de delimitat decît acela că ai putea să greșești «pe-ntru cineva», în «contul» cuiva, în «umbră» cuiva, în «ocul» cuiva, dintr-o «privire».

Olimp, Belvedere, Panorama mic... În cinematografie te poți orienta ușor, o vacanță o mai poți amîna, dar spectatoriilor vor filme demne de «Olimp».

Vasilica ISTRATE

O versiune modernă a «Luceafărului» scrisă de Mihnea Gheorghiu și filmată de Mircea Veroiu

Personajul principal al scenariului «Hyperion» de Mihnea Gheorghiu este o femeie, una din acele intelectuale dedicate științelor tehnice, cu care ne întîlnim adeseori

în lumea noastră. Ea va fi eroina unei tulburătoare, strani întîmplări, o întimplare tip science-fiction, împrejurare în care se îndrăgosteste de imaginea unui om dispărut în urmă cu ani, într-un accident nuclear.

Film de actualitate? Film psihologic? Film științifico-fantastic? Ne răspunde regizorul Mircea Veroiu.

— În filmul acesta personajele vor avea hainele modei de azi și de aceea filmul ar putea fi numit «de actualitate». Dar nu numai de asta. Cred că filmul trebuie să fie în primul rînd cinematograf și apoi, pentru că are obligația de a se baza pe o poveste, trebuie să fie actual și psihologic.

Cît despre «științifico-fantastic», după mine noțiunea nu e tocmai bine tradusă. Ficțiunea cu premise științifice plauzibile — mi se pare mai bine. Definiție valabilă și pentru filmul «Hyperion», pentru această poveste de dragoste între o femeie matură și o imagine, imaginea unui bărbat dispărut cu 20 de ani în urmă, într-o explozie nucleară. O astfel de stranie iubire nu se poate consuma decît pe orizontul fragil care desparte — sau nu desparte — realul de fantastic.

— În ce măsură «Hyperion» va fi filmul unei «imposibile iubiri», o ecranizare actuală a «Luceafărului» eminescian?

— În măsura în care idealurile au obiceiul de a fi intangibile și în măsura în care, uneori, realitatea reușește să le înlocuiască. De altfel iubirea e posibilă oricum, împlinirea ei e dureros de imposibilă. Dar în cazul poveștii scrise de Mihnea Gheorghiu, «în gîndul Lucea-

fărului, actual (și cu asta revin la întrebarea anterioară) este, cred, reflexul poeziei. Dragostea față de o cadă, transpusă într-o premiză de azi, aceea a tehnicii hiper-troficiate. Scenariul e, deci, nu baza unei ecranizări, ci o lectură modernă a temei din «Luceafărul».

— Cum veți rezolva ceea ce ține de partea științifică și fantastică a filmului, după ce povestea s-a devină credibilă, posibilă?

— Rezolvarea părții științifice a filmului nu e o problemă de mare anvergură. Cinematograful oferă mijloacele. Totul e să le folosești. Nici partea fantastică, după părerea mea cea mai interesantă tocmai din punctul de vedere al cinematografului din care-l conține, nu pune probleme deosebite. În acest sens, Alain Resnais și Ingmar Bergman oferă exemple strălucite. Filmul e plasat sub semnul unei întrebări la care nu se poate răspunde. Nu știu dacă întîmplarea s-a consumat sau nu avea. De altfel punctul de atracție al filmului mi se pare a fi tocmai acest amestec de realitate și irealitate.

— Sînt în film și multe noțiuni tehnice...

— Eroii filmului trăiesc în lumea științelor. E firesc deci ca în film să apară unele noțiuni tehnice; vom uza de ele (nu vom abuza) numai în măsura în care pot explica, atât cît spectatorul să poată spune: «totuși e posibil, s-ar fi putut întîmpla...»

— Ce probleme aveți de rezolvat înaintea primului tur de manivelă?

— Probleme administrative. Iată una: numai cu trei zile înaintea primului tur de manivelă, nu știu dacă voi avea aparat de filmat. Deocamdată nu am decît promisiuni în acest sens.

N.C. MUNTEANU

N.R. Primul tur de manivelă a fost dat, filmările sînt în toi. Deci...

Fișa filmului

„Hyperion“

Scenariul: Mihnea Gheorghiu. Regia: Mircea Veroiu. Imaginea: Călin Ghibu. Scenografia: arh. Nicolae Drăgan. Interpreți: Adela Mărculescu, Emmerich Schäffer, George Motoi, Simona Bondoc, Miltzura Argezei și alții.

O producție a Casei de filme 4. Director: Corneliu Leu. Producător delegat: Atanasie Toma. Directorul filmului: Romeo Orășanu. Peliculă Eastman-color, ecran normal, metraj planificat: 2500 m.

telex Sahia

România, țara mea

●●● În întîmplarea celei de a 30-a aniversări a zilei de 23 August, studioul «Sahia», în colaborare cu Centrăla Româ-

nia-film și Comitetul județene de cultură și educație socialistă, a organizat, la Galați, Timiș și Covasna, gale de filme documentare. Acestea au prilejuit întîlniri directe și fructuoase între realizatori și spectatori. De astfel de întîlniri au beneficiat filmele «România, țara mea», «Recașul și oamenii săi», «Ritmuri românești», «Răspunderea stăpînitorilor», «Apoi s-a născut orașul», «Începuturi», «Iscusința nu așteaptă vîrstă», «Oameni de milioane», «Printre tineri»... Întîlnirile au continuat și în alte județe, așa încît titlurile ar trebui să urmeze o prea lungă enumerare. ●●● La Casa de cultură a sindicatelor din Cîmpulung-Muscel, a avut loc premiera... mondială a filmului documentar «Un automobil străbate lumea». Au străbătut distanța București-Cîmpulung, pentru a se reîntîlni cu eroii filmului și cu numerosul public prezent la premieră, scriitorul Pop Simion, autorul scenariului, Gheorghe Horvat, regizorul filmului, și operatorul Jean Michel, semnatorul imaginii. Și se mai spune că Studioul «Sahia» nu știe să-și vîndă marfa... ●●● În cursul acestei luni se află în producție nu mai puțin de 21 de filme de diferite genuri și specii ale documentarului și filmului științific. La loc de frunte se situează filmele cu titluri prozovizorii «Spectacol de gală» de Lupu Mihăiță și «Ședinta solemnă și marea demonstrație a oamenilor muncii» de Virgil Calotescu, închinată manifestărilor care au loc cu prilejul celei de a 30-a aniversări a zilei de 23 August. ●●● S-a încheiat munca de întocmire a planului tematic al studioului pe anul 1975. Deocamdată semnalăm că în grupa a III-a de creație figurează cu propuneri interesante regizori tineri: Nicolae Cabel și Eugen Gheorghiu. «Restul» grupe: Erich Nussbaum, Mirel Ilieșiu, Virgil Calotescu, Gheorghe Horvat, Alexandru Boianju, Slavomir Popovici și Eugen Popiță se află într-un moment de căutare asiduă. ●●● Nou! În cadrul studioului nostru au intrat în producție mai multe filme documentare pentru televiziunea română. Să fie într-un ceas bun! Vom reveni cu amănunte.

Aristide MOLDOVAN

în direct
din
Moscova

Trei mari regizori pe platourile Mosfilm

Pavilioanele studioului «Mosfilm» găzduiesc în momentul de față o adevărată constelație regizorală, dacă se poate spune astfel: Serghei Gherasimov, Serghei Lutkevici și colegul lor japonez, Akira Kurosawa, lucrează fiecare la câte un film.

Gherasimov despre tineri

Afiat în plină operațiune de documentare în vederea realizării filmului vieții sale — filmul închinat epocii lui Petru cel Mare — Gherasimov s-a lăsat smuls din veacurile trecute de un scenariu al dramaturgului A. Volodin, «In căutarea mamei».

«Este vorba despre tinerii care au crescut în casele de copii și care știu numai din povestiri ce înseamnă căldura casei părintești — își comentează Gherasimov filmul. Dar este și problema educației, a educării conștiinței și simțului datoriei, adesea neglijate în sinul familiei. Eroina filmului, abandonată din motive necunoscute de către mama ei, a fost crescută într-o casă a copilului. Ajungând independentă, este obsedată să-și găsească mama, care poate avea nevoie de ajutorul ei. Nimeriștea din greșală într-o familie străină și în confruntarea dintre această tinărată fată, de o mare noblete morală, și respectiva familie, măcinată de tot felul de seisme interioare, rezidă interesul filmului.»

A devenit aproape o tradiție la Gherasimov ca interpreții tineri ai filmelor sale să fie recrutați din clasa sa de actorie. În rolul tinerei fete o vom vedea pe studenta Liuba Polekina. În rolul presupusei mame va apărea Tamara Makarova, iar în cel al soțului

ei, reputatul actor Innokenti Smoktunovski.

«Maiakovski se amuză»

După citiva ani de pregătire minuloasă, Serghei Lutkevici a trecut la transpunerea pe ecran a unui scenariu inspirat din creația marelui poet sovietic, Vladimir Maiakovski. Vorbind despre acest viitor film care se va

numi «Maiakovski se amuză», Lutkevici a declarat: «Mă mîndresc că sînt unul dintre inițiatorii restituirii pieselor lui Maiakovski scenei sovietice. În colaborare cu alți colegi, am pus în scenă la Teatrul de Satiră din Moscova, piesele «Ploșnița» și «Baia». Ele continuă, după alțiia ani, să se bucure de un imens succes. Cu filmul «Maiakovski se amuză» doresc să continui polemica maiakovskiană cu tot ce ține de spiritul mic-

Un generic «categoria grea»: Serghei Gherasimov cu Tamara Makarova și Innokenti Smoktunovski

burgnez, de obtuzitate, de sechelele vechiului. Prispik (figura centrală a piesei «Ploșnița») reprezintă personificarea spiritului mic-burghez cu tot ce avea el mai odios în anii '20. Noi am încercat să imaginăm cum ar arăta astăzi acest personaj în condițiile societății capitaliste așa-numite «de consum» și în ce direcție s-ar îndrepta acum ascuțitul satirei poetului. Nu vreau să povestesc subiectul viitorului film, vreau doar să subliniez că am încercat să respect spiritul lui Maiakovski în realizarea unui film contemporan.»

Kurosawa la Mosfilm.

Agentele telegrafice internaționale au consemnat recent un eveniment cinematografic: Akira Kurosawa — unul din cei mai mari regizori ai epocii noastre — ecranizează la «Mosfilm» memoriile de călătorie ale scriitorului rus Vladimir Arseniev.

«Nu știu să pledez pentru o cauză cu ajutorul cuvintelor — a declarat Kurosawa după primul tur de manivelă. Eu pledez prin filme. Vreau să arăt că starea firească a omului este să trăiască în armonie cu natura. Așa că e necesar să ne alarmeze marea primejdie care ne amenință — aceea a degradării, a distrugerii naturii de către om.»

Întrebat dacă în acest film va folosi aceleași modalități cu care a transpus în Japonia opere ca «Idiotii» de Dostoevski și «Macbeth» de Shakespeare, Kurosawa a răspuns:

«Nu. Acelea erau filme anume pentru japonezi, pentru ca ei să înțeleagă mai bine. Acum am fost invitat să realizez un film sovietic și acțiunea sa va avea loc pe meleagurile descrise de Arseniev. «Dersu Uzala» reprezintă pentru mine continuarea tematicii preferate: ce ar trebui făcut pentru fericirea oamenilor? Eroul filmului meu este un om simplu și bun, născut în taiga. Admirabilele sale trăsură de caracter nu sînt evocate numai de Arseniev în cartea sa (tradusă în nenumărate țări) ci și în memoriile celebrului explorator Nansen. În ciuda faptului că relatez evenimente care s-au petrecut demult, sper să fac un film modern, căci pe mine mă interesează drama interioară a omului, raportată la condițiile sociale și politice ale epocii în care a trăit.»

S. CERTOK

în direct
din
Hollywood

Fantome de vinzare

«Ghost-town»-uri, orașe-fantomă, așa se numesc așezările astăzi pustii care jalonează din loc în loc autostrada ce străbate deșertul californian. Majoritatea acestor orașe sînt azi muzee, măturii străinii ale unei epoci revoluate, aceea în care căutătorii de aur își îngropau în solul arid speranțele și visele de înauțire. Scriind despre viața cinematografică din California, imaginea micilor așezări-fantome îmi revine cu acuitate în memorie, deoarece Hollywood-ul reprezintă și el, în prezent, o noțiune fantomă, un itinerar turistic într-o lume a amintirilor despre film.

«The Nostalgia Shop».

adică «magazinul nostalgiei», este firma elegantă «butice» din holul celui mai nou cazino din Las Vegas, deschis acum câteva luni. Amatori pot găsi aici, la prețuri fabuloase, ochii purtate de actrițe celebre în filme celebre din epoca de aur a Hollywoodului (firește, doar acelea care au rămas după numeroasele licitații ținute de studiul M.G.M.), sau pot cumpăra diferite «amintiri» mai accesibile, port-chei cu emblema leului care rage, poste-

rele vechilor filme M.G.M., fotografii de actori, obiecte de recuzită, tot felul de produse ale unui veritabil «ghost-business», adică ale unui «comerț cu fantome». Un amănunt: pe frontispiciul marelui hotel-cazino strălucite și emblema de notorietate mondială, pe care cu greu o poți disocia de lumea filmului: «Metro-Goldwyn-Mayer». Această «reprofilare» constituie, cred, un exemplu edificator în ce privește compromisurile pe care sînt nevoiți să le facă azi marile companii cinematografice hollywoodiene spre a supraviețui. A vind o producție de filme restrînsă, cu perioade de inactivitate, însoțite de reduceri de personal, studioul M.G.M. n-a reușit să traverseze actuala depresiune nici prin închirierea platourilor și echipamentului tehnic (altminteri excelent) rețelilor de televiziune. Așa că a ajuns să se aventureze pe teritoriul — firește, controlat de Mafia — al jocurilor de noroc.

«Nu se știe niciodată...»

Studiourile «Universal» sînt singurele din Los Angeles unde se lucrează intens. Cîteva filme care au avut succes, ca «Lovitura», cîteva seriale tv care au prins (între acestea, «Colombo») au creat o situație de excepție.

— Este nevoie și de noroc, mi-a spus Luis Blaine, directorul departamentului de relații publice al studioului. Fiecare film reprezintă azi o aventură, este foarte greu să prevezi opțiunile publicului. De aceea încercăm să ne «facem» singuri norocul, să intuim mecanismul acestor opțiuni, să nu ne mai buzim pe «rețetele» de succes, să evităm povestirile sărăcuțe («little stories») și să oferim spectatorilor capete de afiș în toate filmele noastre. Nu ne putem lipsi de vedete consacrate care să atragă publicul. De pildă, acum avem în lucru o comedie — «Pagina întâia» cu Jack Lemmon și Walter Matthau — și o dramă, «Cutremurul», cu Ava Gardner și Charlton Heston. Fi-

Un autograf pentru revista «Cinema» de la Ava Gardner

rește, credem în succesul ambelor filme, deși cu publicul de azi, nu se știe niciodată...

Din pricina acestui «nu se știe niciodată» și în pofida unui întreg grup de specialiști în prognoză care lucrează pe un întreg etaj în «The big black tower» — corpul administrativ al studioului — casa Universal și-a asigurat veniturii de siguranță. Mizind pe mirajul pe care-l constituie încă cinematografia pentru marea public, studioul a amenajat un parc uriaș (120 de hectare) pe platourile sale, în așa fel încît să dezvăluie vizitatorilor toate «secretele» producției de filme, toate «misterele» ascunse oîndioară de zidurile inexpugnabile ale uzinelor de vise. O idee inspirată — considerînd surrurile nesfîrșite de oameni dornici să pătrundă, plătind, natural, o taxă (4,25 dolari, iar studenții și elevii — 3,25 dolar) în universul fabulos al filmelor de cinema. Dar există și o zonă care nu poate fi vizitată: acolo se turnează cu adevărat...

10 grade pe scara Richter

Mașina studioului face un complicat slalom pentru a ocoli trenulețele cu vizitatori, lasă în urmă machete de o varietate surprinzătoare, spre a ajunge într-o zonă unde decururile sînt dărîmate **pro causa**, pentru uzul filmului «Cutremurul», sugerînd imaginea de apocalips a unui megalopolis devastat de un seism pustitor. Regizorul Mark Robson (un veteran care lucrează de 30 de ani la Hollywood) mi-a spus într-o pauză de filmare că povestirea «Cutremurul» scrisă de Mario Puzo (autorul romanului «Nașul» după care s-a făcut și filmul cu același nume) l-a atras pentru dramatismul cu care sînt surprinse reacțiile omenești.

Între timp, operatorul Phil Lathrop (autor al imaginii la peste 50 de filme) a pregătit luminile pentru cadrul următor. ÎNTR-

Laura COSTIN

(Continuare în pag. 30)

în direct
din
Karlovy Vary

Un festival „de idei“

și grandilocvența nu au ce căuta. Un film grav despre lucruri grave, spuse cu imagini și cuvinte discrete. Premiul de interpretare feminina acționei Martha Vancurova, pentru rolul Helenei, a însemnat, de fapt, o omagiu adus filmului și, prin el, întregii umanități care a suferit de pe urma războiului.

Acuzati de dupa razboi

Coltanul, al unei națiuni ar fi trebuit să fie titlul filmului lui Maximilian Schell (scenariul și regia), «Pletonul». La 65 de ani, un mare industriaș din Germania occidentală este acuzat de o crimă odioasă săvârșită în timpul războiului: ca ofițer nazist, el a comandat uciderea copiilor dintr-un sat grecesc, aflat sub ocupație. Același mare industriaș, azi, în aceste zile de campană, își ucide, fără voie, fiul cel mare (Maximilian Schell), într-un accident de automobil. Cauza: o dispută violentă, în mașină, în timpul căreia fiul își acuză tatăl de a fi fost cindva nazist. Pentru bătrînul industriaș, remușcările vor fi acum duble. Remușcarea de la ucis atunci, cu 30 de ani în urmă, acum propriul copil, dar... tot din cauză că, atunci cu 30 de ani în urmă, ucisese copiii altora.

Otăta la doi ani (alternând cu Festivalul de la Moscova), prima jumătate a lunii Iulie polarizează la Karlovy Vary atenția cineaștilor din lumea întreagă, dar și a iubitorilor de film din Cehoslovacia. Timp de 14 zile «pline», în sala hotelului «Pupp Moskva», au fost proiectate anul acesta, la cea de a 19-a ediție a festivalului, 32 de filme în competiție, 18 filme (competitive și ele) în cadrul Simpozionului tinerelor cinematografi din Africa, Asia și America Latină și 31 de filme la secția informativă. Deci, 81 de lung-metraje într-un program de 4-5 vizionări zilnice. (Paralel, s-a desfășurat Târgul de filme, unde producătorii din toate țările lumii au încercat să-și cîștige cumpărătorii. Profit de această paranteză ca să informez cititorii că și noi vom vedea în curînd «Cei trei mușchetari» ai lui Richard Lester, un mic cap de operă al genului de aventură comico-grotesco-amorose, neîntrecut ca atmosferă franco-anglo-medievală, impresionant ca distribuție mondială).

Îndrăgostiti de după război

Scrind cronica unui festival, poate că ar trebui să pornesc de la palmaresul oficial. Îmi voi permite, însă, să ajung la filmele alese de juru în altă ordine decît în cea indicată de el. Pentru că în fiecare dintre noi, spectatorii, zace un cronicar de film care-și are preferințele lui, argumentele lui. «Îndrăgostii anului 1» de Jaroslav Balik, filmul prezentat de Cehoslovacia în concurs, este o poveste de dragoste nu ca celelalte, o iubire dintre un El și o Ea, o iubire înflăcărată a doua zi după război, cînd rănile sînt încă deschise, cînd rănile sîngează încă. Războiul a însemnat pentru Ea patru ani de lagăr, patru ani în care fiecare

zi a adăugat o imagine de coșmar, în care fiecare zi a șters pînă și urma unui zîmbet. Pentru El, războiul a fost mai mult o perioadă de incomoditate materială. Pentru El războiul devine prezent abia în prima zi de pace, pentru că iubind-o pe Ea, cea fără de suris, va înțelege, va trăi și va suferi toate ororile adînc întipărite în mintea și sufletul El. «Îndrăgostii anului 1» a fost poate cel mai simplu film al festivalului, cea simplitate a trăirilor adevărate, în care patosul

Iubirea, ca unic sens al existenței umane
 («Romanța îndrăgostiților»)

Rodica LIPATTI
(Continuare în pag. 30)

Industriașul este chemat să dea socoteală opiniei publice. Pe scenă televizionului avocatul acuzării și avocatul acuzării se înfruntă. Apărarea: — Cine poartă vina crimei făptuită de industriaș acum 30 de ani? Acuzarea: — El și numai el! Apărarea: — Cine poartă vina crimelor săvîrșite? Acuzarea: — Toți acei germani care le-au acceptat. Apărarea: — Cine poartă pe umeri răspunderea acelei crime numită război? Acuzarea: — Răspundere dumnezească, oameni! Acasă la industriaș: — «Ce vină port eu?» întrebă lui cel mic. «M-am născut să tu copulii unei Germanii vestice-murice!» Final deschis.

Acuzatori din timp de pace

O tinăra calabreză se mulțuimă la toată lumea la Milano. În urma unui accident de muncă, soțul ei nu mai poate lucra. Clara se vede astfel nevoită să-și hrănească singura părinți, copiii și bărbatul, dintr-o leată de muncitoare necalificată. Rezultat: Clara leșină la fabrică, este dusă la dispensar și acolo se constată că e bolnavă de plămîni. Medicul îi dă un bilet de tratament într-o stațiune de munte. Aici începe vacanța scurtă a Clarei și filmul lui Vittorio De Sica. «Scurtă vacanță».

De fapt, este vorba de o «scurtă întîlnire» a Clarei cu propria ei ființă, abruțată de mizerie. O scurtă întîlnire cu chipul ei pe care-l privește, în sfîrșit, într-o oglindă, cu mintea și spiritul ei (avînd timp abia acum să citească o carte), cu sufletul ei (descoperind că se poate îndrăgosti: «Cînd nu ai ce minca și nu ști ce să le dai altor tăi de mîncare nu ai timp de dragoste»). Dar ce să-și regăsească ființa, chipul, mintea și sufletul, Clarei îi trebuie cîteva săptămîni. Și cînd va începe să învețe să trăiască, medicul va hotărî că s-a vindecat și poate pleca acasă unde «trebuie însă să muncești mai puțin și să te odihnești mai mult». Îmbrăcată într-o haină călduroasă, pe care o primise în dar de la o prietenă bogată din sanatoriu, Clara va lua trenul spre mizeria de acasă, spre munca istovitoare din fabrică, spre Milano, «orasul banului». Spre propria ei distrugere. Vittorio De Sica a folosit gesturile abia schitate, surburile doar bănuite, lacrimile strivite între gene, pentru a face, cu sensibilitate și romantism, un film de un violent protest social și uman. «Scurtă vacanță» a luat primul din cele patru premii principale (năături de «Arbori fără rădăcini» (Bulgaria), «Aveți cuvîntul» (Cuba) și «Conrack» (S.U.A.). În rolul Clarei, desăvîrșită, Florinda Bolkan.

Rodica LIPATTI
(Continuare în pag. 30)

în direct
din
Roma

Dar Fellini? Dar De Sica?

Sîntem doi oameni. Colegul meu de la România film, «care răspunde de Italia», și subsemnata. Amîndoi avem misiunea să vedem ultimele producții ale studiourilor italiene — avem o listă de filme preselectate care întrec cifra de 40 — și să cumpărăm, în condiții economice stabilite de acasă, filme, dacă se poate capodopere, dacă nu, filme excepționale. În orice caz, filme foarte bune: conținut serios, orizont ideologic clar, decențe dar, bineînțeles, atrătoare, dacă se poate cu vedete, în orice caz filme care să se joace cu sala plină ca să facem planul de încasări și, poate, să-l depășim.

E august. Roma e aproape pustie. Producătorii sînt în vacanță. Afară e o vară toridă. În sala de proiectie, la cîteva etaje sub pămînt, un frig polar. Vedem cîte șase-sapte filme pe zi, uneori opt — plăcută povară! Haide să mai încercăm! În fiecare dimineață așteptăm capodopere. În fiecare seară zicem: poate-o veni miine. Dar a doua zi ne năpădesc comediile cazone, melodramele populare, avîndu-le cu cîmîminune, povești senzationale cu vedete de culoare, scene de Kung-Fu și scene cu Maja desnuda, extrem de desnuda. De-ar veni vreun «Cazul Mattei», dar cazul Mattei s-a închis. S-a deschis cazul Giordano Bruno cu destul de mult scandal. Vaticanul

Ultimul De Sica: o melodramă în dantele 1900

Ecaterina OPROIU
(Continuare în pag. 30)

Jean Gabin: o dragoste regăsită

■ Știu că nu vei ști niciodată. După «Verdict» care a fost ultimul meu film, dar pentru a cita oară ultimul? Jean Gabin a înregistrat primul său disc. Dar a ezitat multă vreme, pentru că el are 70 de ani și pentru că au trecut 50 de ani de la debutul său în lumea cinemului, pe care apoi a abandonat-o pentru cea a filmului. A fost o dragoste regăsită, în cinstea căreia Loup Badabie a scris un text special, intitulat «Știu că nu vei ști niciodată». A fost o dragoste regăsită, pentru că el, bătrînul tînăr de 70 de ani, a venit la studioul de imprimare cu cinci minute înainte și cu textul învățat pe dinafară, iar ceea ce trebuia să fie o repetiție a devenit, după două ore, înregistrare definitivă. Pentru că Domnul filmului francez e mereu un mare domn al meseriei lui.

■ Film și literatură. Trei dintre cele mai bune cărți ale lui Alexei Tolstov vor fi ecranizate în studiourile sovietice: Serghei Gherasimov lucrează la adaptarea romanului istoric «Petru I»; Grigori Ciuhrai a început filmările la «Aelita», după romanul științifico-fantastic cu același titlu dedicat explorării planetei Marte; Leonid Kvinihidze va realiza filmul în patru serii «Falimentul inginerului Garin», după un alt roman științifico-fantastic, «Hyperbolicul inginerului Garin».

■ Un vis împlinit. Drepturile de ecranizare ale cărții «Copiii lui Sanchez» de Oscar Lewis au fost achiziționate de Anthony Quinn. Astfel, marele actor își va împlini un vis mai vechi, realizarea unui film despre Pancho Villa, figură marcantă a istoriei mexicane. Dată fiind ascendența lui indo-mexicană, dar și marele său talent de a întruchipa personaje de pe toate meridianele («Zorba grecul», «Secretul de la Santa Vittoria», etc), va reuși probabil și de astă dată.

■ Un hippy shakespearian. În noua variantă cinematografică a tragediei marelui Will, «Othello», semnată de Patrick Macgwen, acțiunea se petrece la Rio Grande (New Mexico). Othello este un vagabond hippy care se dedică izbăvirii din păcate a arierăților mintali, iar Desdemona este o fată din cale afară de modernă. Revista «Films and filming»: «Cînd, în cele din urmă, Desdemona moare, în sală lumea răsuflă ușurată. Ne-am mirat chiar că oamenii n-au izbucnit în hohote de rîs... Dacă n-ar fi fost celebra batistă...

■ Ca pasărea Phoenix. Pagube de peste cinci milioane dolari în urma violentului incendiu care a distrus o parte din studiourile hollywoodiene ale lui Samuel Goldwyn. Tehnicienii și actorii care se aflau pe platouri, printre care Steve McQueen și Ali Mac Graw, s-au salvat în ultima clipă. «Munca va continua pe platourile care n-au ars», a declarat a doua zi directorul Jack Foreman. Și, efectiv, 48 de ore mai târziu, se filma de zor la două seriale de televiziune. Și, a precizat domnul Foreman, într-un an studiourile Samuel Goldwyn vor fi în întregime reconstruite. Dar nu din propria lor cenușă, ci din cea ce mai pică de la televiziune...

■ Centenar Göthe. Studiourile DEFA din R.D. Germană pregătesc ecranizarea uneia din cărțile lui Thomas Mann, romanul Lotte la Weimar, dedicat personalității lui Göthe și apărut în 1939. Pentru rolul titular, al Charlottei von Stein, realizatorii o au în vedere pe cunoscuta actriță vest-germană Lilli Palmer.

■ Faliment? Marele Jacques Tati, părintele neuitatului domn Hulot, obligat să facă bilanțul în urma eșecului comercial al ultimelor sale filme, s-a văzut pus în situația de a vinde negativele filmelor sale pentru a-și putea plăti datoriile. În ultimul minut, vânzarea a fost amînată, căci prietenii vor încerca să evite această ultimă dezamăgire pe care bunul și melancolicul Hulot n-ar fi meritat-o.

■ Un bărbat și o femeie în sălbăticie. Un fermier american nu prea manierat poate să-și găsească fericea alături de o europeană civilizată, blîndă și rafinată? Dar viceversa? Se poate. Și așa, și altfel. Cam așa e problema pe care o pune Jan Troell în filmul «Zandy's Bride». Și o rezolvă cu brio doi actori de zile mari,

O mireasă pentru un cow-boy (Liv Ullmann)

Gene Hackman și Liv Ullmann, într-o poveste de dragoste din vestul foarte îndepărtat.

■ Documentar. În urmă cu ani, documentaristul Joris Ivens a realizat un film despre China. Actualmente, cineastul lucrează la un alt film documentar de lung metraj despre China de astăzi. Din cei 80.000 metri de peliculă trasă timp de 18 luni, Joris Ivens va realiza pînă la toamnă două filme de cîte două ore și jumătate fiecare.

■ Michel Piccoli va juca alături de Ugo Tognazzi în filmul lui Peter Fleischmann, «Lacuna», care va fi turnat în Grecia. Piccoli va fi un polițist. După care neobosit actor va fi interpretul lui Jean-Louis Buñuel (fiul celebrului Luis Buñuel în filmul «Leonora», o poveste fantastică din evul mediu. Se pare că parteneră îi va fi Liv Ullmann.

■ Distincție. La cel de al nouălea Festival internațional de la Chicago, filmul sovietic «Pescărușul», realizat de Iuli Karassik, a obținut o statuie de argint pentru cea mai bună interpretare a unui text clasic și pentru ansamblul interpretărilor actoricești. Premiul a fost înmînat actorilor Iuri Iakovlev și Ludmila Savelieva, oaspeți ai festivalului și interpreți în filmul premiat.

■ Praga de aur. Polonia și Cehoslovacia și-au împărțit lauri celui de al unsprezecelea festival al televiziunii de la Praga. Polonezii cu «Miine», o operă în trei personaje, la categoria «emisiuni muzicale», iar cehii, la categoria «emisiuni dramatice», cu Rafan, care relatează eforturile unui grup de tineri veterinari pentru combaterea pagubelor provocate de o epizootie.

■ Colecționar. De ani de zile, francezul Simon Dargols colecționează în exclusivitate toate materialele care au vreo legătură cu Charlie Chaplin. El posedă mii de fotografii, sute de poster-uri, bibelouri, jucării, brelocuri, etc., dintre care multe datează din anii '20. Cea mai impresionantă piesă o constituie seria de șase volume, cu foi volante (pentru a putea intercala noile achiziții), de formatul unui ziar, pe care sînt lipite tăieturi din presă. Și fiecare din cele șase cărți conține în medie 400 de pagini. E fantastic cîtă lume a mîncat o pline de pe urma nemuritorului Charlot...

■ Cititorii de ziare și filmul. O anchetă ciudată, dar nu lipsită de interes, pentru cititorii unor anumite ziare franceze. La banala întrebare «ați fost la cinema în ultimele șapte zile?», au răspuns afirmativ 25,5% din cititorii ziarului «Le Monde». Au urmat în ordine, cu procente mai mici, cititorii ziarelor «France soir», «Le Figaro», «Le Parisien libere». Anchetă pare a fi interesantă pentru stabilirea portretului socio-cultural al spectrului de la cinema... și cititor de ziare.

■ A la «Grand Hotel». Viitorul meu film se intitulează, deocamdată, «Nashville», a declarat Robert Altman. Va fi un fel de studiu despre viața și cultura orașului Nashville (Tennessee — S.U.A.), care este un adevărat microcosmos muzical. Ca și celebrul New Orleans, Nashville este plin de legende despre rock și folk-music. Filmul nu va avea o intrigă anume. Va fi ceva cam ca «Grand Hotel», cu o galerie de personaje ale căror destine se întretaie.

■ Făcări și film. Un incendiu neprevăzut nici în scenariu, într-o mare sală de bal unde se filma un... mare bal, secvență amplă din viitorul film al lui Ken Russel, «Tommy». Focul a izbucnit de la un ambalaj de plastic. Pagube materiale destul de mari, dar nici o victimă. În clipa declanșării incendiului, toată echipa, vreo două sute de oameni, a rupt-o la fugă și s-a aruncat în valurile mării.

■ Gag. Pe vremea cînd mai trăia, domnul Samuel Goldwyn a fost întebat de secretara personală: «Mr. Goldwyn, putem distruge arhivele din 1930?» «Evident, draga mea, a răspuns bătrînul, dar nu uita să faci copii după ea»...

■ Să rîdem cu... Sub conducerea regizorilor Eldar Riazanov, Leonid Gaidai și Ghiorgi Danelia la Mostim a fost înființată o grupă de creație care se va dedica în exclusivitate comediilor cinematografice. Danelia a și dat primul tur de manivelă la filmul Atonia, o satiră a arivismului mic-burghez.

■ Cărți de film în lume. Au apărut: Federico Fellini — «Amarcord» (decupajul complet al filmului cu un comentariu al regizorului); Jean Epstein — «Scrieri despre cinema» («biblia tinerilor cinești din generația viitoare»); Christian Zimmer — «Cinematograf și politică»; Claude Beylie — «Marcel Pagnol» (prima lucrare care-l situează pe cunoscutul scriitor în locul pe care-l merita în lumea filmului).

Iuri Iakovlev și Ludmila Savelieva recunoaștere internațională

■ Dicționar italian. Regizorul Dino Risi a găsit la pagina faptului divers dintr-un ziar povestea unui napoletan care, profitînd de o intervenție medicală benignă, a furat portofelul chirurghului care-l opera. Fapt semnificativ. Un posibil subiect de film... Cine să fie interpusul? Probabil unii din cunoscuții actori italieni. Iată ce crede Risi despre clișa dintr-ei:

Vittorio Gassman: «Face pași prea mari pentru picioarele lui. La el e mai important să pară dect să fie».

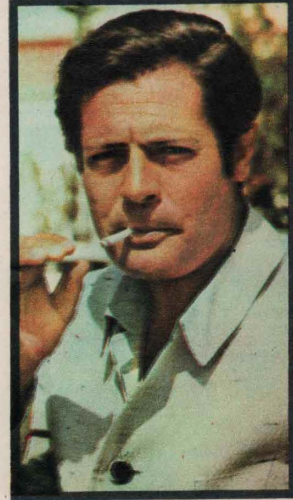
Alberto Sordi: «Un roman fără pudoare și contrar oricăror așteptări, un italian care nu-și iubește mama. Vorbește prea mult despre femei, dar nici în asta nu e cine știe ce de capul lui. Reprezintă italianul de mijloc care s-a îmbogățit prin tertipur. Așteaptă totuși să i se acorde încredere și stimă».

Ugo Tognazzi: «E interpretul plăcerii de a trăi, al sindrofiei, și pe deasupra simbolizează regiunea cea mai cordială și mai bine administrată din Italia — Parma și Romagna».

Nino Manfredi: «Un roman venit de la țară, indispensabil pentru orice rol în care prudența și simțul nuanțelor sînt obligatorii».

Marcello Mastroianni: «Asta e băiatul

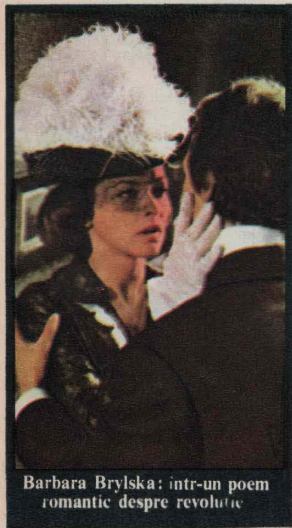
Un răsfațat al filmului italian (Marcello Mastroianni)

mami, de treabă, simplu și pe placul femeilor coapte. E copilul răsfățat al micii burghezii italiene.»

■ **Culmea politeței.** «Nimic nu e mai revoltător pentru bunul meu simț ca un asasin în stare să omoare pe oricine, chiar și oameni cărora nu le-a fost prezentat» — a declarat Alfred Hitchcock (74 ani), în cursul unei gale dată în onoarea sa.

■ **Oameni în revoluție.** Studiourile Mosfilm, în colaborare cu studiourile Defa, au realizat filmul «**Orășe și ani**», în regia lui Aleksandr Zarki. Eroi sunt un student rus și un pictor german ale căror destine se întîlnesc în timpul Marii Revoluții din Octombrie. Scenariul este inspirat de cartea cu același titlu a lui Konstantin Fedin. Distribuția este internațională: Igor

Barbara Brylska: într-un poem romantic despre revoluție

Starighin (URSS), Barbara Brylska (Polonia), Winifried Glatzeder (R.D.G.).

■ **Un tânăr despre tineri.** Filmul de debut al regizorului ceh Jaromir Borek se intitulează «**Puicuțele și Kral**». «**Puicuțele**» sînt prea multe fete dintr-un centru al industriei textile. Iar Kral e unul din prea puținii băieți din același orașel. Pe fondul vieții monotone a urbei, cînd și cînd întreruptă de nebunești curse de motocicletă sau de baluri de pomină cu două muzici două, între Kral și una din «**puicuțe**» se înfiripă o poveste de dragoste. Acest film care tratează, cu aplomb și fără a moraliza, acute probleme etice și sociale ale tineretului ceh, a fost premiat la Festivalul filmului pentru tineret de la Trutnov.

■ **Limba critic.** Revista «**Ecran '74**» are un sistem foarte concis și cît se poate de elocvent de a caracteriza anumite filme ușite în premieră la Paris. Astfel, cutare film este «spaghetti-western», iar un altul e «o salată vizuală». Cît despre filmele sexy, acestea sînt expediate prompt. În franțuzește: «chocroux» (varză acră și tocată), în englezește: «hot-dog» (cîrnăciori calzi), «steak-frites» (friptură cu cartofi prăjiți), în anglo-italiană: «steak-spaghetti» ș.a.m.d.! La așa filme, așa limbaj!

■ **Urechii.** Povestea a doi actori șomeri care se trezesc fără voia lor transformați în detectivi, de unde o serie de încercături amuzante, face obiectul filmului lui Raul André, intitulat «**Și cu urechile ce știți să faceți?**»... În replică probabil, un alt regizor, Eddy Matalon, își va intitula filmul «**Și cu urechile ce-ați făcut?**», satiră despre moravurile și năruirile din lumea filmului. Eroi vor fi doi tineri care vor neapărat să facă film, dar singurul producător care se interesează de ei are o idee fixă: să facă un film sexy despre Ioana d'Arcl!

■ **Publicitate.** O comedie satirică ferocă despre lumea și mijloacele publicității va realiza Christian Gion. Odată cu anunțarea distribuției (Bernard Blier, Jean-Pierre Léaud, Robert Castel, Michel Serrault) a și început o abilită campanie publicitară pentru lansarea filmului. Pentru că e nevoie de publicitate. Nu numai pentru a fi combătută.

■ **Fericire?** După o poveste de dragoste care părea a fi sortită veșniciei, Richard Burton și Liz Taylor s-au întîlnit pentru ultima oară la tribunal. Acum fiecare își caută fericirea... în muncă. Ea va juca în filmele «**În principal un iubit**», «**Mere și portocale**» și «**Urmăritorul**», iar el în «**Primejdie dublă**», «**Mintuirea**» și «**Sub vulcan**».

■ **Steaua succesului.** Cu rolurile Liza («**Un cuib de nobili**») și Sonia («**Unchiul Vania**»), actrița Irina Kupcenko s-a impus definitiv în fața publicului sovietic. Și mai ales în fața realizatorilor. Drept care e din ce în ce mai des solicitată pe platouri. Actualmente filmează pentru studioul Lenfilm în «**Steaua fericirii**», în regia lui Vladimir Motil. De astădată interpretează rolul Ekaterinei Trubejkaia, soție de decembrie.

■ **Mirajul scenei.** Cu un spectacol de music-hall, «**Miss Moffatt**», Bette Davis revine în lumea teatrului. Spectacolul va

Bette Davis: dacă toată lumea ride, cîntă și dansează...

fi, de fapt, reluarea pe scenă a unui film mai vechi «**The corn is green**» (grîul este crud), interpretat demult tot de Bette Davis. Altfel numai că marea actriță are acum 66 de ani. Ceea ce n-o va împiedica să danseze și să cînte ca în bunele vremuri de odinioară.

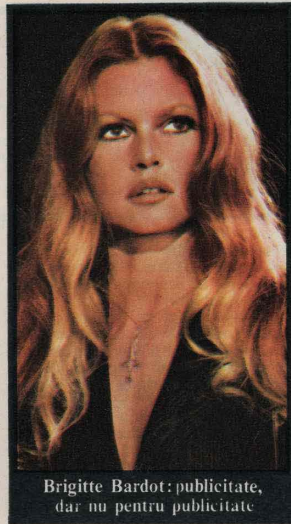
■ **Incoruptibili.** De ce nu și francezii? Ei bine, întrebările au primit răspunsul cel mai potrivit. Franța are și ea serialul ei, cu incoruptibili ei. Nici mai mulți nici mai puțini de 22 de polițiști speciali de pe vremea lui Clemenceau, toți activînd în **Brigăzile tigruului**. Și-i hăituesc pe criminali în bătrînele mașini Renault, astăzi din nou la modă, dar care la acea vreme abia începuseră să la locul cailor în arsenalul prefecturilor.

■ **Inimi de aur.** Pentru filmul «**Palma**», regizorul Claude Pinoteau a reușit să alcătuiască o distribuție de prima mînă: Lino Ventura, Annie Girardot, Nicole Courcel și Yves Robert. «**Toți protagoniștii mei, zice regizorul, au defecte de caracter. Dar toți au inimi de aur**». Bravo! De cite carate?

■ **Persoane și personaje.** Iată cum caracterizează revista «**L'Express**» filmul

unui tânăr cineast: «**Există personaje și persoane. Simone Signoret e un personaj, în timp ce Edwige Feuillère este o persoană. Ambele joacă în «Carnea orhidee», primul film al lui Patrice Chéreau, cunoscut ca regizor de teatru care-i o persoană, în timp ce James Hadley Chase, autorul romanului, este un personaj. Care e diferența? Despre personaje aflăm tot în trei sferturi de oră. Personajele pot să vorbească trei săptămîni fără să mărturisească nimic. Cuvîntul lor plutește la suprafața lucrurilor și oamenilor». În film mai apar Alida Valli, Valentina Cortese, Charlotte Rampling. Persoane sau personaje? Rămîne de văzut.**

■ **Scopuri înalte.** Pentru gloria și succesul ismului francez, Brigitte Bardot a acceptat să apară într-un film publicitar care-i invită pe americani să se

Brigitte Bardot: publicitate, dar nu pentru publicitate

bucure de farmecele Franței. «**Acesta e primul meu film publicitar. Și nu voi face nicodată altele pentru nimeni, decît pentru președinte și pentru Franța!**»

■ **Ultimul film.** În studiourile din Odesa s-au terminat filmările la «**Ultima afacere a comisariului Berlach**», după povestirea lui Friederich Dürrenmatt. Este din păcate și ultima apariție a lui Nikolai Simonov, interpretul comisariului Berlach. După cum se știe, reputatul actor sovietic a încetat din viață recent.

■ **O trilogie.** Cineaștii ucraineni au terminat prima parte dintr-o trilogie intitulată «**Legenda lui Kovkap**». Va fi recreată figura partizanului Kovkap care a condus lupta subterană împotriva invadatorilor nazisti. Primul film are un titlu simbolic — «**Clopotul**». La chemarea clopotului se strîng oamenii în momentele de restriște.

■ **Vrăjile rock'n'roll-ului.** Regizorul Ken Russell pune în scenă o operă rock — «**Tommy**» — care a apărut mai întîi pe disc în interpretarea formației pop «**The Who**». Filmul povestește întîmplările unui băiat surd, mut și orb care-și recapătă miraculos aceste daruri ale vieții, redescoperind marea ei spectacol sonor și vizual. «**Cred că e cea mai bună operă de la război încoace. Îi va face pe spectatori să se simtă mai buni. E o operă care înseamnă Comunicare**» — spune regizorul Ken Russell care s-a specializat în filmele cu sau despre muzică. Sînt cunoscute biografiile compozitorilor Ceikovski și Mahler, filmate de el.

Rubrica „Cinerama” este redactată de N.C. MUNTEANU

■ **Filiera nr. 2.** John Frankenheimer («**Călăreții**», «**Marele premiu**», «**Am încălcat legea**») pregătește o urmare a acțiunii palpitante din filmul «**Filiera**». Gene Hackman își va păstra rolul principal, avîndu-l ca adversar, de data aceasta, pe Alain Delon.

■ **Colaborare statică.** De cînd a adaptat pentru ecran «**Viață sportivă**», care era primul roman al tînarului scriitor și dramaturg David Storey, regizorul Lindsay Anderson a pus în scenă toate piesele de teatru — șase la număr — scrise de acesta. În momentul de față Lindsay Anderson filmează «**Life Class**» («**Viață de clasă**»), tot după un scenariu de David Storey.

■ **Regizor și interpret.** În America de Sud, Alberto Sordi regizează filmul «**Un-de-i război, acolo-i și speranță**», a cărui vedetă este... Alberto Sordi. Filmul va fi o satiră la adresa războiului. Poate regizorul Sordi își va aminti de rolul actorului Sordi din acea magistrală lecție de cinema satiric care era «**Marele război**» de Monicelli.

■ **Fără titlu.** La studiourile M.G.M. se află în lucru un film bazat pe un scenariu original de Earl Mac Rauch, al cărui subiect este povestea unui om care-și finanțează și-și pune în practică viață despre o fericire americană bazată pe bogăție și respectabilitate, comișînd un lung șir de făr-de-legi și crime. Titlul n-a fost încă fixat. Trebuie găsit ceva pe aproape de verbul «**scopol scuză mijloacele**».

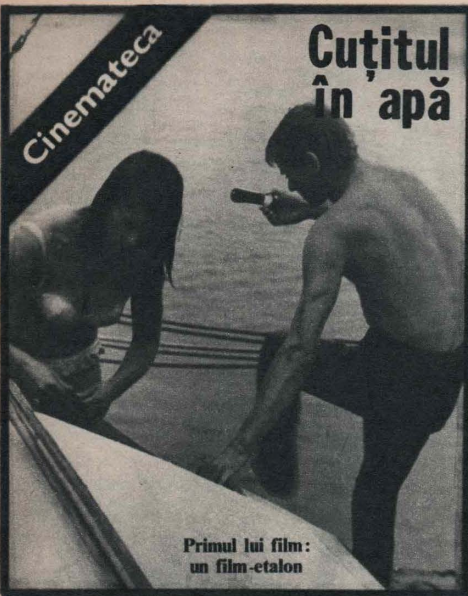
■ **Film în film.** Dramaturgul englez Harold Pinter adaptează pentru ecran romanul lui Scott Fitzgerald, «**The last Tycoon**» («**Ultimul magnat**»), în regia lui Mike Nichols. Subiectul: Hollywood-ul anilor '20—'30 cu toate excese și amețitorul lui carusel de staruri și milioane.

■ **Muhammad Clay.** John Huston, care de curînd a fost prezent pe ecranele noastre cu un film despre box și boxeri («**Paradisul**»), va pune în scenă împreună cu scenaristul Budd Schulberg, un film care-l va avea ca interpret pe însuși Cassius Clay, Marele campion și-a dat consimțămîntul.

■ **O veselă revenire.** După o lungă absență din filme, ca și din culisele lumii spectacolelor, Shirley Mac Laine și-a făcut reapariția la 40 de ani, cîntînd și dansînd într-un mare local din Las Vegas. În ritmul a două spectacole pe seară, Shirley Mac Laine afirmă că nu s-a distrat nicodată mai grozav. Lucru pe care îl confirmă și spectatorii cucerii de verva și de farmecul actriței.

Sub semnul dansului (Shirley Mac Laine)

Cuțitul în apă

Nostalgia debutului — iată sentimentul care ne încearcă de fiecare dată când ne reîntinim la Cinematecă cu filmele acestui atât de contradictoriu cineast care este Roman Polanski. Se întâmplă rar, foarte rar, ca filmul de început al unui regizor să fie nu numai dovada unei surprinzătoare precocități cinematografice, ci tocmai opera-etalon a întregii sale filmografii. E cazul, cred, al acestui admirabil «Cuțit în apă» al debutantului de odinioară, film a cărui amintire revine parcă tot mai stăruitor în memoria noastră pe măsură ce ne îndepărtăm de el împreună cu autorul său. Sigur, Polanski nu e cîtuși de puțin un cineast oarecare. Sigur, nici «Repulsie», nici «Fundătura», nici «Balul vampirilor», nici chiar «Macbeth», nu sînt filme oarecare. Dar tot atât de evident este și faptul că oricît ar fi calitățile acestor pelicule ulterioare «Cuțitul în apă» — și sînt, firește, suficiente — niciuna nu reușește să confirme, la nivelul debutului, talentul de excepție al celui care se anunța, cîndva, drept unul din marii cinești ai timpului nostru. Afirmăție riscantă, poate, în limitele unei cronici de «Cinematecă». Pentru a o dovedi, știu, e nevoie nu de o filă, ci de un studiu comparativ, la obiect, cu argumente. Ce vreau însă să mărturisesc aici, e doar atât: nostalgia personală după filmul acela grozav, profund, limpede ca un cristal, filmul acela adevărat despre lucruri adevărate, filmul acela trist despre lucruri triste, filmul acela cu trei personaje într-o barcă, pe un lac, într-o duminică ploioasă, filmul acela în care nu se întâmplă aparent nimic, nimic ca în filme, dar se întâmplă totul ca în viață. Filmul acela se numește «Cuțitul în apă».

Petre RADO

Primul lui film:
un film-etalon

Asociația cineaștilor

Fără vacanță

●●● Cu prilejul celei de a 30-a aniversări a Insurecției naționale armate antifasciste și antimperialiste, Biroul organizativ de partid și Biroul Consiliului Asociației cineaștilor au luat inițiativa organizării unor proiecte de filme românești și întinării ale cineaștilor cu spectatorii în localitățile în care se află echipe de filmare. Astfel au făcut transferul de pe platouri pe scena spectacolelor de gală și ale întinării cu publicul regiilor Ion Popescu Gopo, Sergiu Nicolaescu, Gheorghe Vitanidis, Andrei Blăieș, Dan Pita, Doru Năstase și Andrei Cătălin Băleanu. ●●● La filiala Academiei «Ștefan Gheorghiu» din Constanta, doctorul Ion Cantacuzino, membru al Consiliului ACIN, a prezentat o expunere cu tema «Filmul și conștiința socială». ●●● O delegație a Asociației cineaștilor din România, compusă din regiilor Cristiana Nicolae și Mircea Verou, operatorul Iosif Dezmian și autorul de filme de animație Victor Antonescu, a participat la simpozionul bilateral al tinerilor cinești găzduit de către Uniunea Cineaștilor din U.R.S.S. Tinerii cinești români au fost reprezentați de filmele de lungmetraj «Nunta de piatră» de Dan Pita și Mircea Verou, «Întoarcerea lui Magellan» de Cristiana Nicolae și «7 zile» de Mircea Verou, precum și de scurtmetrajul «Apoi s-a născut orașul» și «Lungul drum al plini către casă», ambele de Constantin Vaeni. ●●● Veteranii școlii noastre de regie Jean Gheorgescu și operatorul emerit Ovidiu Gologan au fost prezenți, ca reprezentanți ai Asociației cineaștilor, la Festivalul cinematografic Iugoslav organizat pe malul Adriaticii, la Pola. ●●● O delegație de cineaști din Argentina, compusă de Ricardo Daniel Wulcher, regizor, Miguel Ariel Rodriguez, operator și Walter Omar Vidarte, actor, a făcut o vizită în țara noastră. Cu acest prilej, oaspeții s-au întinării, la sediul Asociației cineaștilor, cu Dumitru Fernoagă, membru al Biroului Consiliului ACIN, director al Casei de filme 5 și cu alți membri ai Asociației. A avut loc o discuție colegială, pe teme profesionale de interes comun.

Marin PÎRĂIANU

Fantome de vânzare

(Urmare din pag. 26)

galerie năpădită de ape, un grup de oameni îngropați încearcă să se salveze, suind treptele unei scări de incendiu. Printre interpreți, Charlton Heston, George Kennedy, Geneviève Bujold. Scena se repetă de 3-4 ori înainte de comanda «motor». La filmare asistă și Ava Gardner. O abordez, spunându-i în loc de introducere că are mulți admiratori în rândurile publicului din România. Îmi mulțumeste și își exprimă dorința de a ne vizita țara.

— Știi, eu locuiesc acum la Londra. Acum cîțiva ani, aici, la Los Angeles, eram la mine acasă și am foarte mulți prieteni. Chiar acum 3-4 zile a venit să mă ia de la filmare Jim Erwin (cred că știi cine e, cosmonautul, al cincilea, nu, al șaselea care a fost pe lună). Pare neverosimil, dar s-a speriat, a fost literalmente îngrozit. Tocmai se prăvăleau stînci uriașe peste noi... Da, da, sînt stîncile din parc, pe care le știi, din material plastic, dar iluzia

e perfectă. Și dacă unul ca Jim Erwin a fost atât de șocat, vă imaginați ce tensiune o să provoace filmul în sala de cinematograful?

— Am observat că oamenii, la Los Angeles, trăiesc încă sub impresia cutremurului din 1971 și sînt teroriizați de ideea că se poate repeta. Nu credeți deci că filmul va avea rezonanța unui «film de groază»?

— Nu știu... Nu cred... Nu m-am gîndit. V-am mai spus, locuiesc la Londra acum — zîmbește Ava Gardner, care, chiar așa cum îi cere rolul, îmbrăcată într-o rochie pătată și zdrențuită, pare la fel de impunătoare și sclerită cum o știam din filmele văzute. Nu, nu cred, repeta ea. Va fi bine primit, căci e vorba de oameni, de drame adevărate, indiferent de împrejurarea care le declanșează.

— Ce părere aveți despre «Cutremurul»? — îl întreb pe Charlton Heston care, aflîndu-se aproape permanent în obiectiv, devine accesibil abia la sfîrșitul programului de filmare.

— Nu aș fi acceptat un scenariu care nu mă atrage. Am jucat de trei ori rolul unor șefi de stat, am jucat

trei roluri de sfinți și de două ori rolul unor oameni de geniu. Acum sînt un om obișnuit, surprins însă într-o împrejurare-limită. De altfel, e prematur să discutăm despre reușita filmului, deși, părerea mea e că, avînd o montare spectaculoasă, va place. Eu cred că filmul de mare spectacol constituie salvarea cinematografului în fața concurenței tv. Este o concurență benefică, în felul ei, pentru că obligă la inventivitate și la tinută artistică. Da, sînt convins că spectacolul de amplă desfășurare, care nu poate «încăpe» pe micul ecran, aduce și va aduce pe viitor publicul în sala de cinema.

...La «Universal» se filmează, așadar, poezia tragică a unui cataclism. Va atrage publicul? Oricum, în medie, 10 000 oameni vizitează zilnic parcul studioului, pentru a vedea cum s-au turnat filme «ideale», înscrise în «cartea de aur» a studioului. Cînd e vorba de filmele în lucru, problema e mai complicată, căci... «nu se știe niciodată» ce cataclism poate provoca un «cutremur» de gradul zece...

L.C.

Un festival „de idei“

(Urmare din pag. 27)

Premiul publicului

În cea de a doua seară a festivalului, a fost prezentat «Un comisar acuză». Dacă acest film s-a încadrat mai puțin în tema

generală a Festivalului internațional de la Karlovy Vary, nu este vina autorilor săi. Dar meritul lor este de a fi cules aplauzele publicului la scenă deschisă.

Dacă ar fi existat un premiu al simpatiei, al «prizei» la spectatori, acest premiu i-ar fi revenit fără îndoială comisariului Moldovan, lui Sergiu Nicolaescu.

Premiul Festivalului

Marele Premiu a fost obținut anul acesta

Dar Fellini? Dar De Sica?

(Urmare din pag. 27)

de orașului lui natal. De Rimini. E un film fără subiect anume, fără intrigă și fără suspens. Artistul nu vrea să facă nici comedie, nici dramă și, cu atât mai puțin, melodramă. Un Creangă de pe alte meridiane, cu alt ton, dar cu o savoare asemănătoare, el vrea să scrie cu aparatul de filmat ceva care se numește Amărcord, adică amintirile lui din copilărie. Amintirile unui băiat crescut într-un orașel patriarhal, în care lumea se cunoaște, se plimbă pe Corso, se observă, se comentează, se birfește. Băieții merg la școală și fac șotii ca toți băieții din toate timpurile; vara se pleacă la bunică, la țară și se hoinăresc printre lanuri de grâu; există o fată care e cea mai frumoasă fată din școală și o femeie care e cea mai discutată femeie din oraș; sînt zăpezile care acoperă țîrgul — întot-

deauna este amintirea unei ierni cu zămeți — așa cum n-au mai fost niciodată. E focol care se aprinde în piața mare cînd primăvara vine, pentru ca iarna să se ducă pe pustie pentru totdeauna; sînt verile cu cazinoul strălucind de lumini, cu perechi înlîntuite care dansează tangouri languuroase și sînt copii — liceenii care privesc înmărmuriți și înghițînd în sec după gardurile verzi, bărbați cu freza lînsă și cu floare la butonieră și femei decolate, tunse la la garcon. Sînt primăverile cu zborul de pădăie în care fiecare trebuie să rostească o dorință și sînt escapadele adolescenților și certurile părinților, și unchiul cu pîrl prîns în fileu, care stie cele mai grozave scamatorii și sînt toamnele, cînd luminile cazinoului se sting. Perechile nu mai dansează pe terasă. Băieții nu mai privesc în spatele gardurilor. Ei rămîn singuri și dansează așa cum au văzut astăzi. Dansează fiecare cu ochii închiși. Fiecare singur, dar cu mișcările întinse ca și cum ar înlîntui o frumusețe tunșă la la garcon; ca și cum n-ar avea un ghiozdan

în spate, ci o freză lînsă și o floare la butonieră.

Nu cred că «Amărcord» este cel mai mare film al lui Fellini, dar el este un Fellini, adică un film în care genul nu se măsoară cu metrul, ci cu forța cu care se imprimă în memorie. Se imprimă și nu se mai șterge. Sau se șterge cu greu.

Nu același lucru se poate spune despre ultimul film al lui De Sica, «Călătoria» («Il viaggio»). O poveste de la începutul secolului, o dragoste în dantele, urmărită de prelucidul sicilian. O dragoste tragică, căci femeia moare la capătul unei călătorii, jumătate de nunță, jumătate de boală, în care renumitul regizor ne dă posibilitatea să străbătem Italia de la Palermo pînă la Veneția, neîntînd binelețelul Napoli, și aducînd în fața ochilor nostru peisaje înclintătoare pentru care ar putea să fie gelozie toate societățile de turism. Filmul se bazează nu numai pe frumusețea Italiei, ci și pe frumusețea Sophiei Loren și în plus, pe celebritatea lui Richard Burton. Forma lui fizică — vorbesc de Burton — ne

dă un sentiment de melancolie, iar forma lui artistică — un sentiment de perplexitate. De Sica trage însă nădejde că va fi un mare succes. Probabil, n-ar fi exclus să fie și așa, dar atunci va fi un succes pe care nu l-am putea explica decît prin prestigiul de care se bucură încă melodrama, prin celebritatea — forță a inertei! — a lui Richard Burton și frumusețea — intactă, meru intactă, superb de intactă a Sophiei Loren.

Duosul, dar corosivul neorealiste de odinioară, De Sica, cavalerul ineputabilei jovialități, De Sica, vitalitatea personificată, să fi oboșit? Deocamdată nu vrem să ne punem astfel de întrebări. Sîntem aici doi oameni. Colegul meu de la România film și subsemnată. Deocamdată sîntem copleșiți de Gian Maria Volonté în rolul unui Giordano Bruno îmbrăcat în costumele de acum patru secole, dar purtînd în priviri neliniștea și spaima unui om care se apropie de anul 2000, zguduit de întrebarea: încotro rațiune?

E.O.

Spectatori, nu fiți numai spectatori!

Curier

lăță ce credem

Poezia «Porților albastre»

Alice-Luly (Conțești, jud. Teleorman): «...E greșită ideea că nu avem în ultima vreme filme bune. Un exemplu grațios poate fi «Porțile albastre ale orașului», un film nu numai după părerea mea dar și a altora — foarte bun. Personajele sînt captivante, atmosfera te face să trăiești zilele acelei glorios August '44. Filmul e plin de poezie, lupta aceea grea capătă într-adevăr o dimensiune mare de poem, cîntecul filmului te urmărește mereu, un cîntec aproape de noi, de sufletele unor oameni care pe vremea aceea încă nici nu ne născuseră. Cîntecul acela «modern» a fost foarte bine folosit de regizorul Mircea Mureșan pe care îl apreciez ca un talent deosebit. Filmele regizate de dînsul sînt de o gingășie tăinuță, niciodată «bolovănoase» — i-aș dori ca aceste «Porți albastre» să-i rămîină mereu deschise spre noi succese.»

Doi contra unu, dar nesiliți de nimeni...

Angela Uță (cartier Craiovița Nouă, bl. 54 B-Craiova): «mi permit a răspunde și eu la întrebarea adresată cititorilor spectatori de către reporterul dvs. «V-a plăcut sau nu filmul «De bună voie și nesilit de nimeni»? «Ei da, mi-a plăcut Mi-a plăcut și încă foarte mult. Mi-a plăcut totul, și distribuția, și imaginea, pe alocuri pline de poezie, și melodia interpretată de Cornel Constantin și Doina Spătaru... M-a bucurat enorm reînfrînarea cu Ana Szeles, actrița pe care o îndrăgesc foarte mult. Sînt încântată de personajul ei, Agnes, un tip fermecător de lină și a zilelor noastre, cum nu avem multe în filmul românesc. Aș dori să mai văd astfel de filme românești ca «Dragostea începe vineri», «Trecătoarele iubirii», «De bună voie și nesilit de nimeni.»

Ioan Gardiciuc (electrician, str. G. Cosbuc 19 — Țiglina 2, Galați): «Ca să spun drept, story de acest tip «Romeo și Julieta», cu dragoste la prima vedere, mă cam plictisesc — noroc că aveam niște bomboane la mine, căci eu sînt de părere că un film de bun sau nu, trebuie văzut pînă la sfîrșit. Subiecte de acest fel vād în fiecare zi... De ce regizorii noștri au abandonat realizarea filmelor cu subiecte haideucite? Așa cum altele cinematografulii sînt permise să aibă subiecte de inspirație din trecutul național — așa și noi avem haideucul care ar putea deveni sub bagheta unor regizori ca Sergiu Nicolaescu sau Dinu Cocea, eroul unor filme de senzație, de succes la public.»

N.R.: Atenție la unilateralitate, prietene! Singura alternativă la un film de actualitate care nu îți-a plăcut — nu trebuie să fie doar întoarcerea la haideucie, cu toate meritele ei.

Colea Rusu (Bl. UJCC, ap. 3-Vaslui): «...Cumulate, din aproximativ 90 de minute, am văzut sau mi s-a dat să văd timp de 10—15 minute numai valuri a căror undă de atac a lovit deajuns de tare în cele mai bune dintre așteptările mele... Nu era oare mai simplu să se folosească o scurtă digresiune de numai 3 minute, pentru a înțelege care e rădăcina urii nestine dintre cele două familii chemate la bară? Fără multe cuvinte, s-ar fi câștigat prin aceasta mai mult teren în folosul artei. Pe urmă, atît elementele premergătoare melodramei, cît și melodrama propriu-zisă, nu cred că justificau lacrimile de pe ecran. (Ce miraculoase e celălalt caz în care avem o dramă cu zîmbete pe ecran și cu lacrimi în sală!) Nu sînt un cinefîl de recalcitrant încît să spun că filmul Mariei Callas Dinescu nu mi-a mers deloc la inimă. Nu. Pe alocuri au fost «moderate» secvențe memorabile, iar Ana Szeles, această Goldie Hawn din România, are tot ce-i

scrisoarea lunii

Un confrate din Baia Mare a avut excelența ideea de a ne trimite din proprie inițiativă concluziile unei anchete întreprinse de domnia sa în Maramureș; fără a avea atmosfera cunoscută a «scrisorilor lunii» — noi plasăm acest original document la rubrica respectivă, păstrînd întru totul stilul de proces-verbal al «anchetatorului»:

«20 de maramureșeni ne-au răspuns la o anchetă rapidă despre filmele preferate. Muncitori mineri, metalurgiști și forestieri, tehnicieni, ingineri, economiști, apoi tărani și mecanizatori, în sfîrșit cadre didactice, elevi, studenți, femei casnice. Cuprinderea pe sexe: bărbați — 231, femei — 189.

«**Ciprian** la concursul cu «Scarlett». Care din filmele văzute în ultimele 10—12 luni v-au plăcut mai mult? Pe primul loc al clasamentului se află filmul românesc «Ciprian Porumbescu» — 165 voturi. Urmează «Pe aripile vîntului» cu 133 voturi. Pe locurile 3 și 4 sînt două mari succese de casă (ce-i drept rulate nu în premieră; ci reluate ori de cîte ori se stă mai slab cu Incasările...): «Fata care vinde flori» și «O floare și o tot grădinară». Urmează în ordine: «Cu miinile curate», «Ultimul cartuș», «Love Story», «Puterea și Adevărul», «Domnul profesor, cu dragoste», «Adio armee», «Dragostea începe vineri», «Sunetul muzicii», «Zestre», «Veronica», «Drum în penumbră».

De bună seamă, trebuie să avem neapărat în vedere inevitabilul subiectivism, imensa diversitate de gusturi a spectatorilor, dar cred că este de reținut în primul rînd faptul că într-un clasament de 15 filme preferate sînt prezente 8 producții românești.

Interesul față de documentar. Avînd în vedere felul cum privesc încă unii responsabili de cinematograful și opera-

trebuie pentru o strălucită carieră cinematografică»

Un film excepțional

Otilia Ionel (str. Avram Iancu 1, Medgidia): «...Știți ce înțeleg eu prin film românesc? Malvina Urșianu împreună cu Motoi și Silvia Popovici, adică «Trecătoarele iubirii». Lucian Bratu și Petru Popescu, împreună cu Cornel Coman și Petru Pogonaru, adică «Drum în penumbră». Sergiu Nicolaescu și Liviu Ciulin, adică o echipă excelentă pentru un film excelent. Și cum să fiu sceptic sau chiar cinic cu privire la destinul cinematografului nostru — după «Nunta de piatră»? Film excepțional, de o mare putere de sugestie și sensibilitate, cu o muzică de neuitat a lui Dorin Liviu Zaharia. Felicitări, chiar cu întîzriere, lui Pita și Verouti.»

N.R.: În ceea ce privește cealaltă problemă a scrisorii dvs., ce vă putem răspunde? Subiectul expus — chiar dacă are girul autenticității — poate fi sursa unui film de geniu sau a unui nimic. Ceva ne spune, citindu-vă, că parcă n-a sosit încă vremea de a face din viața dumneavoastră un scenariu. Mai așteptați. Mai glîndiți-vă. Chiar dacă nu sînteți de acord cu răspunsul nostru — mai reflectați...

Ceva ce nu «merge»...

Irina Jianu — București: «...Cite ceva despre ce nu merge în filmele românești, pornind de pildă de la «Departee de Tippe-

Un document din Maramureș

tori filmul documentar, datele obținute prin ancheta noastră sînt deosebit de concludente în sensul că genul acesta de filme este din ce în ce mai necesar. 124 de persoane deosebit de vizioneze astfel de filme la cinematograful, în completarea filmelor artistice. 96 de chestionați sînt de părere că documentarele trebuie prezentate la locurile de muncă. Un muncitor forestier, 51 de ani: «Sînt filme care se adresează de multe ori unor anumite categorii de spectatori, de aceea prezentarea lor la cinematograful s-ar putea pe unii să-i plictisească, în schimb acei cărora le sînt adresate poate că nu se duc tocmai atunci la cinema.» 85 de spectatori nu au preferințe speciale (cinematograful ori loc de muncă) — ei apreciază genul. Funcționar, 35 de ani: «Sînt educative pentru orice vîrstă. Nu le pierd». Tehnician, 25 de ani: «Ne sînt indispensabile». Inginer — 27 de ani: «Prea puține dintre ele ajung din păcate la Baia Mare». Medic — 38 de ani: «Mai multă atenție la aceste filme. Uneori sînt mai interesante și mai valoroase decît lung metrajele pe care le prefăcează». Muncitor, 27 de ani: «Mă deranjează oarecum denumirea de «completare». Doar 14 răspunsuri au consemnat un nu categoric, iar restul dintre cei solicitați nu s-au pronunțat. Cert este că 305 din 420 spectatori sînt pentru filmul documentar.

O problemă serioasă: afișul. Cum vă informați asupra filmelor care rulează în localitatea dumneavoastră? Majoritatea celor chestionați s-au referit la o problemă care, pentru cei din București, poate să apară minoră, dar aici, la noi, e într-adevăr importantă: afișul cinematografic. Inginer proiectant, 31 de ani:

«Trebuie reconsiderat afișul cinematografului. Nu numai că hîrtia este scumpă, dar se mai adăugă și neajunsurile serviciilor de publicitate care lipsesc așfel oriunde, la întîmplare, fără nici un cap. Cu actualul sistem de afișaj, multe anunțuri cinematografice se pierd, nu sînt eficiente, fiindcă pur și simplu nu sînt la vedere. Trebuie urmărită psihologia omului de pe stradă. Sîntem în 1974!» Contabil, 25 de ani: «Dacă se cheltuiesc bani pe afișe, mîcar să fie cit de cit complete. La fel cum mă interesează să știu între ce date ale lunii rulează la cinematograful X filmul Y, tot atît mă interesează să citesc pe afiș nu doar «Vîntul călătorilor», de pildă, ci și cîteva indicații despre genul filmului, realizatorii, distribuția.» Tot la acest capitol, un număr apreciabil de persoane chestionate au sesizat neglijența cu care sînt fac datorica cei de la intrarea în sălile de spectacole unde rulează filme «interzise celor sub 16 ani». Actualmente, inscripția de care vorbim atrage spre aceste filme tocmai pe copiii cărora le sînt interzice accesul, dar care știu foarte bine că, la intrare, nu există nici un control și li se cere doar bileții.

Georgehe MOLDOVAN redactor «Pentru socialism» Baia Mare

N.R.: Am fi foarte bucuroși ca tot mai mulți asemenea corespondenți voluntari, aflați în centrul muncii culturale din județele țării, să ne informeze despre viața filmului, încercînd ca și tovarășii Moldovani asemenea mici anchete concludente, lărgind chiar aria problemelor și manifestînd un curaj «stilistic» mult mai mare decît al noului nostru corespondent care, sperăm, să fie totuși inițiatorul unei rubrici de cerți interese.

rary», dar valabil și din unghiul de vedere al altor filme. Te deranjează în primul rînd prin nefiresc, eleganța costumelor și croia ultrafinată, nefirească elegantă arborată de cei doi ofitieri — Roman și seful său, — în anul 1947, la cîteva ani după război. Să nu mai vorbim de lenjeria femeilor: ultimele modele «Triumf» și alte minuni ce în mod sigur nu se purtau pe atunci. Mai am senzația că la turnarea filmelor noastre, aparatul de filmat se odihnește destul de bine — adică se postează într-un colț și de acolo privește ca la teatru ce se desfășoară; eu urmăresc ceea ce m-ar fi putut impresiona sau interesa mai îndeaproape. În sfîrșit am simțit un fel de frică în a urmări figurile personajelor. De ce? Nu erau destul de expresive? Atunci de ce au fost alese? — că nu de lipsa unor actori buni se poate plînge Tara Românească!»

O nouă rubrică: telefonia

Problemele mari și mici ale Televiziunii noastre stau într-afară de aproape la sufletul cititorilor noștri, încît în acest număr am socotit necesar să inițiem o nouă rubrică în «Curierul» nostru, aceea a telefoniilor, a omului care iubeste spectacolul fascinant al micului ecran, și nu numai că-l iubeste dar încercînd să-l pună și în discuție, cu toată răspunderea și seriozitatea. În primul rînd, cum era de așteptat, viața serialelor.

Există seriale bune!

Daniel Ingres — Timisoara: «Nu înțeleg

de ce unii critici «amaziesc» mereu seriarele? Că au fost ele bune sau rele o chestiune dar să fie absolut toate făcute cu ou și cu otet e foarte mult... Mai tîneti minte cum a fost cu «Incoruptibili»? Întîi a fost bun, apoi a fost socotit de critică prea violent, apoi cînd a mai trecut un timp iar a fost bun. Ce înseamnă asta? Nu vi se pare că struna criticii nu e prea bună?»

Sandru Gelu (str. Văscăuților nr. 48 — Oraș Siret, jud. Suceava): «Un August în lăcărîi mă face să cred că Televiziunea noastră poate fi matură chiar și prin tînetii ei regizori. În ultimii ani am căpătat tot mai mult încredere în puterea de concretizare a adevărului prin filmul românesc istoric și de actualitate.»

Maria Tihan (str. George Enescu, Bl. 6 — Baia Mare): «Astăzi, 27 iulie 1974, m-am despărțit cu nostalgie de frumosul serial sovietic «17 clipe ale unei primăveri». Stiliz, Müller, ca și toți actorii, au jucat desăvîrșit. Muzica foarte-fortă frumoasă. La fel de bun a fost și serialul cu cei «7 tanchiști și-un cline». Vă pot spune că pe strada noastră copiii fredonau melodiile din acest serial. De ce critica urmărește doar seriarele de simțită seară, de mare spectaculozitate?»

Anunțăm, din nou, pe acei care ne scriu că, pentru a lega un dialog civilizată și serios, e imperios necesar să semneze scrisorile cu numele (în întregime) și adresa exactă.

«Curierul» este selectat și redactat de Radu COSAȘU

cinema

Coperta I este realizată de Ion Miclea

Anul XII nr. 8 August (140)

Redactor șef: Ecaterina Oproiu

CINEMA, Piața Școlii nr. 1, București
Exemplarul 5 lei 41017
Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii «Rompresfilatelii» — Serviciul import-export presă București, Calea Griviței nr. 64-66 P.O.B. — Box 2201
Prezentarea artistică: Anamaria Smigelschi
Prezentarea grafică: Ioana Moise
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii» — București

Un zîmbet pentru mai tîrziu

Cinema

Ultimul tur de manivelă la filmul «Un zîmbet pentru mai tîrziu». Pentru mulți dintre cei care au muncit zile și nopți de-a rîndul, care au filmat în liniștea platourilor, în agitația străzilor, în atmosfera trespădantă a oțelăriilor reșițene, și au fost mereu împreună la bine și la rău, ultima zi de filmare înseamnă că «filmul nostru» e gata. Pentru alții ce a fost mai greu a trecut. Pentru câțiva însă...

Un film de dezbatere etică și politică,
un film de actualitate
pe care cineștii îl dedică
celui de al XI-lea Congres al Partidului

N.C. MUNTEANU

Ce urmează e și mai greu

O ușă pe care scrie «Un zîmbet pentru mai tîrziu». O cabină de montaj și zeci de cutii de aluminiu, etichetate, numerotate, care închid în ele munca de câteva săptămîni a unei întregi echipe de filmare. Regizorul Alexandru Boiangiu și monteuză Elena Pașca dau ultima bătălie pentru terminarea filmului. Cadre, planuri, secvențe se ordonează în succesiunea prevăzută de scenariu și de decupaj. Între cabina de montaj și studiourile de postsincronizare și sonorizare e un continuu du-te-vino. Cu fiecare secvență, cu fiecare bobină terminată, filmul se apropie și mai mult de ceea ce va trebui să fie în ziua premierei.

Lumea și faptele imaginate de scenaristul Mihai Caranfil trăiesc acum pe peliculă. Le-a văzut? Le știe? Ce crede despre ele?

«Nu știu acum mai multe lucruri despre film, decît am știut atunci cînd am scris și rescris scenariul. Știu că va fi — de la început pînă la sfîrșit — un film politic, un film de problemă socială acută și, în același timp, de viață, de viață autentică. Mai întîi că se inspiră dintr-un fapt trăit nu numai de oamenii ce mi l-au istorisit, ci, într-un fel sau altul, de noi toți. Sigur, acțiunea se petrece într-o oțelărie și în preajma ei (ba chiar vor apărea pe ecran și cuptoarele Siemens-Martin) dar, mai mult decît acolo, acțiunea e în oameni, în sufletele și cugetul lor. Ea derivă din opoziția unor atitudini, a unor moduri diferite de a înțelege sensurile și morala vremurilor pe care le trăim. O dată antrenate în mecanismul social, atitudinile devin destine, înfrîngerii sau victorii. Eroul principal este maestrul oțelar, un muncitor incapabil să separe viața sa de a uneltelor sale convertite în idee: ideea de geneză a unei lumi noi. Va suferi pentru ideea aceasta, pentru că înfruntarea de atitudini, cînd are loc pe teritoriul revoluției, nu e deloc o bătăie cu flori. Cineva, vorbind despre acțiunea acestui film, pomenea că acțiunea se petrece la combinatul de la Hunedoara. Nu este adevărat și asta nu numai pentru că o parte din filmări s-au făcut la Reșița, iar alta la București ci, mai cu seamă, pentru că acțiunea se petrece pe un teritoriu cu mult mai vast, cel al societății noastre într-un continuu efort de perfecționare.»

Punctul de vedere al regizorului Alexandru Boiangiu: «Ne-am propus să facem un film de dezbatere etică și politică, un film de actualitate pe care-l dedicăm celui de al XI-lea Congres al Partidului. Va fi vorba despre lupta dintre vechi și nou în tehnică dar, mai ales, despre lupta dintre vechi și nou

Ei sînt cei care știu și pot să depășească împlătoarele și trecătoarele erori
(Costel Constantinescu, Mihai Mereuță și Dumitru Furdui)

în viața socială, în anii de început ai construcției socialiste. Uneori se poate greși și din dorința de mai bine. Dar, în cele din urmă, filmul va demonstra — convingător, sper — că societatea noastră poate depăși împlătoare și trecătoare erori.»

Secvențe în avanpremieră

Ce-ar putea vedea unul din viitorii spectatori dacă s-ar afla pentru o oră în cabina de montaj a filmului «Un zîmbet pentru mai tîrziu»? Citeva secvențe, la întîmplare: țara are nevoie de oțel și siderurgistii se angajează să-i dea oțel, cît mai mult oțel; soluția cea mai la îndemînă propusă de un inginer este prelungirea duratei de funcționare a

cuptoarelor între două reparații, ceea ce ar însemna într-adevăr mai mult oțel, dar și suprasolicitarea și distrugerea cuptoarelor; maestrul oțelar Vasile Runcu, care «la cuptoare le cam vede» și răspunde de buna lor funcționare e împotriva metodei preconizate pentru că «ale noastre sînt»; argumente pro și contra («pierdem întrecerea, pierdem niște prime grase»), dar metoda inginerului are la un moment dat cîștig de cauză.

Alte secvențe: citeva dificultăți ivite în procesul de producție, o acuzație îi este adusă tocmai maestrului care s-a opus suprasolicitării cuptoarelor; ședința de partid, dezbateri furtunoase, analiză aspră și lucidă a responsabilităților, a cauzelor și implicațiilor, cu participarea întregului colectiv, pentru că «noi, ca oameni de partid, trebuie să

nu lăsam să se ia vreo măsură pînă nu se știe care este adevărul».

Secvență finală: multe dintre personajele filmului se află pe peronul unei gări în așteptarea trenului cu care se va întoarce maestrul oțelar purtînd înalta distincție de Erou al Muncii Socialiste. E o distincție care îi onorează și pe ei, pentru că și ei, cei care au șovăit o clipă, au făcut să triumfe adevărul, dreptatea, omenia.

Și de ce «un zîmbet pentru mai tîrziu»? Pentru că oamenii acestei țări au găsit întotdeauna în ei, în partidul lor, puterea să depășească momentele de impas. Pentru că în general ne despărțim de trecut rîzînd iar uneori zîmbînd...

nr. 8
Anul XII (140)

Cinema

Revistă a Consiliului
Culturii și Educației Socialiste
București — August 1974